

Uprava št.: Ljubljana, Kraljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Vina št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znesla mesečno Din 25.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Slovani nočemo ostati ob strani

O podrobnih vsebini načrta, na kate-
rega sta se v Rimu sporazumela angle-
ški in italijanski ministrski predsednik,
se pojavljajo vsak dan nove vesti, mno-
ge med njimi prav alarmantne in sen-
zacionalne. Nekatere vedo celo že pove-
dati, da sta Macdonald in Mussolini na-
risala v Rimu že kar nov zemljevid Ev-
rope, na novo porazdelila kolonije in ves
svet razmejila v interesne sfere evrop-
skih velesil. Seveda so take in podobne
vesti močno pretirane, ker je po sebi
umevno, da slične svetovnozgodovinske
odločitve ne dozorevajo v enem ali dveh
dneh. Vendar pa je že to, kar je dose-
dal avtentično znanega o rimskem spo-
razumu, tako važno, da kliče k skrajni
pozornosti vso Evropo, zlasti pa vse slo-
vanske narode.

Macdonald je odpotoval v Rim z na-
menom, da pridobi Italijo za svoj raz-
orožitveni načrt, katerega važno točko
tvori tudi večletno premirje v oborože-
vanju in enako dobo trajajoča obveza
vseh držav, da se v mednarodnih sporih
ne bodo zatekle k sili. Mussolini je spre-
tno izbral angleški obisk. Pristal je v
načelu na daljše oborožitveno premirje,
ob enem pa pridobil Macdonalda za svoj
načrt, kako naj bi se zagotovil mir.
Glavne točke Mussolinijevega predloga
so revizija mirovnih pogojev, (Jugosla-
vija in Italija naj bi napravili »jadrs-
ni sporazum«, naša država, CSR in Rumu-
nija naj bi Madžarski dale »nekaj zem-
lje« itd.) pravica Nemčije in drugih pre-
maganih držav do oborožitve, odločanje
velesil o vseh zadevah evropske politi-
ke in podreditve srednjih in malih držav
volji štirih velesil, ki bi reševale v tako
znanem direktoriju štirih.

Jugoslavija, vsa Mala antanta in sploh
ogromna večina evropskih narodov bi z
iskrenim zadoščenjem pozdravile vsak
sporazum, ki bi za daljšo dobo zagoto-
vil ohranitev miru in omogočil konsoli-
dacijsko Evropo. Tudi o Mussolinijevem
načrtu bi se dalo govoriti, vendar samo
s pogojem, da se mora izvajati v duhu
Društva narodov in v okviru njegovega
pakta. Na tej in edino na tej osnovi, ki
izključuje vsako preglasovanje ali tero-
riziranje, je mogoča tudi morebitna re-
vizija te ali one določbe mirovnih po-
godb.

Vseh teh garancij za mirni razvoj ev-
ropske politike pa v rimskem sporazumu
kolikor je dosedaj znan, ne vidimo. Po-
leg zahteve, naj se Nemčiji, Madžarski
in Bolgariji dovoli oborožitev, ne da bi
dale kaka jamstva, da oborožitve ne bo-
do zlorabile za porušenje miru, vzbujajo
največje pomisleke in največji odpor
predlog o ustanovitvi direktorija štirih
evropskih velesil. Ako bi ta predlog ob-
veljal brez bistvenih sprememb, bi to
pomenilo, da bi evropske velesile — An-
glija, Nemčija, Italija in Francija — od-
ločale o usodi Evrope brez sodelovanja
ostalih držav, katerih naloga bi samo
bila, da se uklonijo diktatu direktorija
štirih. To pa je princip, ki ne more
vzbujati zaupanja in ne prinese pomir-
jenja, saj noben zaveden narod ne bi
mogel mirno trpeti, da o njegovih živ-
ljenjskih zadevah odločajo drugi brez
njega in preko njega.

Res je, tudi pred vojno so govorile v
velikih zadevah mednarodne politike
skoro izključno te velesile. Toda položaj
je bil takrat bistveno drugačen. Pred
vojno so velesile svojo hegemonijo mo-
ralno opirale na načelo statusa quo,
torej na ohranjanje obstoječega stanja.
Internacionalna diktatura, kakršna naj
bi se uvedla po rimskem načrtu, pa bi
temeljila ravno na nasprotnem načelu,
na reviziji obstoječega stanja; imela bi
tako rekoč nalogo, postaviti vse na gla-
vo. Zgodovina nas uči, kam je pripelja-
la predvojna diktatura velesil: v sve-
tovno vojno. Na mnogo bolj nevarnih
osnovah zgrajena diktatura v smislu
rimskih predlogov bi vsebovala v sebi
še večje klince enake ali še hujske kata-
strofe.

S prav posebno upravičenostjo pa od-
klanjajo predlagani direktorij v dosedaj
znani obliki mlade slovanske države. Tu-
di brez Rusov je slovanska zajednica v
Evropi večja od katerekoli velesile. Ni-
hče ne more oporekati, da so se slovanske
države kljub svoji mladosti pokazale za
konstruktivne in pozitiven element v ev-
ropskem sestavu. In vendar naj bi v
predlaganem direktoriju ne bilo nobene
Slovane, čeprav je odločil v prvi
vrsti o zadevah, življenjsko važnih ravo-
no za slovanske narode! Toda Slovani
so med Baltičkim in Sredozemskim mor-
jem sila, s katero bo nujno morala raču-
nati vsaka realna mednarodna politi-
ka.

Slovanske države so vedno poudarja-
le in tudi dejansko izvajale politiko mi-
ru in prijateljstva. Toda miroljubnost
lahko pride do koristne veljave samo, če
ni le enostranska. Politika, ki hoče ohrani-
ti mir, mora tedaj izhajati s premise, da
se ne dotika življenjskih interesov in
eksistenčnih pogojev miroljubnih držav
na korist agresivnim zahtevam in po-

SVET PRIČAKUJE DEJANJ

Hladen sprejem Hitlerjeve deklaracije v inozemstvu — Pomirljivim besedam morajo slediti tudi dejanja — V Nemčiji sami se nadaljuje uničevanje nasprotnikov režima

Berlin, 24. marca r. Inozemstvo je
sprejelo včerajšnjo deklaracijo Hitlerja,
ki je s tem prvič spregovoril kot odgo-
vorni državnik, z velikim zanimanjem.
Vendar pa deklaracija ni napravila po-
sebnega velikega vtisa. Francoski in an-
gleški listi soglasno podčrtavajo, da pre-
seneča zmernost v zunanje političnih za-
dajah, naglašajo pa obenem, da se je
Hitler izrazil premalo jasno, da bi se že
iz te njegove prve službene izjave mo-
gli izvajati kakšni konkretni sklepi. Zato
bo treba počakati, da se bodo pokazala
dejanja. Izjava, da Nemčija tudi pod Hi-
tlerjevim režimom želi miru, še ni do-
volj, da bi prepričala svet o resni mi-
rovni volji Nemčije, tem manj, ker do-
sedanji nastopi in izjave Hitlerja ne
vzbujajo baš takega vtisa.

V ostalem pa inozemski tisk soglasno
ugotavlja, da je Hitler s pooblastilnim
zakonom dobil v Nemčiji vso oblast, s
tem pa tudi vso odgovornost za vse, kar
se bo v bodoče v Nemčiji zgodilo.

Centrum grobar nemške demokracije

Berlin, 24. marca, r. »Prva in zadnja seja
državnega zbora« to je rečen vsi kom-
mentarjev o včerajšnji seji državnega zbor-
a. Nekateri listi ironično dodajajo, da je
Hitler tudi v tem pogledu dosegel rekord,
kakršnega ne beleži še nobena druga drž-
ava. Parlament je imel samo dve uri ča-
sa, da se odloči »za mir ali za vojno«, ka-
kor je naglašal Hitler ob zaključku svoje
včerajšnje diktatorske deklaracije.

Dosedaj je bilo treba za sprejetje vsa-
kega zakona trikratno čitanje in glasova-
nje o njem, Hitler pa je »pomel« s taki-
mi ostanki nekdanjega parlamentarizma in
proglasil zakon po prvem glasovanju za
sprejet. Državni zbor pa je — menda za
vedno — odgođen.

Vloga, ki jo je včeraj igral katoliški
centrum, je gotovo najbolj tragična, kar
jih je kdaj imela kaka stranka. Centrum
se je dolga desetletja enaral za tradicio-
nalnega nosilca nemškega parlamentariz-
ma in si lastil slavo pobornika demokra-
cije. Vsa demokratska Nemčija je včeraj
gledala na centrum in čakala, ali bo pre-
stal težko preizkušnjo ali ne. Centrum se
je odločil, da aktivno pomaga pokopati
nemško demokracijo in nemški parlamen-
tarizem! Vsi poslanci centrauma so glosa-
vali za diktatorsko pooblastilo Hitlerju in
s tem za to, da se državni izbor izloči od
vsakega nadaljnjega soodločevanja o usodi
Nemčije in nemškega naroda. Hitlerjevski
listi danes z zadovoljstvom beležijo, da je
samo centrum pripomogel Hitlerju do po-
polne oblasti s tem, da mu je dal moralno
in formalno legitimacijo za vse nadalj-
nje delo.

»Hitler posekal Bismarcka«

Berlin, 24. marca. AA. Wolfow urad po-
roča: Včerajšnja izjava državnega kance-
larja je napravila povsod globok vtis. Celo
listi, ki se ne skladajo s politično smerjo
sedanje vlade, soglasno priznavajo, da je
doživel kancelar včeraj tak uspeh, kakor
še noben drugi kancelar pred njim, ne iz-
vzemši Bismarcka. Listi splošno naglašajo
pomen sklepa državnega zbora, ki je z ve-
likansko večino sprejel zakon o pooblastilih
za obnovo države. Poudarjajo tudi krepke
besede državnega kancelarja glede zuna-
nje politike, ko je izjavil, da je Nemčija za
mir, toda treba je prenehati s sistemom, ki
deli narode v zmagovalce in premagane.

»Völkischer Beobachter«, glasilo nacio-
nalnih socialistov, piše: Vsi odpori so zlom-
ljeni. Ljudstvo je kotelo, da dobi Hitler vso
oblast, in parlament se je uklonil. Tudi
centrum je priznal nadoblast nacionalnega
socializma. Štiri leta bo Hitler lahko delal
vse, kar bo smatral za potrebno za rešitev
Nemčije.

»Vossische Zeitung« pa pravi: Tudi opo-
zicija mora želiti, da se sedanji vladi po-
sreči izpolniti obljube in potrditi neizmer-
no zaupanje, ki ga ima narod v njo.

V Parizu čakajo dejanj

Pariz, 24. marca. Č. Propagandna de-
klaracija, ki jo je Hitler podal na včeraj-
šnji seji nemškega državnega zbora, je
izzvala splošno zanimanje francoskega ti-
ska, ki je sprejel ta govor sicer s rezervo,
a pri tem ne prikriva, da je Hitlerje-
va deklaracija mnogo zmernejša, kakor se
je pričakovalo. Listi pa naglašajo, da so
pričakovali, da bo Hitler bolj jasno oris-
al program bodoče nemške zunanje po-
litike. Zlasti zanima francosko javnost, kaj
razume Hitler pod sporazumom s Franci-
jo.

»Petit Parisien« pravi, da je zunanje-
politični del Hitlerjevega govora dokazal,
da ima nova nemška vlada dobro voljo
ter da je pripravljena prožiti roko za
spravo z ostalim svetom. Nemčija želi so-
deč po tem govoru mir. Vendar pa Hitler
ni točno obrazložil pogojev, ki bi jih sta-
vila nemška vlada za ta cilj. List nadalje

skusom imperialistov. Z neizmernimi žrt-
vami so si slovanski narodi priborili svo-
jo svobodo. Svobodni hočejo ostati tu-
di v bodoče in nikdar več nočejo biti in
tudi ne bodo hlapiči drugih.

naglašja, da je Hitler zlasti naglasil in-
timnost nemško-italijanskih odnosov.

»Matin« meni v svojem komentarju, da
je Hitler v svojem včerajšnjem govoru
indirektno demantiral nemško demaršo
glede restavracije monarhije, kateri na-
sprotnje, kakor znano, tudi vse levo krilo
narodno-socialistične stranke. V zunanje-
političnem pogledu je bil Hitlerjev govor
docela v skladu z dosedaj običajnimi di-
plomatskimi normami, vendar pa se iz
govora ne dajo napraviti nikaršnji zaključ-
ki in bo treba počakati, da pokaže nem-
ška vlada z dejanji, kaj hoče. List poudar-
ja tudi to, da je Hitler s pooblastilnim
zakonom dobil nemežno oblast ter da bo
sedaj vse, kar se bo v Nemčiji zgodilo,
izvedeno posredno po Hitlerjevi volji. Kar
posebno pada v oči, je v Hitlerjevem go-
voru ona strašna mržnja proti političnim
nasprotnikom. Želeli bi bilo, da bi se ta
mržnja ne razširila tudi na zunanjo po-
litiko njegove vlade.

»La Republique« pravi, da je povsem
pravično, če se ugotovi zmernost zunanje-
političnega dela Hitlerjevega govora. Vse
kaže, da se zaveda odgovornosti. Posebej
podčrtava list Hitlerjeve besede glede mi-
ru in sporazuma s Francijo. Francija nima
niti od daleč namena, da bi ovekovečila
razliko med zmagovalci in premaganci.
Francoska vlada je pripravljena pristati
na prilagoditev mirovnih pogojev sedaj-
njim razmeram, toda to le v duhu pakta
Društva narodov. Francija je pripravljena
pristati tudi na nadaljnjo razorožitev, če
dobi garancije, da se Nemčija ne bo obo-
rožila. V tej smeri so pogajanja mogoča
in bi jih bilo celo želiti.

V Rimu aplavdirajo

Rim, 24. marca. Č. Ves italijanski tisk je
z velikim zadovoljstvom beležil Hitlerjeve
izjave na včerajšnji seji državnega zbora.
S posebno velikim navdušenjem so listi
sprejeli njegove besede o potrebi čim večje
sodelovanja med Nemčijo in Italijo ter o
pristanku na Mussolinijev načrt glede
sporazuma štirih velesil.

V Londonu se čudijo nenaadni zmernosti Hitlerja

London, 24. marca. Č. Angleški tisk se
bavi danes zelo obširno z včerajšnjim Hi-
tlerjevim govorom. Poročevalci angleških li-
stov, ki so bili odposlani v Berlin, posebej
podčrtavajo oni del Hitlerjevega govora, v
katerem je Hitler naglasil, da je Nemčija
pripravljena podpirati vse prizadevanje za
splošno razorožitev in za sporazum med
Nemčijo in Francijo. Edini list, ki pa je o
včerajšnjem Hitlerjevem govoru objavil ob-
sežnejši komentar, je »Daily Telegraph«, ki
pravi, da je Hitlerjeva programska dekla-
racija v zunanje političnem pogledu tako
zmerna, da se prav nič ne razlikuje od iz-
jave, ki bi jo mogel dati v sedanjem medna-
rodnem položaju karkoli izmed njegovih
še tako zmernih prednikov.

Razpust obrambnih organizacij na Bavarskem

Mnakofo, 24. marca. s. Komisarški ba-
varski minister za notranje zadeve Adolf
Wagner je izdal naredbo o obrambnih
udruženjih, po kateri se morajo vsa bramb-
na udruženja razen narodno socialističnih
napadalnih organizacij in Stahlhelma raz-
pustiti do konca marca. Vse te organizacije
morajo izročiti posebnim komisarjem na-
rodno socialističnih napadalnih organizacij
vse svoje orožje in municijo.

Berlin, 24. marca. G. Državni kancelar bo
danes s svojo ožjo okolico odpotoval v Mo-
nakofo, kjer bo ostal do ponedeljka. Iz tega
sklepa, da se bo sedaj ršilo vprašanje
sestave vlade na Bavarskem.

Hitlerjevski demantiji

Berlin, 24. marca. Č. Danes je bila deman-
tirana cela vrsta alarmantnih vesti, ki jih je
razširil inozemski tisk glede političnega po-
ločaja v Nemčiji in glede zločinov narodnih
socialistov proti njihovim nasprotnikom.
Med drugimi je bila demantirana vest lista
»New York Marican«, da so dvi našli pred
židovskim pokopališčem Weissensee več
raznovečanih trupel nedavno pokopanih
Židov. Uprava pokopališča je to vest deman-
tirala. Tudi neki odvjetnik, o katerem so li-
sti poročali, da je bil tajno ubit v zaporih,
je izjavil, da je bil že pred štirinajstimi
dnevi zpuščen in da je zdrav.

Tudi Ludendorff ni izvzet

Berlin, 24. marca. Č. Glasilo generala Lu-
dendorffa »Volkswarte« je bilo začasno
ukinjeno, ker je napadalo katoliško cerkev
in vero.

Vešala za protirežimovce v Nemčiji

Berlin, 24. marca. Č. Na današnji seji vlade
je minister Hugenberg v svojem in v
imenu ostalih članov vlade izrazil državne-
m kancelarju Hitlerju zahtevalo za njegova
dva govora, ki jih je imel včeraj v parla-
mentu, kakor tudi za njegovo dosedanje
uspešno delo. Vlada je nato razpravljala o
političnih vprašanjih, predvsem o akomo-
dacijski narodnih predstavništev, to je držav-
nega zbora, deželnih zborov in občinskih
svetov. Nadalje je bilo v razpravi tudi
vprašanje, kako povečati kazni za politične
zločine. Vlada je uvedla smrtno kazen za

težke politične zločine. Obsojenci pridejo
na vešala.

Židje organizirajo bojkot Nemčije

Pariz, 24. marca. AA. Iz Londona poro-
čajo: židje organizirajo po vsem svetu bo-
jkot nemškega blaga. Po vesteh »Daily
Herald« so v londonskem East-Endu bo-
jkot že začeli.

Washington, 24. marca. AA. Zunanje
ministrstvo je prejelo veliko množino brzo-
javk od židovskih in tudi katoliških dru-
štev in organizacij, ki zahtevajo takojšnjo
intervencijo proti Hitlerjevemu divjanju
zoper nemške žide. Toda, čeprav so n. pr.
newyorška patriotska društva takisto pro-
testirala zoper Hitlerjevo gonjo proti ži-
dom, so se vzlic temu izrekla proti omilje-
nju zakona o priseljevanju, kar bi omogo-
čilo priselitev Židov, ki beže iz Nemčije.

Hitler zapira bivše ministre

Berlin, 24. marca r. Veliko senzacijsko
vzbujajo v vsej javnosti aretacije bivših
ministrov, predvsem socialnodemokratskih,
ki so bile včeraj in danes izvršene po na-
ročilu notranjega ministra Göringa. V vlad-
nih krogih jih utemeljujejo s tem, češ da
so prišli na sled velikim malverzacijam,
ki so jih izvršili na korist svojih strank.

Rimski razgovori pred angleško zbornico

Macdonaldov govor v spodnji zbornici o Mussolini-
jevem načrtu o organizaciji miru — Neugoden odmev v Franciji

London, 24. marca. d. V spodnji zbor-
nici je včeraj popoldne predsednik vla-
de Macdonald poročal o svojih potova-
njih v Zenevo, Rim in Pariz. Poudarjal
je, da so ga nevarnost poloma razorožit-
vene konference in hude skrbi čim dalje
bolj množile, se možnosti sporov v Evro-
pi pripravile do tega, da je v Zenevi pre-
ložil lasten načrt, ki more postati podlaga
za končne odločitve. Na uradno povabilo
italijanskega ministrskega predsednika
Mussolinija je nato odpotoval v Rim. Tam-
kaj mu je predložil Mussolini akt, iz kate-
rega je razvidno, da se je bavil s sličnimi
misli in da goji enake želje za mirno so-
delovanje ter ustvaritev novega reda.
Nemčiji moramo priznati enakopravnost,
ker so minili časi, ko se je lahko s pose-
bno opredelitvijo gotovih držav tiščalo h
tlom kak evropski narod z obveznostmi,
ki jih je smatral za nezdružljive s svojo
častjo. Ustvariti moramo popolno jasnost,
da morajo obveznosti, naložene vsem na-
rodom Evrope temeljiti na njihovi časti in
odgovornostem čustvu, in da jih tem
bolj resno zavezujejo, ker se imajo sedaj
prevzeti prestovoljno.

V Zenevi predloženi angleški načrt raz-
orožitve je seveda zamišljen samo za pre-
hodno dobo, namreč za prehod k enako-
pravnosti. Takojšnja enakopravnost se s
tem še ne bo izvedla, toda v tej dobi
naj bi se ne vršilo nobeno nadaljnje obo-
roževanje. Ta načrt naj bi tvoril podlago
za nadaljnja pogajanja, dokler ne bo po-
stal mogoč končno veljavni sporazum. Ev-
ropa je zašla v zelo nervozno stanje, toda
rešiti nas more le utemeljeno zaupanje v
medsebojne dobre namene.

Kar se tiče italijanskega načrta o tes-
nejšem sodelovanju štirih velesil, bi bilo še
prezgodno reči kaj definitivnega. Povod
za ta načrt je stremeljenje po odstranitvi
vzrokov vojne v Evropi, kajti povsod se
na novo prebujajo nacionalna stremeljenja.

Pri razgovorih v Rimu smo prišli do
prepričanja, da se morajo sedaj sestati
štiri velesile, preden jih dogodki popol-
noma ne razdvoje in da morajo poizkušati
s pogajanjem odstraniti nevarnosti, na ka-
tere moramo zadeti v vseh primerih. Ne
prerokujem, vendar pa upam, da bodo te
pobude imele uspeh. Reči moram samo
eno: Ako bi katerakoli izmed štirih vele-
sil brez podrobne proučitve ter premišlje-
nja zavrgla misel, ki nam je bila v Rimu
predložena, ali njeno izvedbo ovirala, ali
sorečela to misel samo na videz in io na-
mesto v prid splošnemu miru izrabljala
za lastne namene, potem bi bila njega od-
govornost za posledice neizmerna. Sode-
lovanje seveda ne sme ostati omejeno na
štiri velesile same. Za rešitev Evrope je
potrebno sodelovanje vseh držav. In ev-
ropsko sodelovanje se mora vršiti na
način in v duhu, s katerima nam more pri-

Tako so aretirali bivšega pruskega notra-
njega ministra Severinga, komisarja za so-
cialno skrbstvo Görkeja, bivšega ministra
Hermesa in več drugih uglednih javnih
funkcionarjev iz vrst socialnodemokratske
stranke in centruama.

Bivšega pruskega notranjega ministra
Severinga so včeraj popoldne, ko je prišel
v Krollovo opero, da bi se udeležil seje dr-
žavnega zbora, ustavili kriminalni uradni-
ki, mu izročili povelje za aretacijo ter ga
odvedli v prusko notranje ministrstvo, kjer
so ga po daljšem čakanju zadržali. Po ob-
tožbi narodnih socialistov je vlada Brauna
in Severinga porabila 2 milijona javnih
sredstev za volilne namene socialno demo-
kratske stranke.

Na posredovanje vodstva socialno - de-
mokratske stranke, ki je stopilo takoj v zve-
zo z notranjim ministrstvom, so Severinga
izpustili, da se je lahko udeležil v držav-
nem zboru glasovanja o pooblastilnem zaku-
nu. Po glasovanju pa so ga zopet povedli
nazaj v prusko notranje ministrstvo, kjer so
ga danes ponovno zadržali.

Na Göringov ukaz so aretirali tudi dr-
žavnega komisarja za aboj proti brezposel-
nosti Görkeja. Obdolžen je prevar. Are-
tacija je v političnih krogih vzbudila ve-
liko senzacijsko, ker pripada Görke nemški
nacionalni stranki in je bil komisar že v
Schleicherjevi vladi. Govore, da je pone-
velj velike vsote v politične in lastne
svrhe.

Iz vladnih krogov se zatrjuje, da se bo-
do aretacije bivših ministrov še nadalje-
vale ter da pridejo na vrsto vsi nasprot-
niki Hitlerja, med drugim tudi bivši kan-
celar dr. Brüning, vodilni član centruama.
Za aretirane in opozicijske voditelje je,
kakor znano, pripravljen poseben koncent-
racijski tabor v Dachau na Bavarskem.
Govori se, da glasovanje za Hitlerjevo dik-
tatorsko klerikalnem na bo pomagalo, tem-
več bodo glavni voditelji centruama nazve-
temu odpravljeni v koncentracijski tabor.

dobiti simpatije in pomoč naših prijateljev
onstran Atlantika.
Pozno ponoči je zbornica odobrila zuna-
njo politiko vlade.

Ostra francoska kritika

Pariz, 24. marca. AA. Macdonaldov go-
vor v spodnji zbornici so francoski listi v
splošnem sprejeli zelo hladno. Desničarski
listi omenjajo z zadovoljstvom Churchillov
odgovor in postavljajo Macdonaldovemu
»revizionističnemu govoru« nasproti inici-
ativno malih držav v Zenevi, ki jim za ta
nastop čestitajo.

»Petit Parisien« pravi: Macdonaldov go-
vor je zbornica poslušala z dokaj mizmi-
molkom in očitveno nanj ni odgovorila ta-
ko, kakor je pričakoval Macdonald. Spod-
nja zbornica brez dvoma ne bo štela več-
rainskega Macdonaldovega govora med
njegove govorniške uspehe.

Fertinax pravi v »Echo de Paris«: Vče-
rjšnji Macdonaldov govor v spodnji zbor-
nici razodeva revizionistične težnje Lon-
dona, Rima in Berlina, težnje, ki jim je na-
men čim prej izpremiti zemljevid Evro-
pe. Take besede v angleškem parlamentu
pomenijo nezasišlanost Macdonaldov go-
vor se ne more z ničemer opravičiti. Raz-
pali bo hitlerjevsko in fašistično diktatu-
ro in izzval v Italiji in Nemčiji še hujska
nasilja. Macdonald nudi ži itak odgovor-
nost za dogodke v juliju in avgustu 1914,
zdaj se pa dejansko tako ponša, kakor bi
hotel povzročiti nov svetovni požar.

Listi smatrajo v splošnem, da bi nasle-
dne države in Poljska prej z orožjem
bratile pričljbeno ozemlje, kakor pa da
bi pristalo na kakršnokoli izpremembo mi-
rovnih pogojev.

Proračunska razprava v senatu odgojena do nedelje

Beograd, 24. marca. p. Danes popoldne
bi se imela pričeti v senatu proračunska
razprava. Ker pa je finančni odbor končal
svoje delo šele ob 18.30 in sporočilo finan-
čnega odbora še ni natisnjeno, je bila seja
plenuma senata zelo kratka in proračunska
razprava odgojena za nedeljo dopoldne.
Za poročevalca finančnega odbora je dolo-
čen senator g. Miroslav Ploj, poročilo
manjšine pa bo podal senator dr. Ljubo
Tomašič.

Seja se je pričela ob 16.30. Po odobritvi
zapisnika je bil odobren enoteden dopu-
st senatorju dr. Gustavu Gregorinu, ki
ima kot predsednik komisije za razde-
litev arhivov z Italijo nujne posle. Sledilo
je čitanje raznih prošelj in pritožb, nakar
je senat po sporočilu poročevalca odbora
in pojasnitih finančnega ministra brez do-
bate soglasno odobril takozvano žderdapsko
konvencijo. Prihodnja seja senata je dolo-
čena za nedeljo dopoldne ob 9, ko se bo
pričela v plenumu proračunska razprava.

Justifikacija voluna na Poljskem

Varšava, 27. marca. AA. Vojaško sodi-
šče v Lodzu je obsodilo vojaka Cerpiala,
ki je volunil proti Poljski, na smrt. Ob-
sodba je bila že izvršena.

Kupiš — prodaj — zamenjaš

ugodno potom »Jutrovega« nalega oglašni-
ka. Danes: 500 ponudb in povpraševanj.

Uspeh malih držav v Ženevi

Zaradi odločnega nastopa malih držav je bila odgoditev ženevske razorožitvene konference povrnjena ter se sedaj nadaljuje razprava o angleškem razorožitvenem predlogu

Ženeva, 24. marca. d. Na včerajšnji seji glavnega odbora razorožitvene konference je bilo proti pričakovanju sklenjeno, da se danes prične razprava o angleškem razorožitvenem načrtu. Pred tem sklopom so se vršila živahna diplomatska pogajanja med Ženevo, Parizom in Londonom. Povod za odgoditev razorožitvenih pogajanj je dala prvotno angleško zunanje ministrstvo ter je bila načelno sklenjena odgovoriti do 25. aprila na seji preteklega torka. Zadnja dva dneva pa se je vendar pojavila močna reakcija proti odgoditvi razorožitvenih pogajanj med delegacijami držav, ki niso bile udeležene pri razpravah in pogajanjih o tako zvanih rimskih predlogih. Včeraj se ni nihče upal zavzeti se za takojšnjo odgoditev razorožitvene konference, ker bi zagovor takega predloga izval ostro polemiko med zastopniki nekaterih malih držav in nekaterih vellesil. Zato tudi nihče ni odgovoril na poziv rumunškega zunanjega ministra Titulescu, naj se izjavijo nasprotniki nadaljevanja razorožitvenih pogajanj. V ženevskih krogih je ta preokret izval živahne komentarje ter zatrjujejo, da se je malim državam posrečilo uveljaviti demokratiško misel, da se konference 57 držav ne sme umakniti v trenutku, ko se razprava o Mussolinijevem načrtu, ki je bržkone že v naprej obojen na neuspeh. Pobuda italijanskega ministrskega predsednika se v Ženevi označuje odkrito kot napad proti avtoriteti Društva narodov, zaradi česar pričakujejo, da bo imel včerajšnji uspeh demokratiških stremeljenj malih držav glede na bodoče velikončne razlike pred vsem načelni pomen, ker more konference začasno nadaljevati svoje delo v razpravi o angleškem predlogu samo nekaj dni.

Pariz, 24. marca. AA. V ženevskih političnih krogih smatrajo včerajšnji uspeh razorožitvene konference kot najboljši dokaz neprijateljskega razpoloženja vseh delegatov proti italijanskemu o angleškemu načrtu o direktoriju štirih zapadnih vellesil. S svojim včerajšnjim nastopom je hotela razorožitvena konference napraviti konec nevarnim načrtom predsednika angleške vlade, in ta želja je bila tako jasno in odločno izražena, da so morali tudi delegati Anglije, Francije, Nemčije in Italije glasovati proti odgoditvi konference, ki jo je Macdonald predvčerajšnjim predlagal.

V ženevskih krogih tudi ugotavljajo, da je angleška delegacija na razorožitveni konferenci popolnoma opustila načrt o sodelovanju štirih vellesil, kakor je bilo določeno v Rimu. Iz vseh angleških krogov v Ženevi se dozna, da je Mussolini izročil Macdonaldu pismen predlog, ki sta ga pa Anglija in Francija zavrgli.

Uspešen nastop malih držav

Pariz, 24. marca. AA. »Petit Journal« se bavi z včerajšnjimi dogodki v Ženevi in pravi med drugim:

Da razorožitvena konference ni odgodena, se je treba zahvaliti edino energičnemu nastopu malih držav. To je odgovor svetovnega javnega mnjenja na nevarni predlog o razdelitvi sveta v vladajoče in podrejene države. Francija s svoje strani ne bo nikoli pristala, da se vrnejo v predvoje čase in k predvojnemu diplomatskemu sistemu. Francija bo ostala zvesta ustanovi, ki daje vsem enakopravne in jim nalaga enake dolžnosti. Reči smemo tudi, da Francija ne bo žrtvovala nobenega izmed svojih prijateljev.

Odhod Simona v Ženevo

London, 24. marca. AA. Zunanji minister Simon je davi z letalom odpoval v Ženevo.

Neprilike dr. Dollfussa

Vladne stranke proti sporazumu o opoziciji — Zakulisna borba med krščanskimi socialci in heimwehrovci — Nepričakovane ovire za avstrijsko posojilo

Dunaj, 24. marca. r. Tudi avstrijski »malí Hitler«, kakor ironično nazivajo avstrijskega kancelarja Dollfussa, se je odločil za izločitev parlamenta in uvedbo diktatorskega režima. Tako vsaj sodijo vsi listi v zvezi s poročili o nameravani seji glavnega odbora, ki jo je sklical predsednik zveznega sveta dr. Renner na pobudo predsednika republike. Vladne stranke, krščanski socialci, Kmečka zveza in heimwehrovci so namreč odklonili vsako sodelovanje na tej seji z izgovorom, da je bila predčasno objavljena. Korak vladnih strank tolači sli splošno kot dokaz, da odklanja vlada vsak sporazum ter da hoče na svojo pest izpremeniti ustavo in volilni red, za zagotovitev večine in onemogočitev socialdemokratske opozicije, ki je samo l glas šibkejša, se vidi že po tem, da je vlada postavila za vodstvo administrativnih poslov parlamenta svojega komisarja.

Toda, čeprav so v vladnem taboru složni glede borbe proti socialnim demokratom obstaja vendar v njihovih vrstah veliko nesoglasje. Vrši se namreč huda zakulisna borba med konservativnim krilom krščanskih socialcev in heimwehrovsko strujo vladne večine. Krščanski socialci hočejo na vsak način izločiti iz vlade sedanjega državnega podtajnika za varnost, heimwehrovskega majorja Feyta, ki pripravila svojo posebno akcijo, da bi se s pomočjo heimwehrovcev polastili oblasti. Zato zahtevajo, naj pride za podkancelarja in šefa policije bivši podkancelar dr. Winkler. Če se to posreči, bo krščanskim socialcem zagotovljena neomejena oblast.

Borba v vladnem taboru ima svoj odmev tudi v vrstah vojske. Zaradi tega je smatral dr. Dollfuss za potrebno, da se izpremeni besedilo vojaške prisige. Doslej so volaki prisegali, da bodo spoštovali in branili zakone, sorojete v parlamentu in deželnih zborih, sedaj pa bodo prisegali samo na spoštovanje zakonov ki jih proglasi vlada. S tem si je hotel dr. Dollfuss zagotoviti pokorščino vojske.

vo, da se udeležijo razprave o angleškem razorožitvenem načrtu, ki se je pričela danes v splošnem odboru konference. Angleški načrt začasne razorožitvene konvencije je prav za prav sestavljen po načelih, ki so jih dosegli v splošni razpravi utemeljevali delegati raznih držav. Angleški delež pri načrtu je le v tem, da je Macdonald tem načelom priložil podrobne številske o razorožitvi posameznih držav, ki so bihevne in bočo omogočile, kakor angleški krogi upajo, da zaključijo konference svoja dosedanja dela z začasno razorožitveno konvencijo.

V splošni zbornici je državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, Anthony Eden, izjavil, da ima angleški načrt razorožitvene konvencije trojen namen: 1. da omogoči prvo stopnjo razorožitve sveta; 2. da pospeši rešitev vprašanja enakopravnosti; 3. da ustvari podlago za pravično, celotno ureditev razorožitvenega vprašanja.

Stališče Male antante

Ženeva, 24. marca. g. V glavnem odboru razorožitvene konference je danes rumunski zunanji minister Titulescu označil stališče Male antante k angleškemu načrtu v političnem in tehničnem oziru. Poudarjal je, da države Male antante sprejemajo angleški predlog kot podlago za razpravo, ker so prepričane, da bo dovedel do definitivnega dogovora o omejitvi razorožitve. Mala antanta želi, da bo debata o angleškem predlogu odkritostna, lojalna in učinkovita. Delegacije teh držav vidijo že danes v angleškem predlogu pomemben element za načelni sporazum. Nekateri deli predloga se morajo še točno proučiti. V tem pogledu bodo države Male antante predložile protipredloge. Razorožitvena konvencija bi morala upoštevati pred vsem gotovo stopnjo razorožitve ter problem varnosti in enakopravnosti v razorožitvenem vprašanju. Angleški predlog vsebuje že elemente take sinteze.

Mussolinijevi načrti proti Mali antanti

Pariz, 24. marca. d. O raznih Mussolinijevih pobudah, o katerih je Macdonald poročal francoskim državnikom v Parizu, se dozna, iz dobro poučenih krogov med drugim, da ne gre za revizijo pogojev, temveč za prilagoditev pogodbenih načrtov poslopku, določenem po ženevski konferenci. Vprašanje kolonij in mandalov je bilo izločeno iz prvotnega Mussolinijevega načrta. Nadaleje je bila sprejeta v načrt uporaba razsodilnega postopanja. Nemčija naj bi se zavezala, da bi povečala svojo oborožitev samo sporazumno z drugimi signatarnimi državami bodočega razorožitvenega pakta. Ta dogovor naj bi bil sprejet v splošno konvencijo. Mussolini odklanja priključitev Avstrije k Nemčiji, nasprotno na predlaga jadransko pogodbo z Jugoslavijo ter opozarja na potrebo izmennebe vzhodnih mej Nemčije in priporoča ustvaritev nemškega koridorja, ki bi zagotovil Nemčiji direktno sveto z Vzhodno Prusijo po kopnem. Glede Madžarske predlaga Mussolini izpremembo mej tako napram Češkoslovaški kakor napram Jugoslaviji in Rumuniji, ker se bile po njegovem mnenju v gospodarski in tehniški o tehničnem pogledu premalo priključene določene. Končno naj bi se započela med Italijo in Francijo obsežna gospodarska in finančna pogajanja. Mussolini misli na osnovanje mednarodnih družb za produktivna dela ob istočasni razdelitvi naravnih in industrijskih prizadevanj. Potrebni kapital naj bi se zbral z varstvom države. To naj bi bila v glavnem vsebina bodočih diplomatskih pogajanj.

Neprilike povzročajo dunajskemu diktatorju zadeva avstrijskega posojila. Za posojilo, ki te v načelu odobreno že od vseh v poštevi prihajajočih držav, bi bil sedaj položaj na denarnem trgu dokaj ugoden. Tu pa so se pojavile težkoče v tem, da mora no pogodbi vse te sporazume odobriti avstrijski parlament, ki ga je dr. Dollfuss predčasno izločil. Sedaj je nastalo vprašanje, ali se bo splošno moglo realizirati to posojilo, od katerega je v veliki meri odvisen obstoj dr. Dollfussove vlade. Državni dohodki so zadnje mesece silno padli in zaostajajo za več kot četrtino za predvidenimi vsotami. Zelo dvomljivo je tudi, ali bodo posojilodajalci priznali posojilo za polnovredno, če ga potrdi samo diktatorska vlada brez pristanka parlamenta. Zaradi ureditve te zadeve je včeraj odpoval v Ženevo, Pariz in London svetnik finančnega ministrstva dr. Ritz. V vladnih krogih upajo, da bodo mogli prenehati posojilodajalce o neobhodni potrebi tega posojila predvsem z opozorilom na možnost nevarnosti notranjih zapletov, iz katerih bi bila združitev v Nemčijo edini izhod.

Tiskarska stavka na Dunaju

Dunaj, 24. marca. g. Ker je vlada odredila za »Arbeiter Zeitung« in »Das kleine Blatt« odredila preventivno cenzuro, so pričeli večer dunajski stavci pri vseh dnevnihkih stavitkati.

Poljski zunanji minister pride v Beograd

Varšava, 24. marca. d. Zunanji minister Beck bo v bližnjih dneh odpoval v Beograd.

Upokojitev

Beograd, 24. marca. p. S kraljevim ukazom je upokojen višji šumanski svetnik pri banški upravi v Ljubljani Vladislav Fazan.

MR. BAHOVEC
Za spomladansko zdravljenje uporabljajte
Planinka čaj Bahovec
ki čisti in osvežuje kri in tako prenavlja ves organizem. Zavoječek Din 20.- V vseh apotekah in drogerijah.

Mladina zboruje

Dne 25. in 26. marca bodo zborovali naši najmlajši inteligenti, naša srednješolska mladina. Vrši se v Mariboru pokrajinski zbor saveza jugoslovenskih srednješolskih združenj, ki ga sklicuje župa za dravsko banovino. Tej mladini, ki bo gotovo v velikem številu prihitela od vseh strani v starodavni Maribor, naj velja naš pozdrav in zagotovilo, da se v polni meri zavedamo važnosti in pomena njenega poklica.

Močnost evropskega združevanja srednješolske mladine in njenega organiziranja dela za samoizbrabo in samovzgojo je pridobitev povojne dobe. Pred vojno je zlasti Avstrija ostro zabranjevala vsako organizatorno delo mladine; dijaki se niso smeli združevati niti sami med seboj, niti niso smeli biti člani drugih društev. Sveda je šla duševna in tudi praktična potreba mladine preko te prepovedi in že od nekdaj so — učenca na vsa zavodila — obstojale dijaške organizacije, ki so se pa morale skrbno skrivati pred javnostjo. Iz teh starih dijaških krogov in drušev so se rodili lepi sadovi in iz njihovih vrst so izšli mnogi naši najboljši možje.

To spominjanje je bilo gotovo v veliki meri odločilno, da se v moderni dobi mladini, ki je doživela za resto dole, ne delajo več zapreke in da se njenemu prizadevanju posveča posebna pozornost, tudi s strani posvetne uprave. Pa tudi naša javnost mora z vso dobrohotnostjo sediti resne in stremilne našega najmlajšega inteligentnega naraščaja, ki ima za cilj izpolnitev vzgoje preko šolskega okvira z lastnim delom in z medsebojno solidarnostjo.

Stara izkušnja uči, da za splošno izobrazbo in duševno zrelost mladega naraščaja šolska vzgoja v ožjem smislu ne zadostuje. Šola že po svojem utroju ne more dati mudi duši vsega, kar potrebuje. Če hoče vršiti svojo nalogo, mora zato dati po možnosti v splošnosti, mora zato dati po možnosti za smotno vzgojo in samoizbrabo in mora to stremiljenje močno podpirati.

Težnja po samovzgoji je mladini imanentna, naloga organizacije pa je, da išče in najde pravo smer in da varuje svoje članstvo pred onemogočeno. Znanje mladine se ravna po duhu časa. Pred vojno je bilo zanimanje mladine obrnjeno predvsem na jezikovno, literarno in sploh kulturno polje. Za ekonomska in socialna vprašanja ni bilo pravega razumevanja. Na socialni in gospodarski razvoj Slovenije kot majhna manjšina v Avstriji niso imeli neposrednega vpliva. Kardinalno vprašanje jui je bilo nacionalni obstanek, socialna situacija slovenskega inteligenta je bila skoro kongruentna z nacionalno in jezikovno situacijo slovenskega naroda. Vprašanje slovenskih uradniških mest ni bilo samo nacionalno, temveč obenem krušno vprašanje. Slovenski narod v avstrijskih časih ni živel v razmerah, ki bi mu omogočale odločilno sodelovanje na ekonomskem polju. Pač pa se je mogla inteligenca že dovolj razvijati na polju kulture. Javno delo je bilo torej v bistvu nacionalno-politično, literarno-umetniško in znanstveno.

Danes je situacija v temelju spremenjena. Za narodni jezik in za nacionalno kulturo ni treba več boja. Oboje nam je dala svobodna in zedinjena Jugoslavija. Pač pa so na ekonomskem in socialnem polju nastale težke razmere, ki silijo vso živočo generacijo, da posveča vse ali vsaj najboljše svoje sile obraniti gola življenja. Ta socialno-ekonomski pojav, ki se splošno imenuje svetovna kriza, je obenj tudi zanimanje našega naraščaja v veliki meri v smer materialnih problemov.

Toda kakor je bila enostranost predvojnne mladine, ki je obračala zanimanje skoro izključno v kulturno smer, slabo prilagojena potrebam narodne bodočnosti, tako tudi današnje enostransko zanimanje za pridobivanje gmočnih o socialnih dobrin, ali če hočete akvestadnih pogojev, ni stanje, ki bi se moglo smatrati za delo niti v pogledu na bodočnost, posameznikov še manj; pa v pogledu na narodno celoto.

Zadnje desetletje pred vojno se je pojavil pri nes omet na bolje Narodno-radikalno dijaško gibanje katerega utemeljitelj in duševno središče je bil prerano umrl dr. Gregor Žerjav, je prineslo ne le v akademsko, ampak tudi v srednješolsko mladino novega duha. Nastalo je spoznanje, da se mora samoizbraba mladine raztezati ne na zgolj literarno, temveč v bistveni meri tudi na gospodarske in socialne studije. Narodni radikalizem je splošil duševnost slovenskega dijaštva in del narodu lepo število sposobnih modernih delavcev.

Ne dvomimo, da bo tudi mladina današnje dobe našla samo sebe in da se bo iz nje razvila generacija, ki ne bo enostransko silila vse v eno smer, ampak bo z vsestransko smotno vzgojo dala narodu za bodočnost voditelje in delavce, ki bodo mogli zadostiti vsem potrebam in zahtevam novega časa.

Smernice narodno-radikalnega gibanja še danes, po tridesetih letih, niso izgubile aktualnosti. Nimamo namena navajati rastoče mladine na miselnost in metode, ki so imele svoj razvoj v povsem drugih razmerah. Priporočali bi ji pa, da pazno študira takratno prerogjenje slovenskega dijaštva, ker smo prepričani, da bodo naši mareskatere pobudo, ki bo imela vrednost tudi za današnji čas.

Ideji samopomoči, ekonomske izbire stanju, udejstvovanja pri širjenju ljudske prosvete in pri narodno-obrambenem delu tudi mladina naše dobe ne bo mogla odklonjati. Studirati politično vedo in zgodovino, nikar pa se ne sklanjati in izrežati v mladih letih v neproduktivni dnevne politike, je menda nasvet, ki je primeren tudi današnjemu času. Zdrav kritizem, ki skuša objektivno ocenjati obstoječe razmere in ki odklanja bobneča, iz tujine ali iz domače mizerije prenesena gesla, odločna volja in značajnost, ki v načelih ne pozna

Gozdna agrarna reforma

Kako je prišlo do razlastitve gozdov — Jasne določbe zakona — Obrekovalni očitki proti začasni upravi razlastitvenih gozdov

Že več časa se skuša z izvestne strani v docela napačni luči predstaviti vprašanje gozdne agrarne reforme v Sloveniji. Prej so ti ljudje operirali s svojo demagogijo samo doma, pretekli teden pa so poslali tudi nekaterim srbskim in hrvatskim narodnim poslancom neki pamflet, ki je poln tendencioznih trditve o dosedanjih akcijah za gozdno agrarno reformo. Ta pamflet, ki je nanj reagiral poslanec g. Pustoslavšek že v proračunski debati Narodne skupščine, je očitvidno dobil tudi poslance iz Južne Srbije Vasilije Trbiča. Veruolje v resničnost navedenih podatkov je g. Trbič napisal v »Politiki«, članek, ki je v njem med drugim očitil kmetijskemu ministru g. Demetroviču da je v Sloveniji pustil »grofom in baronom zemljo, ki bi jim jo bil moral do zakonu odvzeti«.

Na izjavljanja g. Trbiča je odgovoril v »Politiki« od 24. t. m. g. Pustoslavšek. Ker se polemika tiče v prvi vrsti slovenskih razmer, objavljamo glavne odstavke iz članka g. Pustoslavškega tudi mi.

Moji tovariši g. Trbič omenja v svojem članku tudi delo ekspropriacijskega odbora v Ljubljani. Takega odbora ni. G. Trbič je očitvidno mislil nazasčasno upravo za prevzem ekspropriiranih gozdov. Član te uprave sem tudi jaz, zato smatram za svojo dolžnost, da v svojem imenu in v imenu svojih tovarišev v začasni državni upravi odgovorim na neosnovane očitke g. Trbiča, ki izvirajo iz napačnih podmet in iz neznanja pravega stanja stvari.

Po zakonu o likvidaciji agrarne reforme z dne 19. junija 1931 (§ 10) so gozdovi izzeti iz agrarne reforme. Iz izjemoma morejo po § 24. istega zakona v dravski banovini in nekaterih drugih krajih občine, zemljiške zajednice in skupine poljedelcev biti agrarni subjekti za gozdove, v kolikor so potrebni za pašo, za preskrbo s kurivom, stavbinim lesom in lesom za hišno industrijo, kakor tudi za ostale gospodarske potrebe. Pri tem je treba gledati na to, da se ohranijo celote gospodarskih edinic in ne oškodujejo potrebne gozdne industrije. Gozdna veleposrestva do 1000 ha pa so v dravski banovini sploh izzeta.

Zakon torej odreja, da se mora razlastitev gozdov v dravski banovini izvršiti v okviru fiktivne potrebe in posebnih ozirov na gozdno industrijo, vse to le na veleposrestitih, ki presegajo 1000 ha. G. Trbič napačno tolmači zakon, ako trdi, da je bilo treba razlastiti vse gozdove nad 1000 ha.

Da je v dravski banovini sploh prišlo do agrarne reforme na gozdnih veleposrestitih, je velika zasluga g. ministra Demetroviča. Ko je on prevzel kmetijski ministrtvo, je preključil rok za ekspropriacijo že skoro potekel, ne da bi banska uprava stavila potrebne konkretne predloge. Ker pa je dobro vedel, kolike važnosti je za nekatere predele dravske banovine preskrba prebivalstva s potrebnim gozdom, je izdal g. minister Demetrovič v soglasju z ministrskimi svetom dne 16. februarja 1932 odloke v pogledu 13 največjih gozdnih posestev v dravski banovini. Ti odloki so sicer številčno odredili obseg ekspropriacije na vsakem teh veleposrestitih, zaradi pomanjkanja časa pa so morali točno določitev površine rezervirati za kasnejše odločitev.

Razlastitev v dravski banovini je bila odrejena v korist občin, ki so bile navedene v odlokih za vsako veleposrestvo.

Postopek za izvedbo razlastitve se je pričel v septembru 1932. 15. septembra je g. kmetijski minister imenoval začasno državno upravo devetih članov z nalogo, da prevzame upravo onih gozdov, ki bodo definitivno razlasteni, vse dotlej, dokler se lastninska pravica ne prenese na direktne interese, t. j. na občine. Člane te začasne državne uprave je g. minister imenoval po soglasnem predlogu vseh senatorjev in narodnih poslancev iz dravske banovine. Državna uprava ni imela ne naloge ne pravice, da kakorkoli odloča o tem, kaj in koliko se ima na posameznih veleposrestitih razlastiti. Pač pa je na svojih sejah razpravljala o politični, tehnični, finančni in gospodarski možnosti izvedbe razlastitve v onem številčnem obsegu, ki je bil določen s prvim ministrovim odlokom. Ker smo se zavedali svoje velike odgovornosti, smo morali vpoštevati izvestne činjenice, kakor n. pr. to, da imajo veleposrestitniki, ki so italijanski državljani, po mednarodni pogodbi pravico zahtevati primerno odškodnino, ne da bi mi vedeli, kako velika bi mogla biti; dalje dejstvo, da pretič nekateri veleposrestitniki, ki so avstrijski državljani, da bodo zadevo spravili pred mednarodno sodišče; dalje pa tudi to, da so nekateri drugi veleposrestitniki nudili sporazume, po katerih bi prepuščili velike gozdne komplekse brez plačila, torej brez vsake odškodnine, ako bi se jim pustili večji obseg njihovega posestva, kakor je bil predviden po prvotnem odloku kmetijskega ministra. Upoštevati je bilo treba tudi dobro organizirano gozdno industrijo, ki ne more ostati brez lastnega eksploatacijskega terena.

V smislu zakona in ministrovih odlokov so bile občine proglašene za gozdne agrarne interese v dravski banovini. Proti temu se je od neke strani forsiral solucija, da se iz razlastitvenih gozdov stvorijo nova gospodarska edinica z določenimi cilji, kar mnogi smatramo za povzpiranje dosežka agrarne reforme in kar zlasti interesirajo občine odločno odklanjajo. Taki so bili naši pomisleki. Vendar pa začasna državna uprava ni ničesar odločila, ker te pravice niti ni imela. Odločala je posebna komisija, ki jo je v smislu pravilnika, izdanega k zakonu o likvidaciji agrarne reforme od tedanjega kmetijskega min. g. Neudorferja, imenoval g. ban dravske banovine in ki je imela nalogo, da končno ugotovi površine gozdov za njihov prenos na začasno državno upravo, odnosno na definitive lastnike. Odločbe te komisije mora potrditi kmetijski minister.

Ko je bila ta razlastitvena komisija preštudirala razmere na terenu in pri tem proučila tudi gospodarsko stran vseh razlastitvenih gozdov, je gotovo nekaj, kar si želi narod od svojih mladih »sinov« Predvsem pa podreditve vsega stremljenja in udejstvovanja najvažnemu principu: nacionalni koristi. Še danes naj velja načelo: »Narodni dolžnostni se k'anjajo vse druge.« V tem znamenju pozdravljamo našo zborujočo mladino!

stitvenih primerov, je po naročilu g. bana dravske banovine predložila svoje sklepe začasni državni upravi, da sliši njeno mnenje. Začasna državna uprava ni storila ničesar drugega, kakor da je deloma soglasno deloma z večino vseh članov proti dvema, odnosno trem izrazila svoje mišljenje, da so predlogi banove komisije dobri. Pač pa je v nekih podrobnostih, na primer, ako je komisija v principu sprejela sporazum z gozdnim veleposrestitnikom, pogoje za tak sporazum poosttrila (n. pr. slučaj Attems). Začasna državna uprava torej ni storila nikake nekorrektnosti, kaj šele nezakonitosti in njeni člani, moramo odločno zavrniti vsak očitke.

Ni mi znana nikak pritožba, ki bi bila zaradi nezakonitosti dostavljena g. banu dravske banovine. Taka pritožba bi mogla biti naperjena tudi samo proti njemu, odnosno proti njegovi komisiji. Znano mi je samo, da so izvestni elementi poskušali pri takozvanih »agarnih interesih« z nečuvno demagogijo ustvarjati nerazpoloženje proti snopelnosti izvedbe gozdne agrarne reforme v dravski banovini. Na nekem zborovanju, ki je bilo v Ljubljani 4. decembra, so se govorniki bunili proti temu, da bi gozdovi prišli v last interesiranih občin in so zahtevali, da morajo postati last »slovenskega naroda«, organizirane v zvezi agrarnih interesentov, neki precej megle organizaciji. Iz prozornih nagibov so napadali začasno državno upravo, ki da so jo »posamezniki svojevoljno sestavili, čeprav so dobro vedeli, da je bila imenovana po predlogu vseh senatorjev in narodnih poslancev dravske banovine brez izjeme. Proti ugovorom, da je treba misliti tudi na to, kako se bo urenila finančna stran tega vprašanja, so demagoško in po boljševiško odgovarjali, da to agrarnih interesentov ne briga, pa naj država plača.

Sklepe banove komisije in mnenje začasne državne uprave je zahteval g. kmetijski minister, da bo moral izdati svojo končno odločitev. G. Trbič se je postavil na enostavno stališče, da spada to vprašanje izključno v lokalno kompetenco g. bana. Dobro pa vemo, da je vprašanje mnogo bolj komplicirano, kakor si predstavlja g. Trbič, in jaz sem prepričan, da niti g. kmetijski minister ne bo mogel sam izdati odločitve, ker bo moral n. pr. v vprašanju italijanskih veleposrestitih, ki predstavljajo več sto milijonov kron, gotovo iskati soglasnost cele kraljevske vlade. Iz članka g. Trbiča bi izželelo, kakor da so glede razlastitve gozdov v dravski banovini že sprejeti definitivni sklepi. Kolikor je meni znano, je to storjeno samo v dveh primerih, ki pajih g. Trbiču njegovi informatorji niso naveli.

Mislim, da sem dovolj objasnili zadevo razlastitve gozdov v dravski banovini in pričel tudi g. Trbiča, da ne more biti govora o kaki korupciji ali izpravljanju agrarne reforme iz kakršnegakoli razloga, marveč samo o vestnem izpolnjevanju dolžnosti, ki smo jo jaz in moji tovariši prevzeli po intencijah g. kmetijskega ministra ter vseh narodnih poslancev in senatorjev iz dravske banovine, da omoščimo pametno in v korrektno izvedbo gozdne agrarne reforme. Ponosen sem, da nihče dosedaj ni smel ničesar očitati mojemu korrektnemu javnemu delu, in odločen sem, da z vsemi močmi branim svoj najdragocenejši osební kapital — svoje pošteno ime.

Rasto Pustoslavšek, narodni poslanec.

Bogoljubov v Ljubljani

Na svoji šahovski turneji po Evropi je sredi slavnih ruskih veleposrestitelj Bogoljubov prišel ob 19.35 z brzim vlakom iz Beljaka v Ljubljano, kjer se je ob 20.30 pričela v kavarni Evropske igre podpredsednik g. inž. Manda, navzoče občinstvo pa mu je priredilo navdušene ovacije, za katere se je Bogoljubov radostno zahvaljeval.

Bogoljubov je imel 39 nasprotnikov (38 gozdov in 1 damo). Igral je izredno naglo. V prvih 15 minutah je absolutno že nič manj kot 12 potez.

Prva žrtev je padla že ob 20.45, po 12 potezah pa druga. Rezultat priobčimo v »Ponedeljkom Jutru«.

Danes, ob 2. popoldne se bo vršil v Evropi brzoturnir z 20 izbranimi igrači. Prijava 25 D.n.

Istočasno bo igral Bogoljubov 2 slepi partiji Prijava 50 Din.

Po brzoturnirju bo igral Bogoljubov z dr. Vidmarjem.

Novi avstrijski poslanik v Berlinu
Berlin, 23. marca. AA. Novi avstrijski poslanik v Berlinu Tauchnitz je danes predložil Hindenburgu adekvatna pisma. Zastopnikom listov je izjavil, da bo narodno socialistična stranka kmalu tudi v Avstriji igrala pomembno vlogo. Ukrepil Dollfussove vlade proti tisku in svobodi zborovanja so naperjeni izključno samo proti komunizmu in početju, ki je škodljivo za gospodarstvo.

Nov strankarski pokret v Franciji
Pariz, 23. marca. d. Poslanec Franklin Bouillon je ustanovil nov pokret »Edinstvo za Francijo«, ki ga podpira »Matin« Bouillonovi pristaja se bodo zavzemali za radikalnejšo zunanjo politiko.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, zmerno hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Visoki pritisk se vedno prevladuje nad večjim delom kontinenta. Le ob njegovih robovih se je pojavil nižji pritisk nad Atlantskim oceanom in nekoliko tudi nad južnimi evropskimi morji in na vzhodu. Pri nas je pritisk padel le v Sloveniji in v gornjem Primorju, ponekod pa tudi v centralnih krajih države. Sicer je narasel za 0,1 do 3 mm, posebno na vzhodu. Temperature so ostale skoro docela neizpremenjene samo v Sloveniji in gorški Hrvaški, drugod so narasle za 1 do 2 stopinj. Dunajski vremenska napoved za soboto: Zjutraj slana, v Avstriji večinoma jasno vreme.

Naši kraji in ljudje

Nujno potrebna zaščita varčevalcev

Izgubljene in ponarejene vložne knjižice — Obsodbe zaradi neprijavljene obrti in oderuštva ne bodo mogle odpraviti sleparij

Ljubljana, 24. marca.

Izkoriščanje žrtv denarne krize se je začelo že pred dvema letoma in še popreter je popolnoma jasno, da so žrtve spekulativno po pretežni večini najbolj varčni mali ljudje. Socialno šibke varčevalce je najprej zadela stiska, ker niso mogli iz denarnih zavodov dvigniti svojih prihrankov. Splošno je znano, da so oni, ki so imeli dosti premoženja in velike vloge, lažje prišli do denarja, ker so imeli denar naložen v raznih denarnih zavodih, na drugi strani pa iz znanega vzroka, da tudi splošna denarna kriza ni odpravila dvojne mere: ene za velike druge pa za male. Dočim so mnogi bogataši z lahkoto dvigali pod raznimi pretežimi velike vsote, se je z malimi varčevalci ravno kakor, da je baš od njihovih vlog odvisen ves obstoj nekaterih denarnih podjetij. Malim varčevalcem se je mnogokrat tudi podtakalo, da so brez vsakega vzroka postali nezaupljivi do denarnih zavodov in da samo iz svoje nezaupljivosti zahtevajo izplačila svojih prihrankov. Mali varčevalci bi, kakor se pravi, v mnogih primerih lahko s krvavo glavbo prišli prosit za svoj denar, niso pa našli nobenega razumevanja za svoje težave. V velikih stiskah so se zaradi tega obračali k špekulantom, ki so lahko neovirano po listih in drugod objavljali svoje ponudbe o posojilih in o novčevanju vložnih knjižic.

Ponovno smo že opisovali sleparije z vložnimi knjižicami ter tudi nazorno orisali posebno značilne primere. Iz vsega tega je razvidno, da se predstavniki trgovine z vložnimi knjižicami delijo na več vrst, jasno pa je tudi, da je vsa trgovina iz začeta organizirana, da je tako lahko dvigala in zniževala tečaje vložnih knjižic, ki jih je po večini beda in stiska vrgla na trg trgovcev in spekulativno. Nekateri trgovci in spekulanti so se bavili s pravnimi kriminalnimi manipulacijami. Njihove žrtve so dobile majhne denarne zneske in izgubile vse svoje prihranke, ker so špekulanti njihove vložne knjižice takoj po zastavitvi vnovčili za veliko večje zneske, kakor pa so iznašala dana posojila, odnosno odkupnine. Ugotovljeno je tudi, da so

nekateri sleparji vložne knjižice ponarejali ter jih svojim žrtvam po vrnitvi posojil vračali namesto pristnih in veljavnih knjižic. Taki sleparji bodo seveda zaprti po obsegu izvršenega delikta. Druga vrsta agentov in posrednikov pa je kupovala in prodajala vložne knjižice in je hotela seveda pri tem napraviti čim večje dobičke. Zaradi dobička so se ti ljudje udeleževali v posebni trgovini in obrti, ki se je v javnosti nemoteno predstavljala, a je ni nihče kontroliral, ali pa celo prepovedal. Stranke so tem agentom tudi same prinašale svoje vložne knjižice in podpisovale celo za sebe zelo neugodne pogodbe. Agenti se bodo sedaj na vse to seveda z vso močjo sklicevali in bodo obsojeni eni zaradi tega, ker niso imeli za svoje agencije predpisanih obrtnih dovoljenj, druge pa bo zaradi kazni zaradi oderuštva, če se jim to točno po določilih zakona lahko dokaže. Za veliko škodo, ki je zaradi vse natančno organizirane trgovine z vložnimi knjižicami nastala mnogim varčnim ljudem, ki so prišli v hude denarne stiske, pa agenti, sub-agenti in posredovalci ne bodo odgovarjali, češ, da so storili samo to, na kar so stranke same pristale, in da jih ne briga usoda vložnih knjižic, ki so prišle v promet. Vložne knjižice cirkulirajo, o cirkulaciji je bilo rečeno tudi v pogodbah, ki so jih stranke podpisale in tako — bog s strankami in z njihovimi vložnimi knjižicami. Kdor je zastavil svojo vložno knjižico kot jamčevino za izdano malo posojilo, je že s svojim podpisom soglašal s tem, da bo po vrnitvi posojila dobil namesto svoje kako drugo vložno knjižico iste nominalne vrednosti. Take knjižice so bile v prometu in če je ena ali druga falsificirana in je revež namesto svoje prave knjižice dobil falsifikat, je pač nesreča in in velika škoda za klienta, agentu, ki je imel z njim posla, bo pa treba še dokazati, da je on sam ponaredil vložno knjižico ali pa, da je vedel za vso sleparijo. Kdo naj to dokaže? — In če se dokaže, kaj ima revna stranka od tega, ko so agenti z malimi izjemami ljudje brez vsakega premoženja? — Mnogi so poprej v urejenih razmerah pripadali trumi zanemarnjenih

postopačev in šele stiske in težave drugih so jih spravile na površje.

V Zagrebu je vodila policija polnih 14 dni najnatančnejšo preiskavo o sleparijah z vložnimi knjižicami. Pravi kriminalni slepar, bivši odvetnik Riboli, je ušel v Italijo. Merkič, Bogda Pušić (ne Pašić, kakor nam je v včerajšnjem članku njegovo ime pokvarila tiskovna napaka) in še nekateri drugi pa so bili nekaj dni zaprti, potem pa so izpuščeni, ko so bile vse njihove zadeve izročene sodišču. Po raznih paragrafih bodo gotovo obsojeni vsi in še marsikateri drugi, v velikanskem in silno zamotanem klopčiču vseh manipulacij z vložnimi knjižicami pa bo ostalo nerazkritih in nezakazanih mnogo hudih sleparij in mnogostevilne žrtve sleparjev ne bodo nikdar prišle do svojih prihrankov. Promet umazane trgovine z vložnimi knjižicami, ki se je vršil neovirano toliko časa, bo enostavno požrl njihove vložne knjižice in če bi tudi, kakor smo nedavno pisali, vsi denarni zavodi najintenzivneje pomagali pri perverziji vseh vložnih knjižic, bi od njih vendarle ostalo veliko število izgubljenih, ali pa bi polagoma prišle spet na dan izmrcvarjene od raznovrstnih falsifikatorjev.

Naj temeljite preiskave o brezvestnih kupcih in spekulacijah spravijo na zatožni klop v Zagrebu. Ljubljani in po drugod še toliko izkoriščevalcev žrtv denarne krize, in naj bi bili tudi vsi najstrožje obsojeni — s tem se vedno ne bo onemogočeno podobno izkoriščanje v bodočnosti. Dolej so mnogi spekulanti delali brez obzira, pozneje pa bodo previdnejši in si bodo za agencije nabavili vse predpisane listine, poleg njih pa bodo mnogi delovali po dosedanjih metodah precej previdnejše tudi brez dokumentov, dela pa bodo imeli vsi dovolj, če varčni mali ljudje ne bodo rešeni svojih težav in če ne bo poskrbljeno, da bodo prišli do potrebne denarja po isti poti, po kateri so ga varčevali in vložili za vse svoje stiske. Vse razkrite sleparije zahtevajo najnujnejše pravno zaščito interesov onih siromakov, ki so bili doslej prisiljeni k prodaji svojih vložnih knjižic.

Čistilno in obrambno za zobe učinkuje

ODOL zobna pasta

Fini prašek ODOL, zobne paste varuje zobno sklenino. ODOL zobna pasta ima veliko čistilno moč zaradi svojih obilnih koloidnih sestavin. Zobovje očisti temeljito ter odpravi vsak neprijeten vonj, vsa barvila in vso nesnago.

Gospodarski dnevi v Konjicah

Konjice, 24. marca.

Za gospodarske dneve v Konjicah ob 25. do 27. t. m. vlada neke v ožji naši domovini, temveč tudi izven nje veliko zanimanje, ker bo ta prireditelj nekaj pregledov potreb kmetijstva, trgovstva in obrtništva, obenem pa bodo obiskovalci imeli priliko spoznati lepe naše kraje in pokušiti dobro konjiško kapljico. Prijavljeni so celo obiski iz Beograda v večji skupini. Za vinsko razstavo je letos že 160 vzorcev več ko za lansko II. vinsko razstavo. Poleg vinske bo tudi razstava državnega pletarskega tečaja iz Zreč in bodo zainteresirani lahko nakupovali košare za sadje in grozdje, cvetlična stojala, mizice, fotelje, pletene kovčge in slično. Baš ta tečaj je pokazal, da je naše preprosto ljudstvo zelo spretno in dovezeno za tako domačo industrijo. Namerava se v kratkem ustanoviti pletarska zadruga.

Večina županov je prijavila korporativno, obisk v gospodarskih dnevih s svojimi občani. Gostilničarji iz vsega sreza, ki jih je 78- bodo imeli sestanek 26. t. m. ob 13. v gostilni g. Ivana Senice. Tu se bo razpravljalo o vseh važnejših, aktualnih zadevah gostilničarskega stanu, nakar bodo obiskali vinsko razstavo v Okrajni hranilnici. Na sestanku bo predaval g. ravnatelj Petelin iz Ljubljane. — Obrtniki bodo imeli isti dan svoje zborovanje, kjer bo predaval g. tajnik Drago Zabkar iz Celja. Istotako ima trgovski gremij v nedeljo popoldne svoje stanovsko zborovanje z aktualnim programom.

V soboto ob 10. po izvršeni oficialni otvoritvi vinske razstave se bo vršil občni zbor sreske organizacije JRKD za konjiški srez v dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Na zboru bodo poročali tudi gg. narodni poslanci in zastopnik banovinskega tajništva JRKD iz Ljubljane. Kmetijska mladina zboru je v nedeljo ob 9. istotam ter bo ob tej priliki ustanovljeno društvo kmetijskih fantov in deklet za Konjice. Za vstop v društvo je doslej prijavljenih že 79 fantov in deklet iz konjiške okolice.

Vsem obiskovalcem so na razpolago tujске sobe m se naj glede preskrbe istih takoj pri prihodu v Konjice zglase pri tujskom prometnem odseku SPD.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Združitev občin okrog Dobove

Dobova, 23. marca.

Ze pred dvajsetimi leti so nekateri uvidnejši možje sprožili misel o združitvi občin okrog Dobove v eno večjo občino. Ta misel se je vlekla kakor rdeča nit skozi vse naše politično in gospodarsko življenje. Zadnja leta pa je bila stalna točka v vsakdanjem razgovoru. Vohče je bilo razpoloženje za združitev dobro, toda kaj stvarnega se ni dalo ukreniti. Vzrok temu so bile ravno občinske uprave, ki so ljubosumno gledale druga na drugo. Če je bil kateri od županov zavzet za združitev, pa ni imel toliko odločnosti, da bi zadevo oživil, kajti čakala bi ga mogočna borba, ki bi ga stala ob znanih nam podložskih razmerah — županski sedež. Ta častna mesta, ki so vsakemu županu kot gospodarju v stvarno škodo in skoro v nobeno korist, so bila največja ovira na potu združitve. Če vzamemo, da je bolje, da ostane vse pri starem, potem so ti možje izpolnili vsak svojo dolžnost. Ker pa vemo, da je bila velika razcepjenost naroda v majhne brezpomembne enice v načrtu bivše Avstrije, katere namen je bil osiromašenje in ponemčenje Jugoslovenov, potem lahko trdimo, da so bili možje v občinskih upravah vršilci avstrijskega načrta, če tudi se niso tega zavedali.

Zaradi razcepjenosti je vladalo popolno gospodarsko kačor tudi politično mrtvilo. Nčasur ni bilo mogoče podvzeti, niti se ni skoro nihče več upal kaj sprožiti, ker itak ne bi dobil pristanka vseh občinskih uprav, če bi šlo za kako gospodarsko zadevo. Edinstven nastop, v kolikor ga je bilo, je bil le v manj vrednih zadevah, na primer pri nameščenju ali premeščenju kakega kaplana, učitelja in slično. Koliko gospodarskih dobrih je šlo mimo nas, kar pomeni milijonsko škodo! Če bi šlo po željah razdiralcev, ki nastalo 30 več občin. Naša državna uprava, ki nima interesa na razcepljanju narodovih moči, hoče z uvedbo novega zakona o občinah dediščino bivše Av-

strije odstraniti in formirati večje, življenja zmožne občine. Banska uprava, ki se je seznanila tudi z nestvorom dobovskih občin, je dala v svoj politično-gospodarski načrt tudi združitev naših malih občin v eno dosti veliko in gospodarskega življenja zmožno edinic. Če so vsi naši nebrojni dopisi in razprave v dnevnem časopisu kaj pripomogli k temu, tedaj je bil dosežen njih namen. Prihodnjč kaj več o medsebojem razmerju občin in načinu združenja.

Fotoaparati

zamenjaš, kupiš ali prodajš gotovo najboljši pri

Foto Tourist Lojze Šmuc

Miklošičeva cesta 6, vis-a-vis hotela Unkon 127

75letnica Marije Rusove

Lukovica, 24. marca.

V St. Vidu pri Lukovici domuje gospa Marija Rusova, zglebna družinska mati. V srečnem zakonu z možem, znanim gostilničarjem in posestnikom, ki pa ji ga je smrt ugrabila pred dvema letoma, se ji je rodilo deset otrok, od katerih jih živi

še osem in ji vsi izkazujejo najdobjo hvaležnost in ljubezen. Najstarejši sin Josip je major v pokopu, dr. Mavricij je mestni fizik v Ljubljani, Viktor lesni trgovec, Srečko ravnatelj zavarovalnice, Franc je bančni ravnatelj, gospa Pavla soproga višjega uradnika, gospa Berta je vdova železniškega uradnika, gospa Iva pa je soproga bančnega uradnika.

Preteklo sredo je blaga mati praznovala svojo 75. letnico. Po rodu je Stajerka iz Idrije, kjer se je rodila 22. marca 1858. Bila je vedno dobra, skrbna, dobrosrčna in zelo gostoljubna gospodinja. Svoje otroke je pa vzgojila tako, da lahko nje, no družino prštevalmo med najuglednejše v Sloveniji. Številnim čestitkam pridružujemo tudi mi odkrito željo: Še na mnoga leta!

Kruti udarci usode

Našemu rojaku Zdravku Zwitteru koroškemu narodnjaku v St. Jakobu v Rožu, usoda ni mila. Pred leti je prežgadol izgubil ženo, predlanskim mu je umrl 23 letni sin Zdravko pol leta po doseženem doktoratu in 18. t. m. je preminila hčerka Šolska sestra Avgusta (prej Mila) na gosposkinski šoli v Zemunu. Študiral je na srednji kmetijski šoli v Mariboru in Valjevu, bila nato učiteljica teoretičnega in praktičnega gospodarstva na Krekovi gosposkinski šoli v Šiški pri Ljubljani, nato pa poklicana na gosposkinsko šolo šolskih sester v Zemunu za prefekto internata in bi imela sedaj postati voditeljica višjega gosposkinskega tečaja na tamkajšnjem zavodu šolskih sester. Zavratna bolezen ji je prestrigla nit življenja v 28 letu njenega življenja. Naj počiva v miru v jugoslovenski zemlji daleč od ljubljene koroške domačije!

Narodno delavstvo se pripravlja na pohod

Jugoslovensko narodno delavstvo se pripravlja na pohod v belo Ljubljano. Ob 25. letnici ustanovitve Narodno strokovne zveze se bo vršila v Ljubljani velika slavnost, katere glavni dan bo 14. maja. Takrat se bodo zbrale armade narodnega delavstva iz vseh krajev dravske banovine, pridružili se bodo tovariši iz vseh ostalih pokrajin naše države kakor tudi inozemski gostje, pred vsem Čehoslovanci in Poljaki. Tem množicam narodnega delavstva pa se bodo priključili tudi vsi drugi narodni sloji, ker so vsa nacionalna društva že obujila delo delavcev. Tako bo 14. maj vsenarodni praznik in bo vsa Ljubljana počastila delo. Delavci je ustvarjajoča sila, ki ji je treba posvetiti vso pažnjo. Delavci ni rojen za praznik in proslavo, rojen je za delo. Če pa hoče dostojno in veličastno proslaviti veliki dan, ko si je v borbi za obstanek in napredek ustanovil svojo lastno borbena organizacijo, mu moramo pri tem pomagati in ga z vsemi silami podpreti, da bo njegova proslava res veličastna in delavca dostojna.

Narodna strokovna zveza prejema dnevno poročila svojih podružnic, ki vse javljajo, da se članstvo in prijatelji pokreta resno pripravljajo za pohod v Ljubljano. Narodno delavstvo ni nikoli stremelo za

paradami in jih tudi odklanja. Ravno tako si narodno delavstvo nikoli ni delalo hrupe reklame, pa če je imelo v svoji borbi še tako velike uspehe. Narodna strokovna zveza se je tega dosledno držala in največkrat v lastno škodo, ker je bila javnost o delu te organizacije premalo poučena. Zavedajoč se resnosti strokovnega pokreta in resnosti današnjega časa je tudi za proslavo 25-letnice opustila vsako hrupe prireditelj, pač pa jo hoče proslaviti dostojno in resno. Glavni moment proslave bo veliko javno zborovanje na Taboru in razvitje osrednjega prapora, ki se bo vršilo takoj po zborovanju.

Vsa nacionalna Ljubljana mora 14. maja sodelovati pri delavski proslavi in do kazati s tem, da zna ceniti delavca in njegovo delo. Naš delavec je v svoji borbi vedno sam, malokrat je apeliral na široko javnost, da ga podpre. Če na hoče dejiti svoje veselje na svoj veliki praznik s široko javnostjo, naj ta ne ostane gluha za prijazno vabilo, ampak se mu pridruži in pokaže, da je vedno pripravljena sodelovati z delavcem.

14. maja mora Ljubljana odmevati trdi korakov našega narodnega delavca. 14. maj mora postati vsenarodni praznik!

Zadnja pot narodnega borca Jožeta Kelbla

Moste, 24. marca.

Takoj po sv. Jožefu je umrl v Mostah splošno znani plesarski in soboslikarski mojster g. Jože Kelbel, ki je ućakal 51. god. Junak, narodni borec v vzhodnem predmestju Ljubljane, poln resnične in prave ljubezni do vsega lepega, neustrašnega politik in zaveden naprednjak je umrl previden s tolažili sv. vere, katere je prejel iz rok našega sokolskega župnika in bivšega narodnega poslanca g. Barleta. Na njegovi zadnji poti so ga spremljale vse napredne Moste in ker je bil član krajevnega šolskega sveta, se je poslovala od njega tudi šolska mladina. Dolga je bila vrsta bratov močasnega Sokola, katerega ustanovitelj je bil pokojnik; častno so bila zastopana domača društva: gasilci, Zveza bojevnikov, Zadruga pleskarjev in soboslikarjev, njegovi pomočniki in vajenci, pversko društvo »Mostec«, pri katerem

je deloval od početka polnih 30 let, in slednjič dolga vrsta njegovih prijateljev in znancev, ki jim je bil pokojnik svetovalec in dobrotnik. Pred krsto je stopal ves občinski odbor z vencem in županom g. Šemetom na čelu.

Dolgi spreved, kakršnega ne pomnijo Moščanci. Se je ustavljal pred občinskim uradom in Sokolskim domom, kjer se je poslovil od pokojnika v imenu občine g. Cesar, za Sokola Moste in sokolsko župo pa njegov starosta br. Tonja. Nato je krenil spreved na Zaloško cesto do Sv. Petra, odtod pa k Sv. Križu. Prvo pomladno sonce je sijalo na večstoglavo množico, ki se je klanjala manom nepozabnega pokojnika in marsikomu so se orosile oči, ko se je njegova sokolska čepica, pritrjena na pokrov krste, pogrezala v zadnji tih do mek, katerega so obsuli spremeljevalci z Jožetovimi najljubšimi prijatelji — rožami. Naj mu bo zemljica lahka! Njegov joklen in odkriti značaj, njegov duh in delo pa naj nas vodita naprej. Zadnji Zdravci Tobl, Jože!

Javna dela v 37 občinah ljubljanskega sreza

Ljubljana, 24. marca.

Javna dela po občinah in vaseh ljubljanskega sreza napredujejo; doslej se je precejšnje ublaženje brezposelnosti. Ljubljanski srez je eden izmed največjih v banovini; zaradi lanske suše pa je trpelelo mnogo občin, med njimi zlasti tudi take, katerih prebivalstvo se v glavnem preživlja s prodajo lesa. V tem pa vlada sedaj najhujši zastoj: drvarji, žagarji in lastniki so brez zasluzka. V prostorni ljubljanski okolici je število brezposelnih dosti veliko. Nekateri si pozimi niso mogli kupiti niti mleka za otroke.

Načrt javnih del v Ljubljanskem srezu je prav obširen in posega v 37 občin. Kredit je bil doslej nakazan še v skromnih vsotah, vendar je upati, da bodo postopoma izvršena v občinah naslednja dela: v Borovnici nameravajo popraviti občinsko cesto Borovnica—Podpeč, na Brezovici bodo dvignili banovinsko cesto pri železniškem prelazu, preložili klanec v Vnanjih Goricah in popravili vodovod. Na Črnuem rihu nad Polhovim gradcem so nujno potrebna popravila občinske poti. Na Črnučah bodo uredili regulacijo Črnučice in popravili občinsko pota. V D. M. v Polju bodo uredili pot do postaje, popravili most pri Sv. Jakobu ob Savi skupno z občinarji Dol in Podgorico. Na Dobrovi nameravajo popraviti občinsko cesto Razori—Podsmreka. V Dobrunjah bodo popravili občinska pota in pa uredili nekatera regulacijska dela na Ljubljani. Na Grosupljem nameravajo prav tako popraviti občinska pota, istotako v Horjulu. Na Ježici nameravajo spet popraviti in nasuti občinska pota. V Lipitju bodo razširili poljsko pot na občinsko cesto od občine Videm do banovinske ceste na Turjak. Na Logu nad Brezovico bodo uredili cesto od Brezja čez hrib do železni-

ške postaje Log. V Medvodah bodo uredili pot v Ločnico in zavarovali hudo urnike. V Mostah bodo znižali nekatere občinske ceste in uredili napravo tlakovanih muld. V Presejru bodo razširili občinsko cesto Kamnik—Prevalje in ublažili nekatere klanec na cesti Presejre—Rakitna. V Polhovem gradcu nameravajo utrditi bregove ob Gradaščici in popraviti občinska pota. Na Račni je potrebna zgradba mostu čez potok Sico. Na Rudniku nameravajo popraviti občinsko cesto Rudnik—Orle. Na Slivnici je potrebna temeljita poprava občinske ceste od Spod. nje Slivnice do banovinske ceste Grosuplje—St. Jurij. V Smarju nameravajo popraviti občinsko pot Smarje—St. Jurij. V Smartnem pod Smarno goro bodo razširili občinsko cesto Vikerče—Medvođe in Zgornje Gameljne—Poodvodje. Pri Sv. Joštu je potrebna naprava cestne zveze Smrečje—Žiri vsaj v dolžini 2 km, kar bodo uredili skupno z Vrhniko—Rovtami in Žirni. V St. Vidu nad Ljubljano bodo skušali popraviti občinsko cesto na Tosko čelo in pa urediti hodnik v St. Vidu. Pri Sv. Juriju bodo popravili in zvišali občinsko pot St. Jurij—Udje in pa razširili požiralnika Jančev brod in Pod grčem. V Tomšlju je potrebna preložitve klanca na banovinski cesti med Jezerom in Podpečjo. V Vrbljenju bodo zavarovali strugo Iske, kar bo uredilo skupno več občin. Na Vrhniki so potrebna posebno osuševalna dela v Podlipi, ki jih nameravajo dokončati že v kratkem. V viški občini bodo znižali klanec na Večni poti pod streliščem. V Zgornji Šiški bodo izbrabli kredit v prvi vrsti za vzdrževanje prejšnjih banovinskih cest in za popravilo občinskih potov. V Želminjah nameravajo popraviti občinsko cesto Dol—Trebiz in pa razširiti pot Zapotok—Ščurka.

Pri železodnih težkočah, izgubljenem teklu, zagatenju, nečistoši, izgubi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bluvanju učinite 1—2 časi naravne »Franz Josefovce« vode, temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovce« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefovca« grenčica se dobi v vsaki lekarni, drogeriji in specerijski trgovini.

Kdo je?

E 3

Kdo je?

E 3

Kdo je?

E 3

Milijonska opijska afera se razširja

Še dve banki obtoženi zaradi sleparstva

Skopje, 22. marca. — Ze tedaj, ko se je izvedelo za nepravilnosti v postopku izdajanja Privredne banke z opijsko posojilo, se je začelo namigovati, da tudi še neki drugi južnosrbijanski denarni zavodi, ki so se bavili z istimi posli, nimajo v svojih zalogah izdanih posojilom odgovarjajoče količine opija, in da so torej tudi ti zavodi oškodovani. Državno hipotekarno banko, ki jim je dala na razpolago denar za taka posojila z obvezo, da ji predložijo potrdila o položitvi odgovarjajoče količine opijskega pridelka. Sedaj, ko je prišla na dan afera Privredne banke in je ves njen upravni svet v preiskovalnem zaporu, se je na podlagi nepriznanih odgovorov opijskih zalog pri vseh zavodih, ki so dajali posojila nanje, ugotovilo, da sta se dva denarna zavoda, Veleška banka in Vinčka kreditna banka, zapletla v ravno tako sleparske posle kot skopljanska Privredna banka. Sicer se je pri tem pregledu ugotovilo, da bi morala biti v vseh zalogah okoli 65.000 kg opija, da je primanjkljaj ogromen, da ga je bilo skoraj pri vseh denarnih zavodih, ki so se bavili s temi posli, da pa so nekateri zavodi svoj primanjkljaj nadoknadili, češar pa nista storili imenovani banki.

Veleška banka je dobila od Hipotekarne banke 1.682.348 Din opijskega posojila in bi morala imeti v svoji zalogi 4.478 kg opija. Pri pregledu pa se je ugotovilo, da ga je manjka 1.207 kg kar odgovarja znesku 422.738 Din, za katerega je Hipotekarna banka oškodovana. Ta znesek odgovarja šestim fiktivnim potrdilom. Hipotekarna banka je zato ovadila Veleško banko zaradi sleparstva in se že vodi proti njej preiskava. Zanimivo pri tej aferi je prav posebno dejstvo, da je Veleška banka sicer dejansko imela v svoji zalogi vso količino opija, ali tedaj, ko se je pričel pregled

opijskih zalog, neki drugi bančni, ki izdanih posojil ni imela kritih z dovoljno količino blaga, je pomagala s svojo zalogo in ji »časno prepuštila« 1.200 kg svoje zaloge, za kar je dobila od nje potrdilo, ki ga je pa podpisal en sam član upravnega sveta. »Nesreča« pa je hotela, da je nato prišel pregled Veleške banke same tako hitro, da ji ona banka ni mogla vrniti pravočasno izposojenega opija. Tako se je pri Veleški banki ugotovil primanjkljaj 1.207 kg, dočim bi drugače ne znašal niti 8 kg. Veleška banka je sicer predložila potrdilo ene banke, da je njej izročila v shrambo 1.200 kg, toda zadelo jo je bridka usoda pomočnice pri sleparstvu: banka, kateri je pomagala slepariti, ni hotela priznati potrdila, češ, ker ga je podpisal en sam član njenega upravnega sveta, ne pa vsaj dva, kakor določajo bančna pravila. Tako torej Veleška banka odgovarja za 422.738 Din škodo, ki jo ima Državna hipotekarna banka.

Vinčka banka bi morala imeti v zalogi 2.552 kg opija, ker je izdala nanj 800 tisoč 645 Din posojil. Pri pregledu pa se je ugotovilo, da ima v zalogi samo 1.500 kg opija, torej primanjkljaj, ki odgovarja znesku nad 400.000 Din. Tudi tu se je izkazalo da za pet potrdil ni bilo odgovarjajoče količine blaga. Državna hipotekarna banka je tudi to banko ovadila zaradi sleparstva in je preiskava proti njej že v teku.

Opijska afera zavzema tako vse večji obseg in skandal rase in rase, pri čemer pa seveda ni izključeno, da se že doslej razkritim neurednostim priključijo še nova. Ljudstvo, kateremu je bila namenjena pomoč v obliki posojil, ki so šla namestu njemu v razne nenasične žepe, pa zmaguje z glavo in se prekrizuje: »Sramota! Sramota!

Nadloga s spomeniki v prestolnici

Beograd, 24. marca.

Naša prestolnica se ne more ponasati s prevelikim številom spomenikov. Če izvažemo kneza Miloša na trgu pred narodnim gledališčem in pa spomenik hvalnosti Franciji na Kalemegdanu, ostane le še malo. Zato imajo zelo prav tisti, ki se dan za dnem pritožujejo po beograjskih listih, da naša prestolnica v tem pogledu nikakor ni storila svoje dolžnosti niti nam pri velikim množicam ljudi, niti nam pri sebi. Iz preurejenega kalemeganskega parka je celo izginila ona galerija kipov, ki je nekdanj obdobja njegovega srečja. V novem parku pred vseučiliščem, na bivši »pijaci« iznad »glavnih« stala naša zavetnica Obradović in Paučić. Če se dodamo, da je Meštrovičev zmagovalec, ki stoji sedaj na trdnjavičnem bregu nad izlivom Save v Dunav, moral čakati nekaj let v mestni shrambi in da je skupni spomenik Karadjordiju in Milošu, ki je bil že postavljen in je samo čakal razkritja, moral zopet »makniti« v shrambo zasebnika, ki ga je del napravit in postaviti na svoje stroške mislilmo, da je dovolj povedano o nepreveteljem zanimanju beograjske občine za javne spomenike. Pripomniti pa je tu vendarle tudi treba, da Beograd vse do zadnjih časov ni imel končnovejavno izdelanega generalnega stavbenega načrta, da so se načrti venomer izpreminjali in je bilo doslej res malo težko določiti prostor večjemu spomeniku.

Spomeniško vprašanje se vsake kvarte obnavlja, pa se zopet odrija v stran. Zadnje dobo je znova postalo aktualno, ker je prišel iz Prage v Brnu viti kip enega največjih sinov srbskega naroda, Vuka Karadžića. Izdelan je po osnutku kiparja Glike Jovanovića, gmojna sredstva pa je zbrala Srbska književna zadruga. Kip je stal okoli 300.000 Din.

Srbska književna zadruga je že pred letom dni prosila mestno občino beograjsko, da bi ji, ker je zadruga izdala vsa razpoložljiva sredstva, pomagala postaviti spomenik, za katerega je seveda tudi treba določiti prostor. Mestni svet je obljubil podporo za postavitev spomenika in določil prostor zanj v parku pred vseučiliščem. Ko pa je sedaj prišel kip iz Prage in se je zadruga obrnila na občino s prošnjo, da bi izpolnila svojo obljubo, je zadruga dobila odgovor, čigar posledica je, da bo Karadžićev kip najbrž leta in leta čakal postavitev tamkaj, kjer se nahaja sedaj na dvorišču Srbske književne zadruge v ulici kralja Milana. Za postavitev spomenika v parku pred vseučiliščem bi bilo namreč treba dvigniti prednji del parka do višine ulice, odstraniti sedanja itak nesmiselna vrata v park ki je drugje na vse strani odprt, in tudi del sedanje ograje. Kip bi se moral postaviti na pet metrov visok kamenik podstavce. Vse to bi seveda stalo precej denarja, pa je odgovorila mestna občina, da v sedanjem času, ko je treba varčevati vseh povsod, ne more toliko žrtvovati. Spomenik naj se postavi na do-

ločeno mesto, ne da bi se park preurejal. Tako bi spomenik stal dva metra pod ulično črto, takorekoč v jami. Zato združba in kipar nista mogla pristati na tako rešitev in Karadžićev kip ostane na dvorišču, prestolnica pa brez spomenika, ki bi ji bil prav tako v čast kakor v okras.

Gospodarska kriza! Tako čakajo odrešitja Karadjordije in Miloša, vojvoda Vuk, čigar kip je tudi viti in celo tudi že podstavek izgotovljen, in sedaj še Karadžić. Shrambe in dvorišča bodo kmalu polne spomenikov, beograjski trgi in parki pa — prazni.

Stoletnica odkritja radenske Bublje

Slatinski vrelci so bili našemu ljudstvu čudo, ki si ga ni znal razložiti po naravnih zakonih. Voda, ki vre kakor kip v loncu in brizga iz črne zemlje, je bila ljudstvu silna uganika. Sodobno ljudstvo pa ne veruje več v pravljice, ki so že davno spihnele v dognanji, kakor jih je podrobno razložila natančna znanost. Proletstvo zlih moči je postalo ljudem blagoslov in od nadnaravnih sil začarana voda ne deli več pogube, temveč samo zdravje. Kjer so se nekoč ljudem kovali hudobni naklepi, tam stoji dandanes sončni templji, odkoder se razliva tisočerm trpečim zdravilni lek, ki ostane neizbrljiv vse dolet, dokler bo narava skrbela za svoje stvarstvo.

Tudi pravljica o radenskem vrelcu je že sto let mrtva. A nekoč je bila bogohotna in okrutna, da se je siromašni kmetič križal pred njo. Trte po vinogradih bližnjih Slo. venskih gor so se tresle in radensko polje je trepetalo, ko so se oglasile žlebočje tiki pod vročim vrelcem, ki ga je ljudstvo nazivalo »Bublja«. Iz kotanje je pričela včas kipeči voda s čudnim piskanjem, brundanjem in šikanjem, belkaste pare so vrelc izpodžehljale in se v skrivnostnem zaletu vlegale na pusto okolico, ki je bila popolnoma pomočvirjena. Človeku se je zdelo, da se zidaj po zidaj odpre zemlja in se iz nje zapode pošasti, ki planejo po ljudih in jih v enem samem trenutku ugonobe z dušami vred.

Bublja je opravljala svoje delo. V nji so bile skrite čarovnice, ki so imele v njenem osrečju svojo kuhinjo. V velikanskih loncih so kuhale tam neko čudno zmes, ki jo so usipale med nevihto na polje in na vinograde. Med viharjem je ta zmes olednela v tobo, ki je pobila vse prideleke daleč naokrog. Bublja je res bila kmetom verna oznanjevalka toče in zato so se je bali in so s strahom in oddale poslušali divje brbljanje in zlobno godrnjanje. Niti zvonček svete Magdalene na Kapeli ni mogel preglasiti Bubljinega sikanja, še manj da bi odgnal čarovnice, frčeče med hudim nalivom po zraku.

Ko se je leta 1833. petlat tod mimo študent Henn, ga je volnik opozoril na čudno Bublino brbljanje. Kmet se je prekrizal

Hubertus
terpentinovo milo

in napovedal silno nevihto. In v resnici je razsajala nad Slovenskimi goricami še drugi dan strašna nevihta in je toba pobila vse daleč naokrog. Ko se je Henn vračal iz Ljutomer, se je spomnil voznikovega prerokovanja in čudne Bublje. Ustavil se je kraj vrelca in ga pričel preiskovati. Spoznal je takoj, da vse skupaj ni nič drugega kakor obilen slatinski vrelc. S pomočjo reagentov je dognal, da je voda polna raznih soli in ogljikove kisline, kar je pozneje v polni meri potrdila natančna analiza strokovnjakov. Henn je pregledal vso okolico in spoznal, da je kraj kakor nalašč ustvarjen za zdravilišče, ki bi zaradi svoje eminentne lege lahko doseglo največji ugled. Leta in leta se je trudil, da bi javnost zainteresiral za odkritje zdravilnih vrelcev; toda ni bilo pravega uspeha. Šele trideset let po odkritju se je sam lotil dela. Kupil je ves kompleks z Bubljo vred in pričel graditi zdravilišče, ki se je v teku let stopnjama izpopolnjevalo, dokler ni doseglo današnjega obsega in višine.

Vsekako je bilo odkritje radenskega vrelca pomembno za naše zdravstvo, a prav tako za kraj sam, ki se je pričel lepo razvijati. Zdravilišče se je umetno, a tudi naravno izpremenilo v prijetno idilo, ki ponuja človeku vsega, kar si more poželeti. Ta idila pa nikakor ni pretirana, ker je v celoti samo zanimiv kos onega vselega, katerega razpoložena, ki ga moremo videti in čuti edino le v Slovenskih goricah, zlasti pa v onem predelu, ki mu kraljuje kapelska sveta Magdalena, ponujajoča človeku tako idiličen razgled po našem svetu, da lepšega ne moremo najti nikjer drugod.

Kuhinja, kjer so pred sto leti čarovnice varile tobo, je postala ljudem laboratorij, iz katerega prihaja zdravilo za sto bolezni. Čarovnice so se porazgubile in tudi ime Bublja se je razproščilo; ostala je samo slatina, ki jo pijejo tisoči in tisoči po naših in tujih deželah. Bublja zasluži spomenik.

Josep Vandot.

Kmetijski vestnik

Vinski sterilizator

Sterilizator ali vinski razkuževalec kmetijsko pripravilo, ki jo pridržimo na vrhu sode v vohu, da zabranimo prost dostop raznim vinskim glivicam, bakterijam in drugim škodljivcem v sod, napolnjen z vinom, sadjevcem ali drugo pijačo. Sterilizator razkužuje silek zrak, ki dohaja pri vohu v sod med odtočenjem tekočine na spodnjem delu.

Priloga kot taka ne razkužuje zraka, pač pa tekočino, s katero je priprava napolnjena. Sterilizatorjev imamo mnogo vrst, izdelanih iz stekla, pločevine in lesa. Razkuževalna sredstva, s katerimi so napolnjena, so prav tako različna.

Mnogi teh sterilizatorjev so tudi paten. trani ali zaščiteni, zato pa precej dragi (100 do 200 Din kos). Zaščiteni sterilizatorji so po večini popolnoma zaprti ali zadelani in nerazdružljivi, tako da ni mogoče pregledati njihovega notranjega ustroja in njihovih razkuževalnih sredstev, kar otežuje nadaljnjo uporabo v primeru kakšne p-kvare.

Baž zaradi tega in njihove visoke cene so najpogostejši navadni stekleni ste-

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

rilizatorji iz dvakrat vpognjenih debelejših steklenih cevč z nekaj votlimi, nasprotno v isti višini stoječimi okroglimi trebušci, ki jih sproti polnimo z razkuževalno tekočino ter lahko od zunaj kontroliramo pravilno delovanje cele naprave, ki je poleg tega tudi najcenejša.

Tako čvrsto pritrdimo po koncu v prevrtno vohu ter zamažemo okrog te in še okrog vohu z lojem, tako da more zrak pri točenju dohajati v sode le skozi to pripravo.

Kot razkužno tekočino vzamemo najdeše 95-odstotni alkohol, to je vinski cvet ali pa glicerol, ter napolnimo votle kroglice na opisani cevki do polovice. Da se tekočina v teh ne zapraša, zamažimo še zgornjo cevčino odprtino, skozi katero smo vili tekočino, na rahlo z vodo. Navadnega žganja ali kakšne dušete tekočine, čeprav močne, ne smemo v ta namen upo-

rabljati. Ob točenju skozi sterilizator dohajajoči zrak pasira navedeno tekočino v cevčinih kroglih, se pri tem razkuži ter pride v sod, oziroma na vino čist in neokužen. Zaradi tega ostane vino do konca nepokvarjeno in brez kisa, to je one bele mrene, ki se kaj hitro osobito pri šibkejših vinih na vrhu tekočine naseji, če sod ni poln in dobro zamažen.

najraje rabijo naše gospodinje

spomladi, ko je zopet treba odpraviti nedostatke zimskega pranja. Zaprano perilo potrebuje spomladanskega solca in ošičnega HUBERTUS mila.

Dogodki za mejo

Fašistično čiščenje v Istri

Znano je, da se v Italiji občinski svet, odkar je na vladi fašizem, ne volijo, marveč jih imenujejo pokrajinski prefekti, za podeželske občine po 6, v mestnih občinah pa večje število. V mestnih občinah se imenujejo občinski svetniki na predlog pokrajinskih korporacijskih ustanov iz vrst zastopnikov delodajalskih organizacij in delavskih ter profesionalnih sindikatov. Prefekti nameščajo in odstavljajo občinske svetnike po svoji volji in uvidnosti. V Istrski pokrajini je prišlo v zadnjem času v posameznih občinskih svetih do večjih izpremenb. Zadnji izmed njih je izvršil istrski prefekt v Puli, kjer je imenoval kar 16 novih občinskih svetnikov.

Kakor vse kaže, so začeli v zadnjem času v istrski pokrajini z velikopoteznim »čiščenjem« ne le pri občinskih upravah in v fašističnih stranki, ki je bila še pred kratkim, kakor smo poročali, v hudih škripcih, marveč tudi v pokrajinskih uradih in celo tudi na policiji. Zanimivo je tudi med drugim, da je bil pulski policijski upravnik kvestor Adolf Carusi nenadoma premeščen v Italijo. Za novega pulskega kvestorja je bil imenovan upravnik v Brešci Vicia, Carusi pa nastopi že v ponedeljek svojo novo službo v Veroni. Seveda fašistični listi niso pozabili obžalovati, da je moral biti premeščen baš Carusi, »ta vzor fašističnega kvestorja, ki je bil energičen in nepopustljiv posebno napram nasprotnikom režima«.

Prenaslanje v istrski fašistični zvezi se je med tem nadaljevalo. Tudi v preteklem tednu se je vršilo več zborovanj posameznih krajevskih organizacij, tako v Piranu, Roču, Osoru in drugod. V velikem piranskem okraju so morali ugotoviti tudi »zlastnost« okoliščina, da štejejo vse organizacije od bojnih do mladih fašistov skupno le 695 članov, pa čeprav se je v zadnjem času z vseni sredstvi propagiranja med ljudstvom, da bi se vpisalo v stran, ko in so celo grozili, da odzamejo koncesije trgovcem in obrtnikom in da prežene iz javnih in privatnih služb vse nametnice, če se ne vpišejo. V Roču in Osoru pa so razmere le še bolj »zlastne«.

Končno je izzvala v javnosti veliko začudenje tudi vest, da je upravni svet konzorcija za izuševanje koperskih solam podal ostavko, ker od zveze posojilnice in hranilnice ni mogel izpovevati nadaljnjih, po pogodbi določenih kreditov. Uprava te zveze je konzorciju odgovarjala sleherno finančno podporo, ker je njegovo vodstvo vsaj malo denarna sredstva za razne komisije in dnevnice. V aferi je moral posredovati celo pulski prefekt. Ker pa je denarni zavod vztrajal pri svoji zahtevi glede osebnih sprememb pri vodstvu konzorcija, je prišlo nazadnje po dolgotrajnih pogajanjih do demisije. Med ljudstvom so se pričele sedaj širiti razne govorice o korupciji in poneverbah, za katere pa za enkrat še niso znani nikakoli konkretni dokazi. Kakor pa pravijo dobro poučeni krogi, bo moral konzorcij zbrati 4 milijone lir v gotovini in vrednostnih papirjih, da krije svoje dosedanje dolgeve in si tako zagotovi pri zvezi hranilnici in posojilnici nadaljnje kredite. V zvezi s to afero je bilo tudi inspek-

Kan tvori posebne glivice (mycoodermi) in se v njih nanajajoči tekočini izredno naglo razvijajo ter pretvarjajo alko. hol v vodo in razjedajo še druge kisline, zaradi česar postaja napadeno vino vedno šibkejšo in vedno bolj prazno. Naposled se pa pridružijo še »cetine bakterije, zaradi česar se vino proti koncu še skisa ali cikle.

Da sterilizator dobro učinkuje, mora biti površina tekočine ob pritrditvi te priprave neokužena, to je prosta kisa, torej poln sod. Zato pa, čim močnejše je vino na alkoholu, tem uspešnejša je raba sterilizatorjev, ker na močnejših vinih se kam postopno razvija, odnosno se tudi ne more razvijati.

Gotovo je pa, da se tudi kljub dobremu sterilizatorju vino v sodu lahko poslabša, odnosno skvari, ako ni pripravila pravilno pritrjena in če je večji sod na pipi, ki mora teče 2 ali tudi 4 mesece. Sod, ki je predloži na pipi, se namreč v zgornjih delih delih precej razsuši, zaradi česar dohaja nekist zrak skozi lesne pore (luknjice), eventualno celo skozi nastale spranje. V tem primeru postane sterilizator brezpredmeten.

Fr. G.

spomladi, ko je zopet treba odpraviti nedostatke zimskega pranja. Zaprano perilo potrebuje spomladanskega solca in ošičnega HUBERTUS mila.

95

Mobilizacija liburnskih fašistov

Preteklo nedeljo je organizirala reška pokrajinska zveza mobilizacijo mladih fašistov iz vse Liburnije. V Vepirinu na kotu 439 so se morale zbrati v nedeljo dopoldne vse čete mladih fašistov z Reke, Lovrana, Mošćenice, Opatuje, Matulji in Vepirine. Razne tvrdbe na Reki in po drugih bližnjih krajih so morale staviti fašistom na razpolago svoja motorna vozila. Vsi oni mladi fašisti, ki bi morali v nedeljo v službo, so bili ta dan prosti. V Vepirinu se je zbralo okrog 20 fašističnih oddelkov, ki so divjali in razgrajali po vasi in prizadevali ljudem mnogo skrbi in škode. Na kotu 439 so oddelki defilirali pred zveznim poveljnikom, tajnikom Gherbecom (Ghercem), proti večeru pa so se vrnili nazaj v svoj kraj.

Dva požara

V tovarni za lesne izdelke v St. Petru na Krasi, ki je last dveh italijanskih podjetnikov, je nastal pretekli ponedeljek dopoldne velik požar. Zaradi močnega vetra se je ogenj naglo razširil in kljub prizadevanju gasilcev, vojakov in drugih ljudi uničil vso tovarno. Požar je razjedal vse stroje, glavno tovarniško poslopje in tudi večjo količino izdelkov, ki so bili pripravljeni za ekspedicijo. Na desetine delavcev je zaradi požara nenadoma izgubilo delo. Škoda cenijo na 200.000 lir.

RUSE. Podružnica Sadarskega in vrtnarskega društva priredili v nedeljo 25. t. m. popoldne praktični tečaj za pravilno sajenje in o obrezovanju sadnih dreves v krono. Tečaj bo vodil g. Lojze Glasar. Zbirališče ob 14. pri g. Orniku. Sadjarji, pridite v obilnem številu, da praktično vidite, kako se to najvažnejše delo pravilno opravi!

Požar v Idriji ob Bači

V Idriji ob Bači je nastal pretekli petek večer v hiši 50-letnega kolona Josipa Kovarčiča požar. Kakor vse kaže, so se vnele saje v dimnikulu ter se je potem ogenj razširil na vso hišo, ki jo je uničil do tal. Pogorel je tudi senik, v katerem je imel Kovarčič shranjenega precej sene. Rešili so le nekaj hišne opreme in živino. Škoda, ki so jo ocenili naslednjega dne, znaša okrog 45.000 lir.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Likovič Joža:

Noči pred pomladjo

Zadnjič sem se napotil na Barje, ves strl, sam s seboj navzkriž, brez volje. Večeri se je, ko sem zapuščal Prevalje in presersko stran. Košenine vrh Korena so se blesteli v rdečkastem sruj tonečega sonca, ki se je poslednjič kot pobožno dotaknilo čela Sv. Treh kraljev in položilo zlati lice v neskončno naračje večnosti. Dan je minoval. Pri Kamnu na Ljubljani so vriskali čolnarški hlapi, ki bodo po dolgi zimi privrati spustili čolne na plav in z nočjo vozili proti Ljubljani. Vse se je vdano poslavljalo od svetlega večera. Tudi božja žlahta na preserskih gričih se je zganila, line so se odprle, zvonovi so udarili pesem v slovo. Marija se je odpravila z večernim zarjo. Sredi prostranih barskih planjav so se svedrali tanki, modri dimčki; tam se bodo grele v tihi noči verne duše, potrebne solza in ljubezni.

Nad domačo vasio sem končno postal ter se dol in željno razgledaval. V golem leščevju so se kličali živahni kosi, tisti z rdečimi očmi in zlatimi kljunčki, ki si vroče želijo ljubezni in medenega »vinčka«, ki ga bodo skrli v češminju. Poslednje listje v hrastju je

postalo lahek plen razigranih vetrov, ki ga nosijo na osamelu križpotja. Se malo, pa bo dobila sleherna bička draga gosta, ki bo črčikal v pozno noč. Pri mlani na Izvirniku so se zbirala dekleta in čakala na fante, ki so se vračali z železnice in Mrkunove žage. Po hišah so se zatrile medle lučke, nad Pokojiščem so zamigljale prve zvezde, bele in drobne. Potrkal sem pri prijatelju in se oddahnil za nekaj dni.

Zopet so se povrnila bele, predpomladne noči. Človek bi do jutra čemel kraj okna in užival, Noči brez preteklosti in žalostnih spominov! Vse je bilo, čisto belo. Velike zvezde vrh Srobovnika, mesec sredi višav, čreda oblakov, ki se ne upa zapustiti krimskega zatišja, sence sredi barja, tolmun pod minom poln srebrnih poljkov in skrivnosti; kakor da se neslišno gibljejo v njem bela trupla zaljubljenih utopljencev. Vse je pokojno in priukljaje. Tako se spominjam dragih oči, tihih in vdanih. Nekoč sva se ljubila z dekletom; v takih večerih sva se shajala pod močvečim orehom, čegar senca nam ni izdala. Bil je podobem prijaznemu starčku, ki rad prizanaša mladim srcem. Kolikokrat sva se našla tamkaj. Saj ni bilo nič posebnega, veter je jo-

kal za raztrganim platom, nad Dolom je težko pogrkavala lokomotiva in se pehala v klanec. Ognjena griva se je košatila izza skalnih zasek in puščala za seboj rdečo sled, ki je pregorevala v bel puh. Tudi v dekletovih očeh so se zatrpale iskre, Jana me je ljubila.

Cestokrat sem se zatekel v njeno sobico, pod katero je v maju prožil bež svoje bele dlani in opajal okolico. Tam je bilo vse belo, šopek zvončkov, prosojne zavesne nad javorjevo polico, slike z belimi zarjami, ki se najraje spočno v jutrih sredi marca, razgled na Barje. Tod sem se tako udomčil! To so bile čudovite noči pred pomladjo. Jana me ni motila; pustila me je, da sem te ure presenjal v sladki onemoglosti. Njena topla dlan me je rahlo božala; okna so bila priprta, zvezde so gorele nizko, v Barju se je budila pomlad. Čutila sva, kako se trgajo neznanne korenine iz objema zmurnjene grude, kako odpirajo piskavčki mala grla, kako se selijo oblaki preko Barja, kako se naju dotika ljubezen, skromna in vsa bela. Potljubljala sva se, kakor potljubljala večer mirno vodno gladino nad jezom, ki žari, vzplamti in dolgo pije slast, dokler se ne zganijo mrakov. Ure so bežale, zvezde so se pomikale proti večerni strani, novi roji so

se vrstili preko Grede. Srebrni mleček se je razlil nad Kočenjico, nekeje se je dramil mesec. Ozračje je postajalo vlažnejše, prepoji ga je vonj stoječe vode, ki je omtrela med ločjem. Nekaj trahobnega je ležalo v njem, da sva se otročje zgrozila in tesno objela. Ljubezen in smrt! V takih trenutkih sva se ljubila brez razbolenih razgaljenosti, ki bi jo mogla kdaj obžalovati. Komaj, da so vdane kretnje rok razodele ljubezen. Včasih se mi je zadelo, da so izgubile Janine oči sveži lesk, da so omtrelve. Tajnstvena koprena je legla na nje. Nič nam ni motilo. Šele pred polnočjo je prišel mlinar, postal na razkopanem pragu in zadovoljno puhnil oblache tobakovega dima, ki se dolgo niso mogli razpustiti v reznem ozračju. Oziral se je okoli in potisnil klobuk na oči, kakor da čuti najino bedenje ter naju hoče opozoriti na pozno uro. Skrbno je preložil žlebove, da je pogrnala voda druga kolesa. Pred polnočjo je mlet lepšo moko za bogatino, po polnoči pa za gostače in berake, ki so nabirali merice žita pri usmehljivih sosedih. Potem so se ozglasili samotni koraki sredi vasi. Železničarji so šli v službo. Dolgo so se čule urne stopinje, dokler niso zamrle na puščobnih Zadušencah. V postaji za zahrpele

lokomotive, železna kača se je zganila. Tudi jaz sem se poslovil, kratko, brez nemira, kakor bi kanila rosa, ki se voljno spusti v travo. Na vasi je bilo vse pokojno; nobeno srce se ni več ganilo, angelske peroti so se neslišno povsile, dekleta so sanjala. Bela, predpomladna noč je strmelna vame, polna tajinstvenega kipeja in reznega vonja. Postal sem kraj jez, vodna gladina je bila skoraj negibna, le tu in tam jo je prešinila neznanata, srebrna sled, ki se je hipoma zgubila pod izpodjedeno ruševino. Morda se je trnila zvezda in naglo vrgla bleščeč odsev preko stoječe vode, morda je dahnila pomlad...

Potem je prišla poslednja noč, ko sva se razšla. Tuja roka je posegla vmes in naju razdružila. Toda tega nočem obujati, sanje so minile. Nocoj je zopet vse tiho, komaj, da se zdrzne tanka bička ali zašelesti vel list v hrastovju. Molk in tišina. Bel mesec visi nad Barjem, bela koprena meglica vstaja v Bistri, se spušča nad Ljubljano in ovija božjo žlahto nad Krimom. Vse je bilo in pripravljeno za sprejem pomladi in ljubezni. Ne morem se ganiti od okna, kakor da me zro njene oči, njene mrtve oči sredi bele, predpomladne noči.

Smučarska šola pod vrhom Triglava

Čari planinske pomladi — Tečaj se prične 3. aprila

Planica, 24. marca.

S 3. aprilom se preseli stalna smučarska šola, ki jo vodi pod okriljem SK Ilirije inž. Jansa v Planici, na Staničevo kočo, lepo postojanko SPD. V Planici zapušta sicer še vedno belo odelo in dobre prilike za smučanje. Tam pod Jalovcem bo še smuče do maja. Vendar kjer se dolin vse bolj pomladi, sneg se polagoma umika ogrevalnemu solncu v višje lege, kjer se bo lahko še dolgo dobo upiral. Temu naravnemu pojavu sledi že drugo leto tudi šola, kateri se na višinah nad 2000 m odpre novo polje dela. Pomlad na smučarje je še vedno banalna, ideal v smučarstvu tehniki že uvedenega! Brezmejne planote enakomernega solnatega snega, počivajočega na trdni podlagi, svetlikajočega se v žaru toplega pomladanskega solnca. Kdor je le enkrat imel priliko smučati v širnem, odprtem svetu, nakvasenem z mehko plastjo idealnega snega, ter se poigraval z vsestranskimi liki v nepretrganem smuku, pride v ta raj vedno iznova. Smučarska šola je v teku druge zimske sezije v dolini vzgojila že mnogo prav dobrih smučarjev, katerim manjka še krona smučanja: povezano terensko smučanje v prelestnem alpskem svetu. Na snežiših Triglava je šole mogoče dobiti vse finese alpske tehnike. Tu je pravi svet, prava baza za to tehniko. Oni nepozabni valovi in hrbiti, prehodi in padi, strmine vseh naklonov, vse blago prehajajoče eno v drugo. Tu ni vseh onih nezaželjenih dolinskih ovir in zaprek, ni potov, ni dreves, ni plotov, ni voda. Tu je smučarski duh šole osvobodil. Na poldnevne razdalje po ena prijazna koča SPD, ki nam s tem omogoča poset naših gor v zimski odeli N- pa vsa lepota in ugodnost izžarpana je s samim smučanjem. Vsak najmanjši predel tvori nekaj posebnega, svojega. Očem se prožijo vedno nove slike, druga bajejša od druge. Na višinah pa so koncentrirani vsi čari zasnežene pomladi. Lepota razgleda daleko nakrilljuje onega v poljetu.

Ves dan v alpskem svetu je en sam niz izrednih doživljanj. Ogrevan po božajočem pomladnem solncu — viru jeklenega zdravja in telesne odpornosti — temni polt tako naglo, da jo je v početku treba varovati z raznimi kremami in olji. Odsel solnca je tako čist, da kaže zavarovati oči najbolje z rdečo-rumenimi očali. Narava razpeta tu gori z najuspešnejšimi leki, znanih ultravioletnih žarkov se je v teh višinah komaj mogoče ubraniti. In solnčni zaton tvori šele vrhunec vse lepote — prelivanje barv iz najčistejše zlate do najtemnejše modro-sive je bajno! En sam lep večer lahko nadomesti vse težave in neugodnosti, ki so ob slabem vremenu tu gori mogoče.

Najkrajši dohod do Staničeve koče (2332 m) je skozi dolino Krme iz Mojstrane. V koncu Spodnje Krme leži nanovo oskrbovana koča Triglavsko podružnice SPD. Do tje vodi položen podrugorni pot. Od koče se prične pravi vstop, po katerem dospemo po trilipolurni hoji do male lovške kočice na Zgornji Krmi, kjer se lahko odpočije. Ta predel je poln alpske veličine. Ostro zarezani vrhovi se dvigajo z obeh strani pota, ki se vije ves čas po sredi doline, do katere segajo plazovi — kakor da bi hotela narava tu preizkusiti vsakogar, ki vstopa prvič v zimsko kraljestvo Zlatogorja. Od te kočice se prične vzpon na obširna snežna polja Zgornje Krme in Pršivca, kjer šele dobijo pravo sliko o vsemogčnosti in lepoti gorskih velikanov. S Planina na Polju krene pot, označena ves čas z drogovi in sledovi nosačev in smučin, pod vzhodjem Rjavine v zavoju proti Rži na sedlo, na kar smo v nekaj minutah tik nad Staničevo kočo. Ta tretji del pota znaša dve uri, vsa pot torej sedem do osem ur.

Vsa tura je ob ugodnem vremenu lahko izvršljiva celo za novince. Težave pa na-

stanejo le ob slabem vremenu, megli ali viharju. Tu je na mestu opreznost in čakanje ali vsaj izkušeno spretnost. Dohod se je ravno z organizacijo vodnikov in nosačev zelo poenostavil. Glede njih se je obrniti na zaupnika SPD Gregorja Laha, po domače Preckina, poleg hotela Triglav in nasproti gostilne Šmerc v Mojstrani. Za nošnje se računa 4.50 Din za kg brutto za netto, najmanjša pristojbina je 80 Din.

Staničeva koča in gospodarska stran smučarske šole je v večjih rokah g. Bitenca, kar jamči za ugodno razpoloženje tečajnikov in ostalih posetnikov. G. Bitenc bo tudi po drugih triglavskih kočah (ki bodo

Staničeva koča (2332 m) v zgodnji planinski pomladi, Zadol vrh Triglava.

stalno oskrbovane) uredil vse za udoben sprejem tečajnikov o priliki izletov. Smučarska šola bo priredila poleg vezbanja tehnike na vseh okoliških pobočjih Staničeve koče, številne kraje pa tudi daljše turne tečaje po širnem Triglavskem pogorju. Krajše ture obsegajo smučska polja proti Kotu, pod ledenikom in Ržjo, Kredarico, Zgornjo Krmo in Pršivcem. Dnevne ture vodijo preko Konjske planine na Velo polje, Hribarice, Sedmera jezera, Planina na Kraju, v območju Bogatina, na drugi strani pod Debeli vrh, na Planino v Lazu, Dedno polje. Ovečarijo, Planino pri jezeru, čez Jezersko Prevalto itd. Pri primernem interesu se bodo organizirale ture s sestopi v doline Enako je g. Bitenc v primeru sporočila posameznih družb pripravljen priti jim nasproti v Mojstrano. Z vsimi informacijami je na razpolago, pošta je Mojstrana. Poleg njega daje vse informacije tudi pisarna SPD v Ljubljani.

Staničeva koča kot središče delovanja smučarske šole obsega dve skupni ležišči ter 12 postelj v sobah, poleg tega je prijazna topla obednica. V potrebi pa je na

Tako vreme škoduje Vaši koži!

Vendar se prav lahko obvarujete z Nivea-kremo! Nadržite si temeljito vsak večer po tudi podnevu, preden gredite na prosto, in obraz z Nivea-kremo. Tako vam ostane koža nežna in prožna, odporna proti vetru in vremenu ter dobi ono milino in svežost, ki jo vsi tako ljubimo pri mladini.

Sami dobro veste: nobene druge kreme ni, ki bi vsebovala eucerin in zato se Nivea-krema ne da nadomestiti.

NIVEA-KREM: V dozah od Din. 6.—, 12.—, 25.—
V tubah od Din. 12.— in Din. 17.—

Največja tovarna sukna v Jugoslaviji.

V naši bilanci uvoza in izvoza tvori veliko odločujočo postavko vrednost uvoženih volnenih tkanin. — Te dobivamo iz Italije, Avstrije, Češke in Anglije. V zadnjih letih se pojavlja vedno več domačih izdelkov na našem trgu, ki se uspešno bore z inozemskim blagom po kakovosti kakor tudi po ceni.

Prav v teh časih hude gospodarske stiske je važno, da spoznamo svoje lastne izdelke, ter jih kupujemo. Na ta način povečujemo narodno premoženje, a poleg tega krepiamo domačo industrijo, da bo sposobna v boljših časih za borbo s tujo konkurenco, a v slučaju vojne, da zamore preskrbeti armado in narod s potrebščinami, ki bi jih tedaj ne mogli dobiti iz inozemstva.

Med izdelki tekstilne industrije so jako važni oni iz same volne, ki jih izdeluje »Industrija volnenih tkanin Vlada Teokarović & Co. v Paraččinu«.

Ta tovarna je bila osnovana leta 1920, toda njen početak je iskati v tovarni očeta bratov Teokarovičev, katero je imel v Leskovcu — tam jugoslovanskem Manchestru — še pred vojno. Tekom vojne je bila ta tovarna uničena in mladi Teokarovič so sklenili zgraditi novo tovarno v

dolini Morave v malem mestu Paraččinu, ki je znano tudi po stekleni industriji.

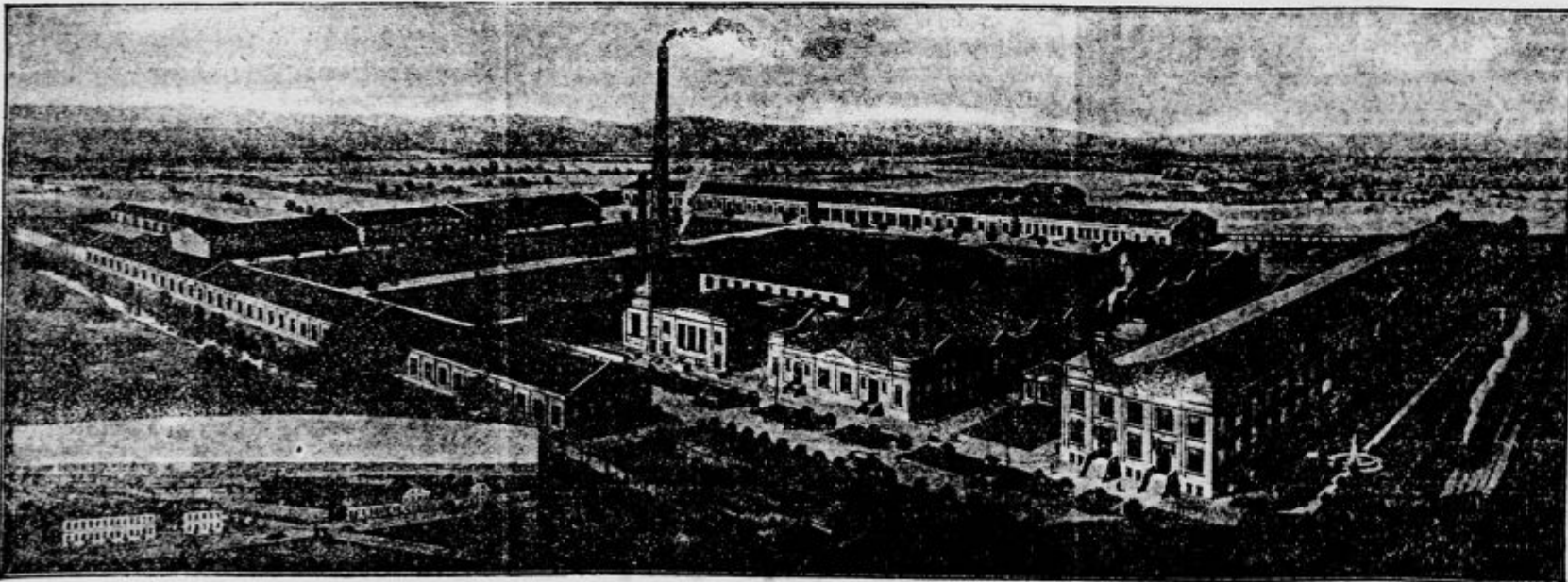
Tu so zgradili čisto novo tovarno, ki se razprostira na ozemlju 18 ha. Tovarna še ni popolnoma dograjena. Sedaj dela v njej 180 statev, iz katerih tečejo neprestano tisoči in tisoči metrov sukna. Vreten ima danes tovarna v obratu 10.000, a jih bo imela po dograditvi v kratkem času 18.000, tedaj bo lahko izdelovala najfinišne damsko sukno.

Tovarna zaposluje v polnem obratu 1200 delavcev in 70 mojstrov in uradnikov.

prvovrstnega sukna iz same čiste volne. Njeni izdelki so namenjeni, da nadomestijo popicoma angleška in češka sukna, za katere smo pošiljali do nedavna težke milijone v inozemstvo.

Tudi v Ljubljani je lani poleti otvorila tak magazin, katerega vodi kot poslovodja znani krojač Anton Zigon v Gradišcu št. 4. Tu se morejo kupiti izdelki tovarne na debelo in na drobno po stalnih cenah.

Naša neveda je, da nimamo zaupanja sami vase, da ne verujemo v domače znanje in v domače izdelke. To nam je zapustilo suženjstvo, ki kar noče izginiti

Letno stike okrog 1.200.000 m sukna. Poleg tega pa izdeluje jako fine volnene odelje, čepice in pletilno volno za ročno in strojno porabo.

Tovarna pa je organizirala tudi na najmodernejši način razprodaje svojih izdelkov. V vsakem večjem mestu je otvarjala polagoma, kot se je razvijala njena produkcija, lastne magazine (stovarišča), v katerih prodaja sama brez posrednikov samo svoje izdelke naravnost konzumentom. Na ta način očistila, da pride njeno blago v roke porabnika po najkrajši poti in je zato jako ceno.

Tovarna se je omejila na izdelovanje

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnjaki nam začujejo, da so sukna iz Paraččine odlične kakovosti in tudi jako pestrih, okusnih vzorcev. — Kogar zanima delo domačih rok, raj si isto ogleda v magazinu v Gradišcu št. 4, ne da 'A moral kaj kupiti.

iz naše krvi. Če so naši izdelki ceneji, jim ne zaupamo radi preizkuse cene; če so dragi, pravimo, da boče domača industrija naglo obogateti, pri tujih pa pozabimo vsako kritiko.

Radi tega je tovarna Teokarović etorija najboljše, da sama prodaja svoje izdelke po vseh večjih mestih, da nam dokaže, da se tudi mi upamo nekaj napraviti. Strokovnj

**Ne samo v
Židovski ulici —
odslej tudi v „Nebotičniku“**

Novosti!

**Voigtländer—Brilliant zrcalna kamera z Voigtar
1:6,3
samo Din 660.—**

Domače vesti

* **Prilagodna redna številka** »Jutra« izide zaradi dveh praznikov prihodnji torek. Ponedeljska izdaja »Jutra« pa izide normalno s poročilom o dogodkih v teku obeh prazničnih dni.

* **Občni zbor Vodnikov družbe** v Ljubljani bo 27. marca ob 18. uri v prostorih ZKD v Kazini Dnevni red je naslednji: 1.) poročilo odbora, 2.) računski zaključek za leto 1932, in 3.) poročilo nadzorstva, 4.) proračun za leto 1933, in določitev članarine za leto 1934, 5.) določitev književnega programa za leto 1934, in 7.) slučajnosti.

* **Društvo jugoslovenskih obrtnikov** za dravsko banovino ima svoj redni letni občni zbor jutri ob 9. dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Ljubljana, Miklošičeva c. 22. Vabljeni so vsi vpisani člani. Drevi pa bo družbeni večer, ki ga priredi društvo na čast delegatov in izvenljudskih gostom. Družbeni večer bo v letni dvorani hotela Miklić, Masarykova cesta 20. Povabite znanke in znanke. Vstopnine ni.

* **Zdravniški tečaj** v Murski Soboti. Po naredbi št. banske uprave bo drž. bolnica v Murski Soboti prirejala četrtletne zdravniške tečaje za zunanje zdravnike. Prvi tak tečaj bo 31. marca ob 16. v zdravniški sobi bolnice. Vabljeni so vsi zdravniški okoliši.

* **Promovirana za doktorja prava** bosta v ponedeljek ob 11. na ljubljanski univerzi Anton Cvetko iz Sv. Andraža v Slov. Gorah in Adolf France, iz Pulja. Čestitamo!

* **Službeni list dravske banovine** objavlja v 24. letošnji številki: Zakon o zapiskniku o turističnem prometu med kraljevino Jugoslavijo in republiko Češkoslovaško ter obave banske uprave o pobiranju občinskih trosarjov v letu 1933.

* **Ivan Cankar** v Beogradu. Dne 3. aprila bo priredilo kulturno in prosvetno društvo »Edinost« v Beogradu ob 20.30 uri v dvorani Češkoslovaškega doma, Garašaničeva ulica 39., Cankarjevo umetniško »Pohujšanje v dolini Sentflorijanske, farsa v treh dejanjih. Beograjski Slovenci, ki se zavedajo Cankarjeve nedosežne proze in žrtve, ki so z uprizoritvijo tega dela zvezanec, naj se te prireditve v čim večjem številu udeležijo!

* **Zbori.** Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Deveti letnik, št. 1. Vsebinska glasbenega dela: E. Adamič: Bog daj! (moški zbor), V. Mirk: Ah, što ču, (moški zbor), E. Adamič: Konja jezdi Hasan-aga (mešani zbor), P. Jerab: Kam si šla (mešani zbor). Vsebinska književnega dela: I. Peruzzi: Pomladna, G. Striša:

BARVE, LAKE, FIRNEŽ

in vse ostale pleskarske in slikarske potrebščine — ako hočete biti res zadovoljni postrčeni — kupite le v trgovini

„LUSTRA“ — V. LAZNIK

Ljubljana, Gosposvetska 8 — (poleg Slamič) Telefon 2753

Pri večjem odjemu znaten popust.

Teden moške mode

z razstavo najnovejših vzorcev angleškega, češkega in domačega sukna, kamgarnov in štofov

TRIKOLIN IN POUPELINI

za elegantno moško perilo na meter, gotovo in po meri itd. si ogledte v naših izlozbah in trgovini.

REKLAMNE CENE:

Modni kamgarn volneni . . . od Din 124.—
štof za pamparce » 54.—
štof za obleke » 30.—
Poupelin za srajce » 24.—
Trikolin za srajce » 32.—

Loden v predpisani od SLD barvi za lovcе, turistiko in sport

Ogromna izbira — ugodne cene

NOVAK — Ljubljana

Kongresni trg 15 (nasproti nunski cerkvi)

DR. JANKO POMPE

špecialist za bolezni ušes,

nosa in grla

prične redno ordinirati od 1/2 14 do 1/2 16

Ulica Stare pravde šte. 7

(Nasproti otroške bolnice)

DOBRNA!

Za srčne, živčne in ženske bolezni,

počitka potrebne!

od 15. aprila do 15. junija

20-dnevno zdravljenje za pavšalno ceno

Din 1.200.—

(Dovoz in odvoz z avtom, stanovanje,

štrikrat na dan hrana s kruhom, dnevno

ena kopel, dve zdravniški preiskavi,

takse in davki.) Prospekti na zahtevo!

119

Pri obolelosti vzbujajo redna zdravila

na uporabo naravne »Franz Josefove

grenčice jako delovne črevesa in dela

telo vitko.

Našem sem zvezdico sreče (pesmi), H. Družović: »Slomek in njegov pomen za slovensko petje. Rubrike: Koncerti, Novosti, Razno, Iz uredništva in upravnštva. List toplo priporočamo v naročbo vsem periskim zborom, pevcom in pevkam, ki letno naročijo 50 Din lahko poravnajo v obrokih. Zborik se naročajo po dopisnici na upravo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

* **Sokolsko društvo** v Radovljici uprizaro danes ob 8 zvečer in jutri ob 15.30 opero »Pri tleh mladenk« po običajnih cenah.

* **Vsem, ki so se me spomnili ob moji 60 letnici, najiskrenejša zahvala.** Jože Letnik, Trbovlje.

* **Nenavadna nesreča.** Blizu vasi Volčja kama pri Zagradu so v četrtek popoldne kmetje razstreljali kamenje in je pri razstrelbi v kamnolomu odletel težak kamen do vežnih vrat hiše posestnika Jožeta Kozelja, ki je precej daleč od kamnoloma. Kamen se je od poštove vežnih vrat odvil in zadel v glavo 19 letno domačo hčerko Jožico, ki je takrat stopila v vežo. Ponesrečeno, ki ima zdrobljeno črepijo na desni strani, so pripeljali v novomeško žensko bolnico.

* **Lokomotiva je povzročila gozdni požar.** Predsedniščin okrog 19. so opazili nekateri ljubljanci v smeri proti La. za min Zalogu odvisit požara. Gorelo je v gostinskem hribu, poleg železniške proge medalec od Zaloga. Požar je zanesla iskra iz lokomotive, ogenj je prešel iz suhe trave na drveče in na drevesa ter se razširil do vrha gceda. Na kraj ognja je prihitelo vse razpoložljivo železniško osebje iz Zaloga, ki je požar navzlic vetrovnemu vremenu kmalu pogasil. Gozd je last železniške uprave, ki ne trpi nikake poseh, ne škoda.

* **Zasledovan požigalec.** V noči na pretekli terek se je nenadoma pokazal rdeči petelin na gospodarskem poslopju posestnika Janeza Kržnika v Selu nad Polbovim gradcem. Požar je kmalu zajel obroč del poslopja in napravil, preden so ga mogli gasiti s pomočjo domačega prebivalstva pogasiti, nad 25.000 Din škoda. Ogenj je podtaknil neznan možiki, ki se je že večkrat potepal po tamošnjih hribih in beračil. Tudi isti večer se je oglašal pri posestniku Kržniku in prosilci za žganje. Ker so ga pa odklonili, se je pomeje ves jezen izrazil napram sosedi Barbari Cankarjevi: »Čaka naj hudič, ga bo že bog kaznoval!« Zasledovan je okrog 40 let star in je baje doma iz okolice Žirov.

* **Društvo zobnih zdravnikov** za dravsko banovino je imelo 19. t. m. v Ljubljani svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen odbor in sicer: predsednik dr. Logar Anton, podpredsednik dr. Bassin Egon, tajnik dr. Logar Franc, blaginjak dr. Kambič Mirko, knjižničar dr. Hlavaty Robert; odborniki dr. Kallay Jurij, dr. Kristan Boris, dr. Vrhovac Stane, preglednika računov sta dr. Breščič Lojze in dr. Tavcar Stane, razsodišče pa tvorijo dr. Greben Anton, dr. Kračiger Lojze in dr. Puher Stanko.

* **»Evaluč, Založba »Evaluč«** (skrajšano ime »Priatelj-EVA« — »Literatura«), je prišla marčevski številki revije »Priatelj« knjižko Knuta Hamsuna »Viktorija«. Prevod je izvršil Ludovik Mrzel. »Viktorija« je zgodba ljubezni, ki pretresljivo poveličuje ljubezen dveh mladih ljudi, ki sta z grečkim smehljajem krvavega od bolesti in obupa To je tretja knjiga, ki so jih dobili naročniki revije »Priatelj«. Vsa mesec dode po eno tako knjigo in list proti mesecu naročniki 12 Din, oziroma za knjige, vezane v platno po 17 Din na mesec. Tretja številka revije »Priatelj« prinaša črtico Franceta Barka: »Tobačnica«, Toneta Čufarja: »Hiše ob snežni cesti«, Antonica de Coursona: »Zamujeni ekspres«, Billy Byrda: »Neumna Angležka«, P. D.: Slavko Jan in Vida Juvancva, »Pesni zvhoda«, »Ali so še sužnje«, »Eksotične žene«, »Silaj Amerike«, »Mali zidarji«, »Kdor zna pa zna«, »Jutri začnemo novo življenje«. »Poročilo iz tehničnega sveta«, »Z raketo z zemlje na mesec«, »Literarni drobiž«, dr. Pavla Brežnika »Upton Sinclair«, Slavka Osterca: »Poročilo o operi«, Iva Peruzzi: »Poročilo o dramci in drugo List in knjige se naročajo pri upravi, Ljubljana Dalmatinova ulica 10.

* **Kdo bi imel veselje in smisel do ustanovitve male specialne trgovine za dolencovo perilo?** Originalni kroji po ameriškanskem sistemu (zaščiteni), reklama in vzgojna brošura pripravljena za tisk, modeli, navodila in nasveti so na razpolago proti primerni odškodnini. V Jugoslaviji tako podjetje še ne obstoja in je torej brez konkurence. Ponudbe na ogl. oddelku »Jutra« pod značko »Baby perilo«.

* **Samostojno lahko nastopate, če ste prepričani, da vonj vaših ust ni nikomur neprijeten.** To zagotovilo in z njim vred občutek sigurnosti si pridobite z nego ust z Odolom Odol je antiseptično sredstvo in ker zadostuje za uporabo le majhne količine, je tudi zelo poceni.

* **Spodobnost za delo je, kakor znano, zmanjšana, če muči človeka glavobol ali migrena.** Vzoriki te velike neprijetnosti so različni, pomoč pa je vedno lahka. Treba se je samo spomniti na, že dolga leta po vsem svetu preizkušene originalne Pylami-don tablete. Te pomagajo gotovo in naglo pri glavobolu, migreni in neuralgiji.

* **Riviera» tovarna mila in kozmetičnih preparatov,** priporoča svoje specialitete »Florida«, »Perle« ter mlečno milo za otroke za nego lica in telesa, ki so v zelo blagodejna in prijetnega duha. Proizvodi »Riviera« so odkrivali v Parizu in Londonu. Pri nakupu pazite na to, da bo na vsakem milu odtsnjen napis »Riviera«.

* **Zdravilna voda Rogaske Slatine** je vir zdravja in kreposti. Čitajte današnji inerat.

**Bravo! To nas veseli
da smo par dni službe prosti!**

**Danes in pa jutri vsi
bomo Slamičevi gosti!**

* **Nagrobne spomenike** prodamo tudi za hranilne knjižice Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice. Franjo Kunovar, kamnoseško kiparsko podjetje, pokopališče Sv. Križ Ljubljana.

* **Usnje, čevljarске potrebnščine, damске torbice,** aktovke najboljše kvalitete po solidni ceni nudi trgovka Franc Brjavce, trgovina usnja, Ljubljana, Stari trg 18.

* **Čokolado zastojni** dobijo gostje v gostilni Petac Vižmarje dne 26. t. m.

* **Obleke in klobuke** kemično čistijo, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* **Ljubljana iz zraka.** Prvo javno kinopredavanje, na katerem bo predvajal naš znani kinomater g. prof. Ivan Noč svoje zelo uspele filme, se bo vršilo 28. t. m. ob 20.30 v dvorani Delavske zbornice. Brezplačne vstopnice se dode v drogeriji »Adrijac«, Selenburgova ulica in v trgovini fotopotreščin, Janko Pogacnik na Tyrševi cesti 20.

* **Stoletnico rojstva hrvatskega skladatelja Ivana pl. Zajca** bo nekoliko post festum proslavilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« s cerkvenim koncertom v ponedeljek dne 24. aprila zvečer v frančiškanski cerkvi. Izvajalo bo Zajčev oratorij »Oče naš« in kantato »Uskrsnuje Isusov«, oboje za soli, mešani zbor, orkester in orgle. Na ta lepi koncert opozarjamo, da sedaj vse ljubitelje glasbe.

* **Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«** uprizaro v ponedeljek 27. t. m. ob 8. zvečer v dramskem gledališču člani srednješolske organizacije »Zar« na državni klasični gimnaziji v Ljubljani. Komedija »Za narodov blagor« je ena izmed najpomembnejših Cankarjevih dram. V njej biva laž in licemerstvo na kulturnem in političnem polju. Občinstvo opozarjamo, da si pravdočasno nabavi vstopnice pri dnevnih blaginji Narodnega gledališča, ali pa na klasični gimnaziji.

* **Delavska akademija »Svoboda«** bo danes ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice za 50 letnico smrti Karla Marxa. Sporedni pester in lep: predavanje prof. Tep. lya, govorni zbor »Svoboda«, recitacije, delavska godba »Zarja«, pevski zbor dobriuske »Svoboda«. Vstop prost!

* **Angleško - jugoslovensko društvo** v Ljubljani bo otvorilo začetkom aprila otroški vrtec pod vodstvom gđ. Ruše Zidarjeve. Vrtil se bo dvakrat na teden od 10 do 12. ure. Plačalo se bo za vsakega otroka 100 Din mesečno. Prijave se sprejemajo v društvenem lokalni, Rožna ulica 41, vsak terek in petek od 5. do 7. ure.

* **Danes »Ben Hur«** v Elitnem kinu Matici. To pot si je izbrala ZKD za svoj filmski spored največji zgodovinski monumentalni film po slovitom romanu »Ben Hur«. Nedvomno je snov tega romana pri nas splošno znana, zato nam o vsebini filma ni potrebno izublatiti besedi. Povečmo le toliko, da igra glavno vlogo v filmu ljubljani filmski igralec Ramon Novarro. Film sam je v zvočni ediciji toliko bolj učinkovit, zlasti efektna je konjska dirka v ogromnem hipodromu. Predstavi se vršita danes in jutri vsakikrat ob 11. dop. v Elitnem kinu Matici. Tega filma naj nihče ne zamudi!

Rio

avtomatni bufet, Selenburgova ulica 4, čez ulico točno naša izborna vina; Kučvino, zdravilna črna, liter Din 10.—, rizling, cviček, jeruzalemski liter Din 9.—, Vsak dan popoldne čevapčiči. 4010

Izbrane novosti

damskih plašev od preprostih do luksuznih modelov nudi

F. LUKIČ, Stritarjeva ulica

Zaloga najlepših damskih plašev v Ljubljani

A. PAULIN, Kongresni trg šte. 5.

GOSPODA NAPRAVI ŠELE

elastično oprani in apretirani ovratniki, ki ne sme biti lomljen niti raztegnjen. Parna pralnica IDEAL, Kongresni trg 3

GOSTILNA PRI „LOVCU“

LJUBLJANA

vogal Rimske in Bleiweisove ceste

ima zopet najboljša, zajamčeno prista vina z vedno svežimi, vsakovrtnimi prikuski po najnižjih cenah.

Vsak četrtek pa nudim cenjenim gostom pristne idrijske žlikofe, ki jih priredi imejateljica sama. Priporoča se

Helena Lapajne

Novo! Novo!

DR. LAVO CERMELJ:

Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike

Knjiga, ki bi jo moral poznati vsak študent, vsak učitelj, vsak inteligent!

Kartonirani izvidi stanejo 26 Din, v polplatno 32 in v platno vezani 36 Din pri Mladinski matici v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, I. nadstropje. 4008-a

Kdo je?

E 3

SRČNOST

Redkokdaj je srčnost ostavila ljudi v toliki meri kot v naši dobi. Med tem pogosto pozabljamo, da brez srčnosti in odločnosti ni rešitve. Sedanjost je kruta, ker čakamo prekrizanih rok boljših časov, mesto da sami poskrbimo za izboljšanje prilik. Eden glavnih pogojev za samohranitev je dobro zdravje. Ni-li

* **Angleško - jugoslovensko društvo** v Ljubljani bo priredilo v ponedeljek 27. t. m. ob 8. zvečer v dvorani hotela Miklić javno predavanje. Govorila bo profesorica Miss Edith Oxley, o Londonu, njegovi zgodovini, arhitekturi, spomenikih in običajih. Predavanje, ki bo v angleškem jeziku, bodo spremljali številne skoptične slike. Vabljeni vsi, tudi nečlani.

* **Beethoven: Missa solemnis.** V svetovni glasbeni zgodovini zasledujemo za 500 let nazaj skladbo na besedilo, ki se poje pri mašah, a v vseh teh 500 letih ni nobeden napisal tako ozornega dela kakor nesmrtni klasik Ludvik van Beethoven v svoji »Missa solemnis«. Od leta 1818 do 1823 je nepretrgoma delal na tem svojem ogromnem delu. Ko je začel pisati »Missa solemnis«, je bila njegova želja, da bi jo dokončal do slavnostnega ustoličenja nadvojvode Rudolfa za nadškofa v Olomucu. A delo, ki je temu nadškofu posvečeno, se je zavleklo za polna tri leta. Tako je končal Kyrie leta 1818, Gloria leto za tem, najobširnejši del Credo leta 1822, Sanctus, Benedictus in Agnus Dei do leta 1822, zatem je nekaj še popravljal, končno je bila partitura gotova julija 1823. Prva izvedba maše, čeprav ne v celoti, je bila na Dunaju 7. maja 1824. Prva popolna izvedba pa se je izvršila v Petrogradu po zaslugi kneza Galičina. »Missa solemnis« se izvaja v Ljubljani v ponedeljek, 3. aprila v veliki unioński dvorani. Vstopnice so že v predprodaji v Matici knjigarni.

* **Lutkovno gledališče** na Taboru igra danes na praznik in jutri vselej ob pol 4. izvirno domačo igro mladinskega pisatelja Josipa Korbana iz Gornjega grada »Kralj Brkoling«. Igra se je uprizorila preteklo nedeljo tudi na Vrhniki v veliko zadovoljstvo Vrhnčanov.

* **Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola** igra jutri v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) veseloigro v šestih dejanjih »Potovanje okoli sveta«. Začetek točno ob 16. uri.

* **Gospodarsko in izobraževalno društvo** za dvorski okraj praznuje v soboto dne 1. aprila v Kazini 25 letnico svojega obstoja, na kar občinstvo že danes opozarjamo.

* **Fotoklub Ljubljana** vabi svoje člane in prijatelje na običajno skoptično interno predavanje v ponedeljek 27. t. m. ob 20. v klubskem lokalni. Tema: Razvoj in pomen letalskega. Predava po lastnih posnetkih in reprodukcijah g. Janko Dertin. Vstop prost.

* **Materski večer** zavoda za zaščito mater in dece z domom kraljice Marije se bo vršil 29. t. m. v dvorani OUZD. Govori g. dr. Černič, šef kirurškega oddelka o temi: Vpliv okolice na kirurška obolenja. Začetek ob 20. uri. Vstop prost.

* **Vreme v marcu.** Lanski marec je bil zelo vihrav bil s snežni viharji in meželi. Padlo je ponedek do 150 snega. Nasprotno je letošnji sušec doslej v tem pogledu dosti skromnejši. Mraz je občutljiv zaradi vetrov, sicer pa imamo dovoljno temperaturo. Burja je dosegla zadnje dneve hitrost 50 do 60 m, na Krasu je pa bila seveda še hušja. V Mariboru in Zagrebu je večeraj jutraj snežilo, prav tako po Dolenjskem. Jutranji dožnje je privozil v Ljubljano z zasneženimi strehama. V Ljubljani in okolici je pa dopoldne sijalo sonce, burja je ponehala, toda proti popoldnevu se je zločilo in je od časa do časa prav pohlevno rosilo.

* **Živilski trg** je bil večeraj živahen, toda ob koncu meseca je malo denarja. Cene živlino so v primeri z lanskim marcem padle. Jajca so po 50 par, dočim lani po 0.75 celo po 1 Din. Z jajci je trg prav izredno založen. Sedaj je nastopila sezona za semenski krompir. Zaenkrat je bilo vsega 10 vozikov, v prvi vrsti rožnika. Prodajalci so držali cene od 0.80 do 1 Din za kg, tola prav redki kupci so ponujali le 0.60 do 0.70 Din za kg na žebelo. Ribji trg je bil dobro obiskan. Dunavske ščuke iz Apatina so po 15 Din kg. Tudi morskih rib je bilo precej. Zobji kraki pa so zasedli kar tri vrste stojnic. Bili so 3 komadi za 1 Din. Glavna salata je po 10 Din kg, večina pridelana s Sušaka, motovilec in regrat merica po 1 Din. Prva berivka je bila mahoma pokupljena, mala merica po 2 Din. Pojavile so se tudi že prve oljke in male butarice. Sadni trg je nudil je ljubka raznih vrst po 3 do 5 Din kg. Na Krekovem trgu pa je bila velika razstava raznih sadik, ki so jih pripeljali kmetje iz škofješke okolice in sadjarji od Sv. Lenarta pri Sostrem. Kupčija se dobro razvija.

* **Velikansko kad** izdelujejo v Tacnu pod Šmarno goro člani sodelarske zadruge. Kad, ki je visoka 5 m meri v obsegu 13 m in pol ter je sestavljena iz 10 cm debelih desk ali dog in bo vsebovala 6500 l, izdeluje osem sodelarskih mojstrov in pomočnikov pod nadzorstvom mojstra g. Frana Medveda. Ogromna kad je naročila tovarna kisa »Produkt« v Stožicah izletniki, ki obiskujejo Šmarno goro, se ne morelo načuditi velikanski kadi na dvorišču mizarske zadruge v Vižmarji. To veliko sodelarsko delo dokazuje izredno spretnost naših mojstrov.

* **Na kegljišču gostine »Turk«** se je odigrala v četrtek 23. t. m. odlična kegljska tekma med ljubljanskimi klubi »Use zbouc« in »N. P. D.« ter izpadla z diferenco 37 kegljev v prid kluba »Use zbouc«.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

24. marca

Ljubljana 7, 768.5, 1, 81, W1, 2, —; Ljubljana 13, 767.5, 7, 7, 60, SSW3, 7, —; Maribor 7, 767.7, 2, 70, NS, 10, —; Zagreb 7, 768.1, 1, 90, NNE6, 10, 02, snež; Beograd 7, 764.0, 0, 90, NNW6, 10, 02, snež; Sarajevo 7, 766.2, —, 30, mirno, 10, 2, snež; Split 7, 763.1, 4, 50, NNW10, 8, —; Kumbor 7, 760.5, 6, 40, ENE4, 6, —; Rač 7, 766.8, 1, 60, NW12, 8, —; Temperatura: Ljubljana 5.8, 0.6; Maribor 3.8, 1; Zagreb 5, 0; Beograd 1, —; Sarajevo 0, —; Skoplje 5, —; Split 7, 3; Kumbor 0, 4; Rač —, 0.

Sonce vzhaja ob 5.58, zahaja ob 18.17.

Luna vzhaja ob 5.18, zahaja ob 16.38.

optimizem svojstvo vseh zdravih ljudi? Krepite se vsak dan z Ovomaltine! Prepričani smo, da je izdelek dober a takisto vemo, da ga ljudje danes bolj potrebujejo kot kdaj prej. Kdo izmed nas zamore stalno iz dneva v dan obvladati vse neprilike, ako mu je moč izrpana?

* **Društvo za raziskovanje** jam ima svoj redni letni občni zbor 28. t. m. v kemini predavalnici I. državne realne gimnazije ob pol 18. Po obnem zboru bo predaval istom društveni tajnik Ivan Mihler o »Podzemni Ljubljani«. Predavanje bodo spremljali skoptične slike. Vabljeni so vsi člani društva, kakor tudi vsi oni, ki se zanimajo za kraške pojave.

* **Manipulacije glavnega delavskega zapnika.** Pred sodnikom poedincem g. Jeranom je bil v četrtek obsojen na deset mesecev strogega zaporu s vojašca v tovarni »Saturus« zaposleni graver Alfonz Stropnik, ki je od 1. 1929 naprej do januarja lani fungiral tudi kot glavni delavski zaupnik. Obtožnica mu je očitala 48 prevar in 34 ponesvrb. Zaradi večerih zadev je bil oproščen, v glavnem pa je bil obsojen zato, ker si je prisvojil vsega skupaj 44.400 Din.

* **Tudi Deteljevo kavo**

Dame!

Najlepšo izbiro pomladanskih plaščev dobite pri

DRAGO GORUP & CO., konfekcija
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16, I. nastr.

Iz Maribora

a. Pozdrav mladini! Dobrodošla in iskreno pozdravljena, srednješolska mladina, ki se zbiraš v obsejnim slovenskem Mariboru. Iz srca ti želimo ob kongresu največji uspeh.

a. V pozdrav srednješolske mladine, ki se bo zbrala danes in jutri na kongresu v Mariboru, je župan dr. Lipold odredil, da se na vseh mestnih poslopih razobesijo zastave. Temu zgledu naj sledi tudi hišni poselniki in okrase hiše z narodnimi trobojnicami. — Vse starešine »Jadrana« so vladno vabljeni na akademijo drevi ob pol 20. v Narodnem domu.

a. Otvoritev moderne slovenske umetnostne razstave bo danes dopoldne ob 11. v veliki kazinski dvorani ob prisotnosti akademskega slikarja g. Riharda Jakopiča ki bo razstolmačil pomen in smernice slovenske moderne umetnosti.

a. Proradna mestne občine potrjen. Včeraj dopoldne se je vrnil župan dr. Lipold, ki se je mudil v zadevi mariborskega proradna v Beogradu. Proradna je bil potrjen v celoti, neokrnjen in nespremenjen.

DANES OB 15.30 URI MEDNARODNA NOGOMETNA TEKMA

F. C. FERENCVAROS

proti **I. S. S. K. MARIBOR**

na igrišču v Ljudskem vrtu 3933

a. Znižanje najemnin v mestnih hišah. Svoječasno znižanje najemnin v mestnih stanovanjskih hišah je prav občutno začelo vse najemnike, saj so bile najemnine v mestnih hišah mnogo višje, kakor pa v zasebnih hišah, in so jih najemniki le z največjo težavo zmagovali. Vse to pa je videl upravni odbor mestne občine, ki je na zadnji svoji seji razpravljalo o stanovanjskem vprašanju in zavze stališče, da je potreba najemnin v mestnih hišah zopet znižati, in sicer tako, da bodo odgovarjale prejemkom najemnikov, ki so po večini sami magistratni in državni namoščenci. Upravni odbor je na zadnji seji ugodno rešil 19. prošnjo za znižanje najemnin. Verjetno je, da bo upošteval tudi še vse ostale prošnje o znižanju najemnin in je pričakovati, da bo mestna občina uredila stanovanjsko vprašanje v svojih hišah tako, da bo za zgled vsem hišnim poselnikom v Mariboru, ki so pričeli v zadnjem času najemnine celo zviševati.

a. Nezgoda. Na Rutji pri Sv. Lovrencu na Pohorju je doletela 48 letnega dninarja, Ivana Zinreicha huda nezgoda. Pri nalaganju strelje v gozlu je padel z voza in prišel pod voz, ki mu je zdrobil levo nogo nad koleno. Poškodovanca so prepeljali v mariborsko bolnico.

Iz Celja

a. Jubilej človekoljubnega dela. Včeraj je poteklo deset let, odkar vodi Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Celju na čelu in častni poveljnik g. Ivan Jellez, ki si je pridobil največji zaslug za veliki napredek in moderno tehnično izpopolnitev društva. V četrtek 23. t. m. ob 20. so se zbrali na magistratnem dvorišču celjski gasilci v slavnostnih krojih z lampjoni in celjska železničarska godba. Spreved je odkorakal pred hišo g. Jelleza v Prečernovi ulici, kjer je godba zaigrala podoknico. Med tem je odšla deputacija v stanovanje slavljenca ter mu izročila od članstva podarjeno srebrno čelado in dekret. Med sviranjem godbe se je sprevod nato vrnil v gasilski dom.

a. Kraljeva organizacija JRKO za občino Škofjo vas bo imela občni zbor danes ob 14. uri v gostinskih prostorih A. Puki (na občini). Sodelujoči vabljeni, za člane udeležba obvezna!

TRENCHCOTOM ZNIZANE CENE od 480.— na 350.—, od 560.— na 450.—, od 850.— na 650.—, od 1.100.— na 850.—, Moške obleke po 190.—, solarske od 40.— naprej pri FRANC KOLBEZEN, CELJE, konfek. manufaktura. 4015-a

a. Prireditve. Jutri ob 16. uprizaro člani »Sočec burko« Vražja misel. Na Ljudskem vsenilišču bo v ponedeljek ob 20. predaval g. dr. J. C. Oblak iz Ljubljane o potovanju preko Dalmacije in Črne gore v Južno Srbijo. Društvo »Zivica« priredi jutri ob 9. propagandno predavanje predsednika Kristofa v meščanski šoli.

a. Promocija. Na graški univerzi je bil te dni promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Alfonz Kunst sin pokojnega zozdravnika g. dr. Antona Kunsta v Celju. Čestitamo!

„Zvočni kino Ideal“

Bomba smeha! Izvrstna in zabavna vojaška komedija

Huzarji

pridejo

Fritz Schulz

Jakob Tiedtke, Ida Wüst, Ursula Grabley, H. A. Schlettov, Paul Otto.

Kot dopolnilo najnovejši zvočni tehnik senzacija!

Predstave danes (na praznik) in jutri v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

a. Oratorij v Marijini cerkvi. Celjsko pevsko društvo bo izvajalo na veliki celi v Marijini cerkvi veličastni Haydnov oratorij »Sedem poslednjih besedi Kristusovih« s križac za soli, zbor in orkestar.

a. Slovenska starokatoliška služba boža bo v nedeljo 26. t. m. ob 9. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma.

a. Prezgodaj. Dva lepa živa majska hrošča je prinesel včeraj v naše celjsko sredništvo g. Adolf Kovač iz Celja. Hrošča je vjel v četrtek popoldne v mesta. — Sneg pa je naletaval zopet v noči na petek. Pobeli je vrhove, v dolini pa je dovidel že skopnel.

a. Žrtve nesreč in napadov. V četrtek so se 67 letnemu hlapcu Ivanu Prašniku iz Celja na Ljubljanski cesti splašili konji, ki so vleli voz sena. Voz se je prevrnil. Potein pa si je zlomil več reber. — Ko se je vozil 44 letni trgovec Ernest Weiner iz Zavrčja 23. t. m. z avtomobilom iz Konjic proti Celju, se je avtomobil na nekem ovinku prevrnil in razbil. Weiner je dobil veliko rano na obrazu ter si zlomil levo rko v komolec. Nekaj deček, ki se je vozil z njim, je dobil samo lahko poškodbo na glavi. — Pri kopanju vodnjaka v Rifniku je »vitalni« udaril 24 letno Marijo Zupančič s tako silo, da ji je zlomil desno ključnico. V Gabrovljah pri Konjicah je neki moški napadel 28 letnega dninarja Viktorija Obrula s puško in mu jo nastavil na prsi. Obrul je hotel izbiti napadalca puško na tla, v tem pa je počilo in krogla je obšla Obrula v desnem stegnu. V Sladki gori pri Zussnu pa je neki sosed obstrelil 48 letnega posestnika Andreja Drobnačka na razdaljo 20 korakov z lovsko puško. Šibre so se zarile Drobnačku v obe nogi. — V Celju je neka ženska v prepiru zvala 73 letni delavčevi ženi Mariji Toplakovi levo roko tako močno, da ji je zlomila podlaktico. Pri Sv. Florijanu pri Rogatcu je nekdo napadel 43

letnega oskrbnika Mihaela Cvetka z nožem in ga hudo poškodoval na glavi in trebuhu. Vsi poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

a. Občni zbor športnega kluba v Zalcu se bo vršil v soboto 1. aprila ob 8. zvečer z gostilni Fr. Pika v Zalcu. Prijatelji športa, vljudo vabljeni!

a. Eitni kino Union. Danes bo 16.15, 18.30 in 20.45 zvočna opereta »Dva srečna dneva« in tri zvočne predigre. Jutri ob 16.15, 18.30 in 20.45 ter v ponedeljek ob 16.30 in 20.30 zvočni vefilem »Rasputin« in dve zvočni predigri.

a. Pohitite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

VRELCI

TEMPEL STYRIA DONAT

SO NAJUCINKOVITEŠA MINERALNA ZDRAVILNA VODA

ZATO POSEJTE ROGAŠKO SLATINO

letnega oskrbnika Mihaela Cvetka z nožem in ga hudo poškodoval na glavi in trebuhu. Vsi poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

a. Občni zbor športnega kluba v Zalcu se bo vršil v soboto 1. aprila ob 8. zvečer z gostilni Fr. Pika v Zalcu. Prijatelji športa, vljudo vabljeni!

a. Eitni kino Union. Danes bo 16.15, 18.30 in 20.45 zvočna opereta »Dva srečna dneva« in tri zvočne predigre. Jutri ob 16.15, 18.30 in 20.45 ter v ponedeljek ob 16.30 in 20.30 zvočni vefilem »Rasputin« in dve zvočni predigri.

a. Pohitite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

a. Pihite z nakupom srečk drž. razr. loterije, ki jih dobite v podružnici »Jutrac« v Celju, Kocenova ulica 2.

Roke in obraz

nežna koža ima posebno mikavnost... Za negovanje kože uporabljajte blago milo prijetnega vonja

RIVIERA MILO

Odlikovano v Londonu in Parizu.

postaviti po tri reditelje in stranskega sodnika. Igrišče Ilirije ob 10. Reka: Domžale. Službujoči odbornik Oman. Reka mora postaviti šest rediteljev. Igrišče Korotana ob 15. Korotan: Hermes. Službujoči odbornik Petrič. Vsa klub mora postaviti po tri reditelje in stranskega sodnika. — Čakovac igrišče Čakovskega SK ob 15. Čakovac: Mura. Službujoči ga odbornika določi M. O. Maribor.

Z ozirom na nerednosti, ki so se vršile pri zadnjih prvenstvenih tekmah, se poziva M. O. Trbovlje, da preskribi za odigranje prvenstvenih tekem zadostno rediteljsko in varnostno službo. Trbovlje igrišče Amaterja ob 15.30 Amater: Dobrna. Dovolil se predtekmata rezerv. Službujočega odbornika določi M. O. — Hrastnik igrišče Hrastnika ob 15.30. Rudar: Zagorje. Dovolil se predtekmata. Službujočega odbornika določi M. O.

Kazenskem odboru se izroči igralca Rems Ivan (Amater) in Schöner Albin (Dobrna) od prijateljske tekme Amater: Dobrna 12. III. v Trbovljah; igralec Feš. Ijer Slavko (Amater) od prvenstvene tekme Hrastnik: Amater 19. III. v Hrastniku.

Odobri se prijateljska tekma v nedeljo 26. t. m. Elan, Novo mesto: Triglav, Ljubljana v Novem mestu, Jugoslavija: Primorje 25. t. m. v Celju ter Ilirija: Viktorija, Zagreb na igrišču Ilirije.

Opozarjajo se vsi klubi, da bo LNP dal vse tiskovine samo proti plačilu ter bo vsako verifikacijo in slično brez zneska zavrnil. Tajnik IL.

SK Korotan: ZSK Hermes igrišče Korotana ob 16.15 prvenstvena. Sod ig. Abčan.

SK Jadran: TSK Slovan. Jutri ob 10. se srečata imenovana rivala na igrišču Hermesa. Oba kluba bosta postavila v boj za dragocene točke najboljši moči. Zaradi česar se pričakuje prav lepa in napeta igra. Vojaški SK Triglav iz Ljubljane bo gostoval danes v Kranju, kjer bo ob vsakem vremenu odigral prijateljsko tekmo s SK Korotanom. Jutrišnji nedeljo bo VSK Triglav gostoval v Novem mestu proti tamošnjemu SK Elanu. Prijateljska tekma bo ob vsakem vremenu. Ker razpolaga VSK Triglav z dobrimi igralci ter ima lepo kombinacijsko igrino in disciplinirane igralce, se vabi občinstvo Kranja in Novega mesta, da številno posesti tekme, kjer bo prisostvovalo zanimivi borbi.

Prijateljska nogometna tekma med Primorjem in Jugoslavijo se bo vršila danes ob 15. na spornem igrišču pri »Skalni kleti« v Celju in ne na Glaziji, kakor je bilo prvotno določeno. Tekmo bo sodil g. Ochs.

Protest Concordie odbit. Kakor smo poročali, je Concordia vložila protest proti tekmi s Primorjem, ki je končala neodločeno z 1:1, z motivacijo, da Makovec kot bivši član Svobode še ni imel pravice nastopa. Poslovni odbor JNS je odbil ta protest, ker je bil prepozno vložen. Concordia se bo po vseh zagrebških listov sedaj pritožila na upravni odbor JNS.

Kranjski sport. V petek je SK Korotan sklical članski sestanek, katerega se je udeležilo okrog 60 članov. Poleg nogometa je članstvo pokazalo mnogo zanimanja tudi za lahko atletiko vodni sport, hazeno, ping-pong, kolesarstvo in drugo. Načelniki sekcij so: Javornik Bogo za nogomet, Kučič Franjo za hazeno, Tajnik Bojan za ping-pong, Majdi Pepe za lahko atletiko, Meke Franjo za kolesarstvo in Stiglic Viljem za vodni sport. Članstvo je od klubove uprave zahtevalo, da nemudoma preskribi lastno in primerno športno igrišče ter nujno potrebno opremo. Ker klub nima imovine bo glavna naloga uprave, da s sodelovanjem mestnih oblasti in vsega meščanstva omogoči delovanje in zagotovi napredek kluba, dočim bodo za uspehe Kranja poskrbeli agilni sponzorji. Nogometna sezona se odpre danes s prijateljsko tekmo med V. S. K. Triglav iz Ljubljane in domačim SK Korotanom. Vojski so dosegli prav lepe uspehe in bo tekma prav zanimiva. Pričetek ob 14. Jutri ob 14. pa igra prijateljsko tekmo Korotanova rezerva. — SK Korotan bo imel članski sestanek v ponedeljek ob 20. v restavracijskih prostorih Narodnega doma (vhod z dvorišča). Na dnevnem redu je ureditev nogometnega igrišča, vsi delujoči in podporni člani naj sigurno pridejo! — Obvezni redni treningi vseh nogometašev so do nadaljnjega vsak torek in četrtek od 17. dalje na igrišču. Vabijo se vsi klubi, da sporoče pogoje in proste termine za skupna gostovanja svojih I. moštev in rezerv v Kranju.

SK Laško je imel 22. t. m. V. občni zbor. Klub je srečno prebrodil porodno težkočo in se plasiral pri medklubskih prvenstvenih tekmah na 4. mesto. Med letom sta izstopila iz kluba predsednik in podpredsednik, nakar je bil kooptiran v odbor tov. Wimmer, kateremu je odbor poveril predsedstvo vodstvo. Delegat tov. Regner je poročal, da je bilo stremenje medklubskega odbora usmerjeno v omogočanju odigranja medklubskih tekem brez velikih gmotnih žrtv, katerih osobito manjši klubi ne bi mogli in pa izravnavanju sporov, kar se je v pretežni večini tudi posrečilo. Novi odbor tvori predsednik dr. Roš, podpredsednik Wimmer, tajnik Kokol, blagajnik Medvešek, gospodar Kačič, odborniki Jerše Joško in dr. Jerina, nadzorni odbor mg. pharm. Ujčič in Vavpotič. Predsednik dr. Roš se je zahvalil za poverjeno mo častno mesto, zagotavljač, da bo vsestransko podpiral klubovo stremenje. Sport je danes svetoven pojav, katerega podpirajo vse kulturne države, dobro se zavedajo, da temelji telesna in duševna

sila vsake države v zdravem narodu. Fizična in duševna vzgoja mladine in tem pravcu pa je ravno naloga sporta, ki je obenem dokaz kulturne stopnje dotične države.

Turni smučarski tečaj v Triglavskem pogorju. Udeležence smučarskega turnega tečaja opozarjamo, da je skupni odhod iz Mojstrane v nedeljo 2. aprila ob 5. zjutraj. Sestanemo se v soboto 1. IV. po prihodu večernega vlaka v hotelu Triglav. Člani SPD naj si oskrbijo uverenja za polovično vožnjo prav tako člani klubov JZSS. Legitimacije s seboj. Seboj vzemite steklenico, snežna očala, dr. Kmetovo mazilo zoper solne opekline ali dobro vazelino, rezervne dele stremen, nož, mast za čevlje, maže za smuči in to 1. skare, 1. klistir in 1. medium vse v malih dozah; od obleke pa vetrnjačo, tri pare perila (hanela), pleten jopič, 4 pare volnenih nogavic, rokavice, volneno čepico event. pse za vzpon. Oni, ki bi prišli morda pozneje v tečaj, naj se oglašijo pri gorskem vodniku g. Gregorju Lahnu, da jim dodeli vodnika na pot. Cena prenosu stvari na Staničovo kočjo je 4 Din od kilograma. Posameznikom za nošnjo in spremstvo 80 Din. Skupni stroški v tečaju 550 Din. Udeleženci naj se po možnosti oglašijo v pisarni SPD zaradi polovične vožnje in event. drugih informacij.

Službeno iz odbora za delegiranje sodnikov pri LNP. Za prijateljsko tekmo Ilirija: Viktorija danes ob 15. na igrišču Ilirije se delegira ss. g. Zupan.

Službeno iz poverjenstva sekcije odbora na nogometnih sodnikih v Celju. Ponovno se opozarjajo vsi savezni in podsavezni sodniki, da brez vrednosti prverjenja ne smejo soditi nobene tekme. V ponedeljek ob 20. oo v klubovi sobi hotela »Evrop« po nalogu sekcije zbora nogometnih sodnikov v Ljubljani sestanek vseh saveznih nogometnih sodnikov v Celju.

ASK Primorje (nogometna sekcija). V nedeljo ob 13.30 vršijo blagajniško službo na igrišču gg: Stoketel ml., Stiglic, Vondina, Sancin Djuro. Sketočasno pa reditelji: Klančnik, Glinšek, Batič, Fuks, Lovrač, Banič, Madon, Jurkas, Mošič, ki igra v soboto v Celju, mora biti v nedeljo ob 13.30 v garderobi. Zaradi fotografiranja mora biti ligino moštvo ob 14.30 v garderobi. Aktivni nogometaši, ki so oddali fotografije, naj dvignejo legitimacije na blagajni proti odškodnini 3 Din.

ZSK Hermes (nogom. sekcija). Danes ob 9. sestanek juniorjev in B moštva na igrišču. Juniorji igrajo v Domžalah, B moštvo predtekmo ob 14. z B moštvom Ilirije na igrišču Ilirije. Pozivajo se: Kos, Karž, Simčič I in II, Lorbeck, Kerpan I in II, Prešern, Ferjan, Primar, Oblak, Poženel, Erlih, Kovarič, Močnik, Brodnik, Zore, Sočan, Skrlanc, Zdesar, Gašperlin, Mihelak, Martinšek, Gvardjančič, Zalokar. Postava za nedeljo v garderobi na igrišču.

TSK Slovan. Dan

Gospodarstvo

Stroj vedno bolj nadomešča človeka

Ze v naši državi, katere industrija v svojem razvoju nikakor ne koraka vzporedno s svetovno industrijo, je v majhni meri opažati, da zahteva napredujoča mehanizacija obratov naraščanje brezposelnosti. Če se to že pozna v tako majhnih razmerah, koliko bolj se človek obično v gigantskih industrijah Zedinjenih držav, Anglije, Francije in Nemčije, kjer se z naglasi koraki uveljavljajo vse pridobitve moderne tehnike. Zlasti velja to za Zedinjene države, kjer zavzema izpodiravanje človeškega dela po strojih že skoro katastrofalne oblike. Okrog 18 milijonov brezposelnih v Zedinjenih državah nam to potrjuje. Ni torej zameriti delavstvu, da se v boju za vsakdanji kruh bori proti stroju.

Ze od konca vojne dalje ne narašča več število delavstva v tavnih, čeprav je proizvodnja stalno napredovala. Zanimivi so statistični podatki, ki jih je sestavil dr. Leo Wollman o gibanju proizvodnje in števila delavcev. Leto 1927. je bilo leto najvišje konjunktare, ko so delave vse tavnice s polno paro in še ni nihče vedel ničesar o krizi. Vendar pa se je že takrat pričela velika nezaposlenost, ki je stalno naraščala, dokler ni zavzela sedanjega katastrofalnega obsega. Če primerjamo stanje v Zedinjenih državah l. 1923. s konjunktornim letom 1927. vidimo, da je proizvodnja ogromno narasla, a število delavstva je kljub temu zelo padlo. Tako je v omenjenem razdobju napredovala proizvodnja v industriji nafte in petroleja za 84%, a število delavstva je padlo za 5%. Industrija tabaka je dvignila proizvodnjo za 53%, a zmanjšala število delavstva za 13%. Industrija mesnih izdelkov in kladiv se povzela proizvodnjo za 20%, a upustila 19% delavstva. Gradbeni stroka je zvišala svojo delovnost za 11%, a reducirala število sil za 15%. Prodnika premoza je narasla v omenjenem času za 4%, a je kljub temu lahko zmanjšala število delavstva za 15%. Podobno velja tudi za mnoge druge stroke, da si v nekaterih manj obično. Prodnika avtomobilov je napredovala za 69%, a število delavstva je padlo za 48%. Mehanizacija pa je tudi v tem primeru kriva, da se število delavstva ni dvignilo sorazmerno s proizvodnjo. Industrija tkanin je sicer padla za 1%, a število delavcev je naraslo za 7%. Kmetijsko pridelovanje je poraslo od l. 1920.

do l. 1925. za 10%, medtem ko je stanje kmetijskega delavstva popustilo za 5%. Elektranse so povečale v času od l. 1922. do l. 1927. proizvodnjo za 70%, a število delavstva za 52%. Razmerje je tudi v tem primeru neugodno za delavstvo.

Od vseh ameriških gospodarskih panog ni ene, ki bi pokazala razvoj razmerja v prid delavstvu. Od l. 1927. dalje se je razmerje seveda še poslabšalo, isto kakor za Zedinjene države, vella kolikor toliko za ostali svet. V Angliji se je od l. 1924. do 1929. povečala proizvodnja v industriji železa za 55%, v železarski stroki za 29%, v industriji kavluka za 163%, v sladkorni stroki za 72%, a obenem je narasla nezaposlenost v take številke, da povzročajo rene skrbri angleškimi odločilnim činiteljem. Naj navedemo še nekaj primerov izpodiravanja človeškega dela po strojih. V Nemčiji je leta 1923. izkopal 557.000 rudarjev 133 milijonov ton, a l. 1929. je za izkopanje 163 milijonov ton zadostovalo že 517.000 rudarjev. Z roko je izdelal vseh delavcev ob naporu delu le 450 opek, stroj pa jih v istem času napravi 40.000.

Kak bo izhod iz tega stanja, ko mehanizacija še vedno napreduje? Razumljivo je, da se je pojavila propaganda za skrajšanje delovnega časa, in sicer za 40urni delovni teden. Nedavno smo v »Jutru« objavili vest, da se za skrajšanje delovnega časa zavzema že čisto reno del českoslovaške industrije. Tako je predsednik zapadnočeske skupine českoslovaške Zveze industrijev Weissberger na glavni skupščini izjavil, da je za uvedbo 40urnega delovnega časa istosajmni značajnem delavskih mezd. Po njegovem mnenju je to edini izhod, ker nikakor ni pričakovati, da bi bilo v dobri konjunkturi mogoči drugače dobiti zaposlenosti vsi brezposelni.

Podrazod zopet pravijo, da bi skrajšanje delovnega časa bilo le trenutna odprava, ker bi ne eegla zlu do dna. Mnogi predlagajo osnovno preureditev vsega gospodarstva. Ker ni pričakovati, da se bo rekusa dne začelo uničevanje strojev, kar bi bilo tudi nesmiselno, stojimo pred velikim problemom, ki ga bo treba rešiti. Reševanje tega vprašanja ne bo lahko, ker je nepoustvostvost prilagajanja človeška slabost. V naši državi nam seveda ta problem k sreči še dolgo časa ne bo belil las.

Gospodarske vesti

— Za sklicanje konference, ki bi se bavi la z reševanjem krize v denarstvu. To dni je bila v Zagrebu zaključena anketa Sociološka društva o krizi našega denarstva. V polni dvorani Trgovskega doma je nastopilo več govornikov, ki so ocenjevali položaja za rešitev naše denarne krize, ki sta ju stavila g. dr. Belin in Plavšić. Po razgovoru je bila sprejeta resolucija, v kateri se najprej ugotavlja, kakšno je stanje našega denarstva, nato pa se poziva država, da nudi pomoč našemu ogroženemu denarstvu z dobro zamišljenim sistemom zakonodajnih, administrativnih in finančnih ukrepov. To pomoč je tem potrebnejša, ker so se vsi do sedaj storjeni administrativni ukrepi pokazali ne samo za pomanjkljive, nego tudi za dalje časa nevdružljive. Izkušnje tujih držav v sličnih primerih, izjavili go gospodarstveni stiski, kažejo nedvoumno, da se ne rešitve sanacija izvesti edino s hitrimi in radikalnimi ukrepi in da ima pri tem odločilno ulogo rešitev vprašanja, kako bi se dobila potrebna sredstva s pomočjo države ali emisije banke. Na anketi se je tudi poudarjala potreba sklicanja konference o denarstvu, katere bi se udeležili gospodarstveniki iz vse države. Konferenca naj bi se vršila v Zagrebu.

— Dve vrsti srebrnikov po 50 Din. Ker so se srebrni novi po 50 Din kovali v dveh kovnicah, in sicer v angleški državni kovnici v Londonu in v Kovnici, d. d. v Beogradu, je beograjska kovnica, da se takoli vidi, kje je bil kateri srebrnik izdelan, napisala pod sklo N. Vol. kralja z majhnimi črkami »Kovnica, a. d.«. Tega napisa srebrniki, ki so izdelani v londonski kovnici, nimajo. Srebrniki po 50 Din so torej pravi ne glede na to, ali imajo ta napise ali ne.

— Zolžanje cen sladkorja. Društvo trgovcev z žvili in z mešanim blagom za savsko banovino v Zagrebu je objavilo, da se je začel večerajšnjim dnem v trgovinah prodajati sladkor po naslednjih cenah: sladkor v koček v prahu in v glavah po 15 in kristalni sladkor po 13,25 Din za kg. Društvo je pozvalo svoje člane, da se v lastnem interesu držijo teh cen.

— Sovet Mestne hranilnice ljubljanske. V notici o imenovanju sveta Mestne hranilnice ljubljanske je bil pomotno izpuščen g. Sterk Pero, hotelir in posestnik v Ljubljani, ki je bil istotako imenovan od gosp. bana za svetnika.

— Vinska razstava in vinski sejem v Koniah. Da tudi koniški okraj seznanjen vinske kupee in konsumente s kvaliteto svojih vin, priredi podružnica Vinarskega društva v zvezi z drugimi kmetijskimi odbori, to soboto, nedeljo in ponedeljek (25., 26., 27. t. m.) obirno vinsko razstavo in vinski sejem v Koniah. Koniški okraj je imel svojo posebno pridne odnemele, ker so ta vina posebno poisti prav priljubljena. Razen vinske bo še razstava pletarskih izdelkov. Počet teh dveh prireditvev bo za vsakega ob

enem prijeten izlet, zlasti ker je dovoljena polovična vožnja.

— Pariški velesejem — razstava sveta (13. do 26. maja letos). 8000 razstavljavcev iz 32 držav. Pričakuje se 2 milijona posetnikov. Veliki popusti na železnih in zračnih progah. Informacije dajejo vsi francoski konzulati in francoski trgovinski ataše, Beograd, Simina 8.

— Avstrija pripravila nove uvozne zabrane. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da pripravlja avstrijska vlada zabrano uvoza lužnega sadija. Zabrana je namenjena predvsem uvozu iz balkanskih držav. Razen tega se namerava uveljaviti zabrana uvoza nekaterih predmetov iz Rusije.

— V trgovinski register se je vpisala tvrdka: Mohorjeva tiskarna in knjigarna, d. z. o. z. v Celju.

— Poravnano postopanje je uvedeno o imovini Jerihove Antonije, trgovke in hišne lastnice v Gorenji vasi pri Ribnici (naroč za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Ribnici 27. aprila ob 10.; rok za oglasitev terjatve do 22. aprila).

— Likvidacija. Kreditna zadruga detalnih trgovcev, d. z. o. z. v Ljubljani, je prešla v likvidacijo. Nova Jigometalija, d. z. o. z. v Ljubljani, je stopila v likvidacijo. Upniki naj prijavijo svoje terjatve do 30. junija na naslov: Nova Jigometalija, d. z. o. z. v likvidaciji, Ljubljana, Zibertova 27.

Borze

24. marca

Na ljubljanski borzi sta popustili devizi na New York in Trst, poskočili pa so za malenkost Berlin, London in Pariz. Ostale devize so neizpremenjene. V tem tednu je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 1,50 milijona Din nasproti 1,87, 2,16, 2,52 in 2,34 milijona Din v predhodnih štirih tednih. Devize so kazale ta teden nekoliko čvrstše tendenco in so se v teku tedna povečini malo okrepile. Oslabela sta le Bruselj in London. Curih je ostal ves teden neizpremenjen. Oslablje je tudi šiling v privatnem kliringu in se je zaključil danes po 8,90 Din.

Na zagrebškem efektornem tržišču. Vojna škoda danes ni pokazala pomembnih izprememb. Zaključila se je za kaso po 177 in 180. Nadalje so zabeležili zaključke: 4% agrarne po 2, 7% Blair po 33 in 35, 6% beglučke po 30, Impeks po 55, Trbovlje po 140 in Privilegirana agrarna po 190. — Avstrijski šiling je notiral v Zagrebu 8,60 do 8,65 (zaključek 8,6250), v Beogradu pa 8,50 do 8,6250. Grški bonj so notirali v Zagrebu 35 — 36, a v Beogradu so se ponujali po 38.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2315.13 — 2326.49, Berlin 1369.03 — 1379.83, Bruselj 800.24 do 804.18, Curih 1108.35 — 1118.85, London 196.64 — 198.24, New York ček 5719.36 do 5747.62, Pariz 225.77 — 226.89, Praga 170.67 do 171.53, Trst 295.01 — 297.41.

Zagreb, Amsterdam 2315.13 — 2326.49, Berlin 1369.03 — 1379.83, Bruselj 800.24 do 804.18, London 196.64 — 198.24, Milan 259.01 do 267.41, New York kabel 5719.36 — 5709.62 ček 5741.36 — 5747.62, Pariz 225.77 — 226.89, Praga 170.67 — 171.53, Curih 1108.35 do 1118.85.

Curih, Pariz 20.37, London 17.78, New York 518.25, Bruselj 72.20, Milan 26.66, Madrid 43.80, Amsterdam 208.875, Berlin 123.70, Dunaj 72.94 (57.20), Sofija 3.70, Praga 15.40, Varšava 58.125, Atene 2.95, Bukarešta 3.08.

Effekti

Ljubljana, Vojna škoda 180 bl., 7% investicijsko 42 — 44, 8% Blair 36 — 39, 7% Blair 33 — 35, Trbovlje 150 bl.,

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 179 — 181, za april 175 — 181, 7% investicijsko 42 — 45, 4% agrarne 21 do 24.50, 7% Blair 35 — 36, 8% Blair 37 — 39, 7% posojilo Državne hipotekarne 33 — 42, 6% beglučke 30 — 31.25, industrijske vrednote: Narodna šumska 20 — 30, Gutmann 100 bl., Impeks 55 — 60, Feis 26 bl., Sečarova Ošjek 95 den., Trbovlje 135 — 145; bančne vrednote: Narodna 3500 bl., Privilegirana agrarna 190 — 194.

Beograd, Vojna škoda promptna zaključek 182, 7% investicijsko 43 bl., 4% agrar-

ne 23 — 24, 6% beglučke 31.50 in 31.25 zaključek, 8% Blair 36.50 in 34.50, Narodna 3400 bl., Privilegirana agrarna 194 in 192 zaključek.

Dunaj, Staatseisenbahn ges. 13.17, Trbovljska 14.70, Alpine-Montan 11.60.

Borzna tržišča

LES.

+ Ljubljanska borza (24. t. m.) Tendence za les mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona testonov.

2170.

+ Ljubljanska borza (24. t. m.) Tendence za žito neizpremenjena. Nadjo se: pšenica (mlevska vozna, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 76 kg 275 — 277.50, banatska, 77 kg 277.50 — 280; turščica (mlevska vozna, slov. postaja, plačilo 30 dni): času orimono suha, promptna 115 — 117.50; za mare 120 — 122.50, moka (mlevska vozna, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 40, 450 — 455, banatska, 40, 450 do 465.

+ Novosadska blagovna borza (24. t. m.) Tendence neizpremenjena. Promet 22 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor, gornjebaška, srednjebaška, baška potiska in sremska 212.50 — 215; gornjebanatska 210 do 212.50, Turščica: baška, sremska garantirana 62 — 64; za april, maj, junij 68 — 70; banatska garant 61 — 63, Jermen: baški in sremski, 64/65 kg. 102.50 — 107.50; pomladni, 66/67 kg. 107.50 do 112.50, Oves: baški in sremski 98 — 102, 110 — 115; pomladni, 66/67 kg. 117.50 do 122.50, Oves: baški in sremski 98 — 102.

Moka: baška in banatska, 40 kg in 40 kg 345 — 360; 40 kg 325 — 340; 40 kg 305 — 320; 40 kg 280 — 290; 40 kg 187 — 195; 40 kg 70 — 72.50. Otrbi: baški in sremski, v jutastih vrečah 60 — 62.50; banatski, v jutastih vrečah 57.50 — 60. — Fižol: baški in sremski beli brez vreč 107.50 — 110.

+ Somborska blagovna borza (24. t. m.)

Tendence mlačna. Promet 63 vagonov. Pšenica: baška, okolica Sombor, gornjebaška, banatska potiska 212.50 — 215; sremska in slavonska 210 — 212.50; baška potiska 214 do 215, Jermen: baški in sremski, 63/64 kg. 102.50 — 107.50; baški pomladni 107.50 do 112.50, Turščica: baška, železnica, promptna 60 — 62; baška, za april, maj, junij 65 do 67; baška, Dunaj in Tisa šlep 65 — 67.

Iz življenja na deželi

Iz Tržiča

— Kolo jugoslovenskih sester bo imelo svoj ponovni občni zbor v ponedeljek 27. t. m. ob 8. v hotelu Lončar, ker se zadnji občni zbor zaradi premale udeležbe ni mogel vršiti. Kolo šteje 130 članic in se pripravlja že sedaj na organiziranje prodajanja oljk, da bi se pridobila sredstva za človekoljubno delo.

Iz Zagorja

— Redni letni občni zbor Kola jugoslovenskih sester v Zagorju se bo vršil v nedeljo 2. aprila ob pol 5. v Sokolskem domu. V primeru nesklepnosti bo pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi. Po običnem zboru bo predavanje gospe Čuček iz Ljubljane o domači vzgoji otroka. Matere, dekleta vabljene! Nove članice dobrodošle!

Iz Hrastnika

— Predavanje g. dr. Mihelaka iz Ljubljane o gospodarski krizi, ki ga je priredilo Sokolsko društvo, je naletelo na veliko zanimanje in je bil tudi obisk prav poveljen.

— Preprečena velika požarna nevarnost. V četrtki jutraj je v kemični tovarni počil velik kotel, v katerem se je nahajala raztopina solitra. Iz razpoke se je začela raztopina cediti in takoj se je tudi vnela Delavci, ki so bili takrat zaposleni, so ogenj zadušili v kali in preprečili veliko nesrečo tovarne in okoliša.

— V rudniku so napravili rudarji v zadnjih 14 dneh samo štiri šhte. Buda je velika, kakor že večkrat, pa spet krožijo po revirju vesti, da bodo zvišana državna naročila pri rudniku in da bodo rudarji prihodnji mesec delali po štiri dni na teden.

— Občni zbor zadrugne elektrarne, ki se je vršilo nedavno v Roševi gostinji, je zaključil 10letno plodonosno delovanje te gospodarske zadrugne Hrastnika in okoliških vasi, ki je kraju in okolišu v izdatni meri pripomogla do napredka. Na običnem zboru je bilo sprejetih več važnih sklepov, najvažnejši pa je ta, da se bo tok pocenil za 50 par pri kilovatu.

— Kino predvaja danes in jutri ob 15. in 20. film »Pat in Patachon kot strelec. Predvajan bo obakrat tudi zanimiv kulturni film.

Iz Novega mesta

— Kino »Dome« v Sokolskem domu predvaja danes in jutri, obakrat ob 18. in 20.15 zvočni film »V dvoje je lepše«. V predlagi zvočni tednik.

Iz Laškega

— Himen, 20. t. m. sta se poročila sreški podnačelnik g. Svetlana Anton in učiteljica v Arčah gđ. Mira Senkovič iz znane narodne rodbine Senkovič v Župelevecih pri Bizelski. Bilo srečno!

— Smrtina kosa. Dne 19. t. m. je v št. Petru pri Gorici nenadoma umrla ga. Adela Cerne, tača tukajšnjega hotelirja g. Tropa. Pokojnica se je nameravala letošnjo pomlad za stalno preseliti v Jugoslavijo. Njena želja se ji žal ni več izpolnila. Preostalin naše sožalje!

— Kino Laško. Danes in jutri ob 16. ter ob pol 21.: »Moja žena hohšlaperica«.

Iz Šoštanj

— Prošnja železniški direkciji. Pouk na celjskih šolskih zavodih korca ob 12.25. Komaj pet minut nato pa se odhaja vlak v Savinjsko in Saleško dolino. Veliko število dijaštva, ki se vozi s tem vlakom, naravno dirja po celjskih ulicah od šol na kolodvor k vlakom, vendar jih vsak dan nekaj zamudi. Na drugi vlak morajo potem čakati polne štiri ure in ti revčki tavajo ta čas po ulicah premežani in lačni ter pridejo popolnoma izčrpani domov. Seveda tako nepotrebno pohajkovanje ne vpliva ugodno ne na zdravje, ne na vzgojo. Temu bi se takoj odpomoglo, če bi odhajal opoldanski vlak iz Celja le 5 do 8 minut pozneje, kar bi ne bilo zvezano z nobenimi tehničnimi težkocami, ker je to samo lokalni vlak do Velenja. Malenkostno zamudo pa bi lahko nadoknadili na vožnji. Zato vjdno apeliramo na uvidnost žel. direkcije v Ljubljani, da ugodi upravičeni želji velikega števila dijaštva in staršev iz Savinjske in Saleške doline. To ne bo samo usluga, ampak veliko koristno socialno delo!

Moka: baška in banatska, 40 kg in 40 kg 347.50 — 362.50; 40 kg 327.50 — 342.50; 40 kg 307.50 — 322.50; 40 kg 282.50 — 292.50; 40 kg 187.50 — 197.50; 40 kg 70 — 72.50. Otrbi: baški, pšenčni, promptni 60 — 62.50. Fižol: baški 107.50 — 110.

+ Budimpeštanska termiska borza (24. t. m.) Tendence prijazna. Promet slab. Pšenica: za maj 13.77 — 13.79, za oktober 12.26 — 12.28. Rž: za november 7.84 — 7.86, Turščica: za maj 7.50 — 7.51, za julij 8.87, za avgust 8.20.

HMEJLJ

+ Zalec (24. t. m.) Za starejše letnike v Savinjski dolini je nekaj zanimanja iz tujine. Povpraševanje za bodoči letnik je manjše ob neizpremenjenih cenah. — V Českoslovaški se plačuje prednjevstno blago po 30 do 39 Din za kg. Prišlo je od nekaj zaključkov, najbrž za ameriški račun. Zateški hmelj (l. 1932.) notira čvrsto 26 do 41 Din za kg. — V Nemčiji so bile pri čvrstih tendenci v zadnjem času prodane značilne količine srednjega in boljšega hallertauskega hmelja po 59 do 61 Din za kg. — V Franciji je mirno in so cene neizpremenjene. — V Ameriki je kljub poslaviloči se prohibiciji položaj na hmeljskem tržišču miren in kaže le malo prometa. Lanski letnik notira 29 do 41 Din za kg.

VINO

+ Vinsko tržišče v dravski banovini. (24. t. m.) Skrajno nepovoljni denarni trg vpliva še vedno na razvoj raznih blagovnih tržišč, med temi še posebno na vinsko kupiilo, ki lo kvari razen denarnega pomanjkanja še sedanje neugodno vreme. Ponudbe so velike, poraba pa majhna. Cene so vedno prilično enake, namreč od 2.50 do 3 Din za srednja bela in rdeča namizna vina in od 3 do 3.50 Din za boljša in 3.50 do 4.50 Din za finejša kvaliteta vina.

ZIVINA

+ Svinjski sejem v Mariboru (24. t. m.) Privoz 145 svinj. Kupinja je bila zelo slaba, čeprav so cene svinjarn znatno padle. Prodanih je bilo 61 rilev. Cene so bile naslednje: prasec 5—6 tednov starim 120—125, 7 do 9 tednov starim 140—160, 3 do 4 mesece starim 230—390, 5 do 7 mesecev starim 450—590, 8 do 10 mesecev starim 550—580 Din; kilogram žive teže 7.50 do 8 Din, mrtve teže 11.50 do 12 Din.

te v obilnem številu, da praktično vidite, kako se to najvažnejše delo pravilno opravi!

Konjerejci so zborovali

Ljutomer, 24. marca.

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru, ki ima za ohranitev dirkalnega sporta in konjereje na Murskem polju velike zasluge, je zborovalo 19 t. m. v gostini Vreg v Ljutomeru. Predsednik g. Skof je mogel pozdraviti tudi predsednika Centrale kasaških društev, g. Warren Lipitza iz Turinjskega pri Ptuj in člana banovskega sveta g. Skuhalo. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je društvo priredilo v preteklem letu dve lepo uspeši dirki, za kateri je bilo skupno prijavih 42 konj. Na nagradah je bilo razdeljenih 16.350 Din. Podpor je društvo prejelo 900 Din in sicer od sreskega kmetijskega odbora 1000 Din, od k. banske uprave in ministrstva za poljedelstvo po 400 Din. Premožensko stanje je manj ugodno, ko prejšnja leta, ker so se zmanjšale subvencije. Razpoložljive gotovine je 10.821 Din. Prejemkov je bilo 38.217 Din. izdatkov 27.395 Din. Odbor je imel osem se. Predsednik se je zahvalil vsem, ki so lani pri dirkah sodelovali ter apeliral na konjerejce, da vztrajajo kljub gospodarski krizi pri delu za našo znano muroslovo konjerejo ter da se tudi letos udeležijo dirk z dobro treniranimi konji.

Zborovalci so vzeli vsa poročila z odobravanjem na znanje. Nato se je določilo, da bo sodni okraj Ljutomer gojil splošno ameriška kasača, sodni okraj Gornja Radgona pa Noninsa. Centrali kasaških društev je predložiti zahtevo, da se zrebata pod tremi leti ne vzamejo več v seznam in da se naj društva pri centrali bolje upoštevajo. K vsaki seji je povabil delegate vseh društev, da morejo izreči svoje mnenje o tekočih zadevah. Splošna je bila tožba, da je škodljiva za zrebce prevoska; treba jo bo primerno znižati. Društvo se bo obrnilo na ministrstvo za poljedelstvo, da izplača še dovoljene podpore in kupi za Mursko polje res prvovrstnega zrebca ameriške pasme. Sprejete so bile resolucije, ki zahtevajo državno podporo za nakup zrebcev v isti izmeri, kakor jo je dobilo Dunavsko kolo jahačev dalje ustanovitev posebnega referata za konjerejo pri kr. banski upravi ukinitve licenc za privatne zrebce v srezu Ljutomer, odpravo škodljive sploh. dodelitev večjih sredstev konjerskemu društvu, izgraditev dirkališča v Zaki na Bledu itd. Pomladna dirka kola se bo vršila 25. maja; ako se ne bo jugoslovenski derby vršil v Ljubljani, je kolo mnenja, naj bi se vršil v Ljutomeru. Nato je zbor sklenil, naj se na dirkališču na Cenu odpravi preostala ovinka. Nekateri dirkači so se pričetovali, da vozijo na nekih dirkah vozači s konji brez listin, kar se naj prepove. Naposled je bil storjen sklep, da priredi kolo na jesen tombolo v podporo konjereji in da se članarina zniža na 10 Din letno.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 2730

TIM MC COY
v velenapetnem pustolovnem filmu
senzacija

PUSTOLOVEC
Predstave danes in jutri ob 3.
4.50, 6., 7.50, 9. uri zvečer
Najnižje ljudske cene 2.—, 4.—
in 6.— Din

Knjiga o zdravem človeku

Ze dolga leta se kaže v naši kritiki čuden pojav. Medtem ko piše kritika na dolgo in široko o vsakem verz in vsakem tonu, se redko najde kdo, ki bi spodobno ocenil strokovne knjige. Revno je naše slovstvo v tem pogledu, zlasti pa je bora njegova poljudna plat. Zato je tem žalostnejše, če gremo z molkom mimo teh tako važnih gradnikov naše kulture.

Nedavno je izšla izpod peresa našega odličnega higienika dr. Karla Petriča poljudno znanstvena knjiga »Naše zdravje« in sicer njen prvi del, ki govori o človeku. Na 120 straneh nam zdravnik odkriva v krasnih slikah in v lepem, vsakomur umernem jeziku tajne zgradbe in delovanja našega telesa. Res mnogo zdravstvenih poljudnih knjig so že izdale naše ljudske založbe. Zal pa so imele vse te eno hudo skupno napako: dajale so predvsem nasvete zoper razne bolezni, nobena pa ni doslej prinesla tako izčrpnega dela o gradbi našega telesa kakor dr. Petričeva. Kakor je za zdravnik temelj vsega zdravja anatomija, tako je treba s poljudnim poukom pričeti pri tem važnem temelju, da bo potem mogel narod razumeti in presoditi važnost raznih bolezenskih pojavov. Dr. Petričeva knjiga »Naše zdravje« je zamašila to zelo občutno vrzel v naši poljudni zdravstveni literaturi. Prepričan sem, da to delo ni že odstavljeno z dnevnega reda, če prinese dva ali trije hsti običajni knjižni oglaš. Tudi se ne sme delati s takšnim delom, ki je stalo pisatelja mnogo truda, tako, kakor je napravil nekdo med dnevnimi novicami nekaga lista, ko se je s petimi stavki obegnul prezirljivo ob dr. Petričevu knjigo.

Nad 600 zdravnikov imamo v Sloveniji in mislim, da bo upravičeno moje pričanje, da je vendar kdo med njimi prebral to knjigo in bi sedaj mogel kaj napisati o njej. Baš zdravniki bi morali biti najbolj vneti propagatorji zdravstvene prosvete in to zato, ker je število bolniških obiskov tem večje čim bolj je narod zdravstveno prosvetljen. Pa še eno korist bi imel zdravnik od razmaha zdravstvene prosvete: posamezni bolezenski primeri bi bili lahko kakor so sploh v začetku bolezni in bi bila verjetnost ozdravitve tem večja. Kateri zdravnik pa bi si ne želel takšnih uspešnih ozdravljenj! Zato bi želel, da napiše vendar že enkrat poklican strokovnjak stvarno oceno doslej prezrte dr. Petričeve knjige »Naše zdravje« in bi se nemara komu ne očitalo, da se postavlja v pozo čevljarja ob Apelovi podobi.

Čudna praksa

V neki glasgowski bolnišnici je umrlo te dni med operacijo mlado dekle. Kakor so kmalu potem ugotovili, se je bila operacija izvršila po pomoti. Dekle je imele revmatične bolečine, a so jo dali po moči v odelek za ženske bolezni, k

DRŽAVA, CERKEV IN TELESNA VZGOJA MLADINE

Minister za telesno vzgojo naroda, dr. Hanžek, o škofovski protisokolski poslanici ter delovanju Sokola kraljevine Jugoslavije v verskem in нравstvenem pogledu

V nedeljo dopoldne je Narodna skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za telesno vzgojo. V delokrog ministrstva spada tudi Sokolstvo, pa je naravno, da je bil njemu posvečen večji del razprave. Minister za telesno vzgojo g. dr. Hanžek je v kratkem uvodnem eks-poziciji očitno delo in naloge svojega resora ter pojasnil njegove proračunske postavke, povzel pa je besedo še drugič in v odločnih, jasnih izjavah obračunal na napadi na Sokola kraljevine Jugoslavije. Učinkovito je s svojega avtoritativnega položaja zavril neupravičene napade in neutemeljene očitke, ki jih je vsebovalo znano protisokolsko pismo naših škofov.

V svojem telefonskem poročilu smo mogli podati le kratek izvešček iz govora g. ministra in iz izjavljanj gg. narodnih poslancev, ki so govorili v sokolski debati. Med tem smo prejeli stenografski zapisnik o poteku razprave in po njem posnemamo obsežnejše podrobnosti iz govorov. Minister dr. Hanžek je v svojem govoru izjavil med drugim:

Gospodje narodni poslanci! Izjava predsednika vlade v Narodni skupščini dne 16. marca je jasno obelodanila stališče vlade v vprašanju pravnih in političnih odnošajev naše kraljevine napram katoliški cerkvi. Naglasila je posebno, da vlada niti pred škofovsko poslanico z dne 17. decembra 1932 ni vodila politike preganjanja katoliške cerkve, temveč nasprotno, politiko največjih koncesij. Od tega stalnega pravca državne politike je mi odvrnila niti akcija katoliškega episkopata, niti delovanje dela katoliškega klera.

V pogledu telesne vzgoje mladine je treba še posebej pripomniti, da kr. vlada v smislu ustavnih odredb, zaradi normalne izgradnje narodnega edinstva, notranje konsolidacije, državne obrambe in zunanjega miru ne more in tudi ne bo nikdar dovolila, da bi se telesna vzgoja mladine vršila izključno na verski podlagi.

Neutralizacija te vzgoje je v interesu vseli ver in cerkev, kakor tudi naroda vsake veroizpovedi, ker se morejo le na ta način preprečiti verski spori in borbe.

Kljub temu na verska vzgoja ni izključena in tudi ne obstajajo nikake ovire, da se ne bi mogli posamezniki v svrhu нравstvene izpopolnitve v polni meri posluževati tudi sredstev, ki jim jih more dati njihova vera.

Od tega načela nikakor ne moremo odstopiti in tudi ne dajati nobenih koncesij nobeni veri in cerkvi. Obenem pa bo stalna skrb kr. vlade, da v izvrševanju telesne vzgoje ne bo žaljeno nobeno versko čuvstvo, niti nikdo prikraščen v pravicah izvajanja verskih dolžnosti.

Sokolstvo, vera in нравnost

Kot resorni ministri mi je čast in dolžnost, da odgovorim na številne opazke in vprašanja o delovanju SKJ v verskem in нравstvenem pogledu. Vzemite pred vsem na znanje, da so tudi mene pri proučevanju in preiskovanju obtožb proti SKJ in pri vseh spornih vprašanjih vodila ista politična načela. Pri ugotavljanju objektivne resnice sem stremel izključno za tem, da odstranim in popravim vse, kar bi moglo v pogledu načel ali delovanja SKJ dati kako pravico do pritožb.

Izredno me veseli, da morem danes na podlagi uspeha svoje preiskave na eni strani ugotoviti, da je bila pritožba katoliškega episkopata stvarno neutemeljena, in da je na drugi strani SKJ s svojim delovanjem popolnoma upravičel zaupanje, ki sta mu ga poverila celokupni narod in država za delo na področju telesne in нравstvene vzgoje jugoslovanske mladine.

Tyršev „brezverstvo“

Skofovska poslanica trdi, da je bil ustanovitelj Sokola dr. Tyrš brezverec in da je svoje brezverstvo vnesel tudi v sistem sokolske vzgojne metode ter v sokolsko ideologijo.

Ker je SKJ prevzel Tyršev sokolski sistem in Tyršev sokolski ideologijo kot osnovo svojega delovanja, trdi škofovska poslanica, da je SKJ brezversko in protiversko društvo ter pogubno za нравstveno vzgojo naše mladine.

Poglejmo najprej, kaj je prav za prav s Tyrševim brezverstvom. Pravilno bi bilo, da bi se trditev, da je Tyrš brezverec dokazovala z njegovimi pismenimi in ustnimi izjavami, iz katerih bi bilo to brezverstvo razvidno, ali pa, da bi se dokazalo njegovo brezversko delovanje v njegovem privatnem ali javnem življenju.

Ugotavljam, da škofovska poslanica ni nudila za to niti enega dokaza. Ona le trdi, da se to »dokazali pisatelji iz vrst njegovih lastnih pristašev« in smatra to, kar iznašajo ti pisci in komentatorji o Tyršu kot popoln dokaz za njegovo krivdovitost.

Za vsakega, ki je navajen izrekat pravilne sodbe, je jasno, da se krivica in odgovornost presoja samo po lastnih besedah in delih in da ne smeta temeljiti na izjavah in mišljenjih kake druge osebe. Povem vam, da je to načelo znano tudi pisateljem škofovske poslanice. Če pa izrekajo oni tako resno stvar, kakor je sodba o Tyrševem brezverstvu, samo na podlagi »pisateljev iz vrst njihovih lastnih pristašev« potem je jasno, da podpisniki v samih Tyrševih delih niso mogli najti dokazov za brezverstvo, ali pa Tyrševih del sploh niso čitali.

Na vsak način pa se je katoliški episkopat neposredno odrekal lastnemu presojanju ter se je slopo podvrgel mnenju in avtoriteti »pisateljev iz vrst pristašev brezverca Tyrša«. Po besedah škofovske poslanice se more celo sklepati, da njeni podpisniki v samih Tyrševih delih niso mogli najti dokazov za brezverstvo, ali pa Tyrševih del sploh niso čitali.

škofa dr. Srebrnič, ki se je o tej temi razpisal naravnost z bolešno ambicijo. Res je, da se najdejo tudi med češkimi sokolskimi pisatelji taki, ki tolmačijo Tyršev nazore v omenjenem smislu in smatrajo v njegovih delih uporabljene besede kot dokaz za njegovo brezverstvo. Toda ta literatura je v ogromni večini le plod politične borbe ali literarnih pretenzij posameznikov in zato nikakor ni pripravna, da bi bila podlaga za pravilno mišljenje in pravično presojanje. Vrh tega pa je tudi mnogo »pisateljev«, ki ne sodijo tako o Tyršu in tudi popolnoma drugače tolmačijo njegove nazore. Za primer navajam revijo »20. vek«, odlično katoliško revijo, v kateri duhovniki proslavljajo in hvalijo Tyrša kot idealnega človeka, ki mu priznavajo, da je ušteviral in tudi še za »svetega življenja vodil Sokolstvo v verskem pogledu nepogrešno.

Čudno je, da katoliški episkopat ni upošteval in se oziral tudi na te katoliške duhovnike, temveč so jim avtoriteta le »pisatelji iz vrst lastnih Tyrševih pristašev«.

Čudno je, da katoliški episkopat in njegovi izvedenci ne veda, da so ti pisatelji »iz vrst lastnih pristašev« večinoma iz omejene skupine češke sokolske opozicije, ki očita oficijelnemu češkemu sokolskemu vodstvu nazadnjaštvo in celo klerikalizem. Ustvarja to literaturo samo z namenom, da dokazuje, da sokolsko vodstvo ni ostalo zvesto Tyrševim načelom. Čudno je, da episkopat ne ve, da katoliški pisatelji ravno tem radikalnim sokolskim elementom očitajo, da so izvršili izdajstvo volje in načel Tyrša in Fugnerja, »ker so si vtisnili na čelo petat brezverstva« ter v idealno zasnovanega Tyrševga Sokola vnesli »duh židovskega, mednarodnega prostozidarstva«.

Brez dokaza

Nočem slediti vzgledu episkopata ter Tyrševih posmrtnih razlagalcev in raziskovalcev, ker je to jalov in skoro neresen posel. Meni je končno všeeno, kako se bo končal ta papirnati boj in kakšno mesto bo zavel Tyrš v filozofski sistematični po avtoriteti teh njegovih sodnikov. Zame za dostojuje to, da škofovska poslanica Tyrševga brezverstva ni dokazala, in da je za trditve o brezverstvu nudila samo jokavni surogat popolnoma suniljive vrednosti.

In kaj nam dokazuje življenje in delo dr. Tyrša? Vse svoje življenje je kot rojen katolik izvrševal poleg velikih dolžnosti: češkega patriotičnega in javnega delavca tudi svoje verske dolžnosti. Nihče ni storil v življenju proti veri in cerkvi, po čem je s svojim delovanjem mnogo doprinesel k oremu cilju, za katerega se bori cerkev. Umrl je kot katolik in cerkev sama ga je »slavnostno pokopala« in mu dala svoj blagoslov za večni mir. Ali morejo tudi proti temu nastopiti ali pa to drugače tolnačiti »pisatelji iz vrst lastnih pristašev«?

Kadar gre za Sokolstvo, je končno sporedno, kaj je mislil Tyrš o drugih vprašanjih, kakšni so bili njegovi privatni verski nazor. Odločilno je, katere in kakšne misli so prišle do izraza v njegovem sokolskem sistemu telesnega vezbanja in v sokolski ideologiji.

Za presojanje tega vprašanja je merodajno njegovo delo »Temelji telesnega vezbanja«, ki vsebuje njegov sokolski sistem načel in metodiko telesnega vzgajanja. Sklicujoč se na to delo, morem pozitivno trditi, da ni v njem ničesar brezverskega. Idejni temelj Sokolstva se nahaja v Tyrševem članku »Naša naloga, smer in cilj«. Morem pozitivno trditi, da tudi v tem delu ni ničesar brezverskega. V obeh delih uči Tyrš ljubezen do bližnjega, pravo življenje, svobodo in napredek vsakega posameznika in naroda, potrebo izpopolnjevanja človeka v telesni, нравni in duševni smeri s ciljem po resnici, dobroti in lepoti. V svojih delih, ki se nanašajo na sokolski sistem o telesni vzgoji in na idejne temelje Sokolstva, se nam torej Tyrš nikakor ne prikazuje kot brezverec, temveč naprotno kot propovednik in borilec za one ideale, katere je, kakor škofovska poslanica sama priznava, že od vsega začetka učila krščanske vere.

Ker je Sokolstvo sploh in torej tudi SKJ prevzel od Tyrša edino in samo njegov sokolski ideologijo, v kateri ni nikjer nobene brezverske misli, je popolnoma jasno, da Sokolstvo ni osnovano na brezverskih načelih in na brezverskem nauku.

Sokolstva nič ne briga, kaj je Tyrš mislil ali pisal v svojih ostalih delih, ki se nanašajo na razna področja znanosti ali umetnosti in bi bilo naravnost nesmiselno spravljati Sokolstvo v kako zvezo s temi Tyrševimi mislimi in nazori. Dr. Tyrš je bil »profesor estetike in je pisal o mnogih vprašanjih z raznih področij znanosti in umetnosti. Samo po sebi je jasno, da Sokolstva ne vodijo misli in pogledi, izrešeni v Tyrševih delih: Politike, Laokonova skupina, Gotski slog, Mohamed in njegova religija. Sokolstvo pozna samo Tyrša kot ustanovitelja, organizatorja in voditelja Sokolstva, kot avtorja sokolskega sistema telesne vzgoje in sokolske ideologije.

V tem in takem Tyršu ni Sokolstvo nikdar gledalo niti ateista, niti panteista, niti naturalista, niti materialista. Vse to more

zanimati samo kakega literarnega zgodovinarja ali teologa, dočim Sokola ni nikdar zanimalo in tudi ni imelo na njega nikdar nobenih posebnih vplivov. Pa še nekaj je treba pripomniti!

Propovednik verske strpnosti

Res je, da je Tyrš v verskem pogledu oznanjeval svobodno veroizpovedanje in strogo versko znošljivost. To je sprejel tudi Sokol kot svoje načelo od svojega prvega početka do danes. So ljudje, ki smatrajo, da je ta znošljivost velik greh za vsakega katolika. Ako je temu tako, potem nosimo mi ta greh od postanka Sokolstva do danes. In mi tega greha ne moremo opustiti. Pozivam tudi vas gospodje, naše Sokolstvo in celokupni naš narod, da vztrajno grešimo dalje. Ljubeč se in prepustajoč drug drugemu svetinje, ki jih nosimo v svojem srcu v polnem zaupanju, da nam bo Bog ta greh oprostil zaradi božjega mira in ljubezni, ki jih ustvarjamo s tem našim grehom.

§ 29

Ocenjajoč SKJ kot organizacijo, je popolnoma naravno, da so za nas merodajna konkretna načela, na katerih je osnovana sokolska organizacija. Ta načela so izražena v sklepu sokolske skupščine od 29. marca 1931. In to bila objavljena pod naslovom »Pota in cilji« kot oficijelni program SKJ.

Paragraf 29 pravi pod naslovom »Vera«: Sokolstvo priznava svobodo prepričanja in mišljenja vsakega posameznika. Sokolstvo spoštuje vsako versko prepričanje in čuvstvovanje, ker smatra, da je vera naj-

intimnejši del notranjega duševnega življenja. Sokolstvo osvaja načelo verske strpnosti.

V poglavju »Sokolstvo in vera« so izdelane te misli in se navaja: »Sokolstvo posebno spoštuje tudi vsako versko prepričanje in čuvstvovanje, ker smatra, da je vera najsvetejši del notranjega življenja vsakega posameznika. Tudi ta bistveni del človeškega pogleda na svet Sokolstvo ceni in spoštuje. Zaradi tega mora Sokolstvo enako spoštovati vsako izpolnjevanje verskega prepričanja in čuvstvovanja. Vsak pripadnik sokolske organizacije mora svobodno izvrševati ukaze in predpise svoje cerkve in vere. To ni samo naša formalna izjava, temveč ima tudi svoje globoke korenine v našem notranjem življenju, ki mora biti prežeto s sokolskimi vrtilinami lepote, dobrote in resnice, kar mora povsod in vedno izhajati iz duše vsakega posameznika. V smislu sokolske ideje in sokolskih naukov mora biti vsak pripadnik sokolske organizacije borec za resnico in pravico, za vse, kar je lepo in dobro. Vsak naš pripadnik naj se trudi, da se vedno čim bolj približa najvišji absolutni resnici in pravici, dobroti in lepoti. Da se doseže ta idealni cilj, so vsakemu na razpolago tudi sredstva, ki mu jih nudita njegova vera in cerkev.«

To je torej brezverstvo našega Sokola in zaradi takih naukov, zaradi teh načel, naj SKJ zasluži anatemu naših katoliških škofov! Gospodje! Jaz mislim, da o tem ni treba nobenih komentarjev in da je ravno v tem najboljši dokaz, da naš Sokol, ne oziroma se na Tyrša in njegovo ideologijo, ni brezversko in protiverska organizacija. Ako je Sokol vzel to iz Tyrševih naukov, potem je jasno, da njegovi nauki niso brezverski in protiverski.

Viri dr. Srebrničevih obtožb

Izhajajoč od nedokazne predpostavke Tyrševga brezverstva, trdi škofovska poslanica, da sta brezverstvo manifestirala češki Sokol in nekdanji jugoslovanski Sokol, in da se je SKJ popolnoma istovetil s stališčem češkega in jugoslovanskega Sokola ter s tem tudi on priznal, da je protiverska organizacija. Škofovska poslanica trdi, da je češki Sokol leta 1922. izjavil, »da Sokol ne more biti pristaš Rima, ker smo in moramo biti proti katolicizmu«. Ugotavljam, da češki Sokol kot organizacija take oficijelne izjave nikdar ni dal. V škofovski poslanici reproducirana izjava je popolnoma drugačnega izvora.

Dr. Kunčtovny je napisal članek z naslovom »Beneda Sokolstva«, ki je bil natisnjen v »Češkem sokolskem glasniku« leta 1920. Gre torej za članek privatne osebe, Sokola, kateremu je sokolsko glasilo omogočilo, da objavi svoje posebno stališče napram verskim vprašanjem. Popolnoma jasno je torej, da se s tem člankom ne more istovetiti češki sokolski savez ali češki Sokol. V članku se na koncu glasi: »Kratkoma, mi smo in moramo biti proti katolicizmu. Čeprav smo na zunanji strani njegovi pripadniki, vendar je potrebno, da to kljub temu odkrito in glasno izjavimo in dokazemo z dejanjem. Prepričan sem, da bo čimprej od vseh strani zadonelo pravo in jasno in resnično sokolsko geslo: »Sokol ne more biti pristaš Rima«. Sokol mora samo naprej, pri vsakem udeleževanju in napredovanju proč od Rima in naprej!«

Kakor razvidno, se je škof. poslanica poslužila prvega izreka »Mi smo in moramo biti proti katolicizmu«, in dela izreka »Sokol ne more biti pristaš Rima« in iz tega je bila skovana dovedna izjava češkega Sokola: »Sokol ne more biti pristaš Rima, mi smo in moramo biti proti katolicizmu«.

Niti z eno besedo nočem kvalificirati to postopanje, ugotavljam pa, da članek dr. Kunčtovnega ni oficijelna izjava Češkega Sokola in da češki Sokol nikdar ni dal take izjave.

Skofovska poslanica trdi, da je Jugoslovanski Sokol na Hrvaškem in v Slavoniji izjavil isto in da to dokazuje odločna in jasna beseda nekakega Jugosokola v listu »Novi Rod« od 1. marca 1920. Ugotavljam, da časopis »Novi rod« ni sokolski list, temveč časopis franciskana Miloševića, ki je pokrenil v Zagrebu narodno cerkev za kulturno dušo. Ali je bil pisec tega članka slučajno Sokol ali Jugosokol, ni znano. Jasno pa je sledeče: Članek privatne osebe je bil natisnjen v časopisu religioznega pokreta in zato vprašam, ali je dopustno, da se to podtakne kot oficijelna izjava Jugoslovanskemu Sokolu na Hrvaškem in v Slavoniji.

Na te in take vrednosti predpostavkah je zgradila škofovska poslanica sklep, da je tudi SKJ enakega mišljenja, češ, da je bilo svečano proglašeno, da je Sokol kraljevine Jugoslavije naslednik bivšega Jugosokola.

Nedokazano je, ali je Tyrš sploh bil brezverec. Dokazano je, da v sokolskem sistemu in sokolski ideologiji ni nič brezverskega. Dokazano je, da češki Sokol ni dal navedenih izjav. Dokazano je, da tudi Jugoslovanski Sokol ni dal citirane izjave.

Kaj torej ostane od trditve, da tudi SKJ ne more drugače, da bo enako delal kakor bivši Jugosokol, ker je isto kakor bivši Jugosokol.

To se je torej razblinila teza g. dr. Srebrnič, parafrazirana v škofovski poslanici o brezverskem duhu in načelih SKJ in zaradi te s tako nenavadno metodo fondiranja školskega šimera so dali naši dobri škofje v dobri veri in v večno slavo božjo svoje častno ime, da vržejo anatemo na svoj lastni narod.

V dokaz svojih trditve se sklicuje škofovska poslanica na življenje in delovanje SKJ, ki da gre za to, da odvrne članstvo od vere in cerkve. Poslanica navaja, da je polno primerov, da je SKJ dejanski delal in se udeleževal po takih protiverskih načelih in tendencah. Morem trditi, da oni malotrvajni primeri, ki jih je navedla škofovska poslanica po rezultatih absolutno objektivnega in zanesljivega proučavanja,

nikakor niso dokaz za protiversko delovanje Sokola.

Kaj je bilo v Splitu

Skofovska poslanica trdi, da je SKJ v Splitu odgovoril škofu, ki ga je pozval k sodelovanju pri procesiji na Telo, »da sokolska društva ne morejo sodelovati pri takih svečanostih«. Res je samo to, da je splitski Sokol odgovoril, »da društvo ne more v slavnostnem sprevodu sodelovati v kroju in s sokolsko godbo«. V kroju znači v slavnostni obleki. Splitski Sokol je še pristavil, da je »uprava za hvaležnost sprejela ljubeznivi poziv in priporočila svojemu članstvu, da se cenjenemu pozivu odzove in prisostvuje svečani službi božji in procesiji«. Kaj je torej v tem protiverskega in proticerkvenega.

Kaj na Visu

Skofovska poslanica trdi, da je uprava sokolske župe prepovedala, da člani sokolske godbe na Visu zave in ne kot Sokoli sodelujejo na proslavi 700letnice sv. Antona. To nikakor ne odgovarja resnici. Sokolska župa ni ničesar zabranila. Res pa je, da je posodite glasbil zavrnila društvena uprava Sokola na Visu leta 1930, stoječ na stališču, da so glasbila kot last Sokolskega društva izključno za uporabo v sokolske svrhe in da člani Sokoli ne morejo kot sokolski godbeniki s sokolskimi glasbili sodelovati na nobenih prireditvah kot privatna godbena skupina. To stališče uprave je po dveh uradnih pravilih popolnoma korektno. Uprava istega društva se je med tem leta 1932 postavila na stališče, da je tako izposojanje dovoljeno in so zato o Veliki noči tudi člani sokolske godbe sodelovali. Po pravilih to dovoljenje sicer ni bilo korektno, vendar pa dokazuje, da je bila prepoved dovoljenja leta 1930 sploh brez vsakih verskih tendenc in da je šlo samo za različna tolmačenja društvenih pravil. Pripominjam, da uprava sokolskega društva na Visu leta 1930 uporabo sokolske godbe tudi za Djurdjevdanski uranek, ki so ga priredili pravoslavni prebivalci na Visu, ni dovolila. Pa kje naj bo v tem protiverska tendenca sokolskega društva.

V Varaždinskih Toplicah

Skofovska poslanica trdi, da je v neki župi poleg Varaždinske moralo sokolsko društvo, ki je prisostvovalo vsem cerkvenim svečanostim, na prigovarjanje sokolske župe v Varaždinu opustiti to sodelovanje. Gre za sokolsko društvo v Varaždinskih Toplicah, ki je v varaždinskem tedniku »Jugoslavija« od 18. septembra 1931 objavilo dopis, v katerem je opisano sokolsko delo tega društva.

Sokolska župa v Varaždinu nikakor ni kritizirala sodelovanja pri velikonočni procesiji, temveč je izdala samo navodila, da se morajo v bodoče vse objave za sokolsko in dnevno časopisje poslati potom župnega nadnarja in da društvo nima pravice samo objavljati poročil o svojem delovanju. Varaždinska sokolska župa je postopala pri tem popolnoma pravilno na temelju obstoječih predpisov sokolske organizacije. Sokolsko društvo v Varaždinskih Toplicah torej ni trebalo opustiti svojega sodelovanja pri cerkvenih svečanostih in mu tega tudi nikdo ni zabranil.

Poljski Sokoli v Splitu

Skofovska poslanica navaja, da pri velikem sokolskem zletu v Splitu ni bilo v cerkvi nobenega Sokola razen članov poljskega Sokola, ki da je edini na katoliških načelih. O priliki sokolskega zleta v Splitu sta starejšini poljskega Sokola, Zamojski in Samolinski, dejanski prisostvovala vs. maši, vendar pa tudi ostalim Sokolom nikdo ni zabranil, da bi zadostili svojim verskim dolžnostim.

Dovolite, da izvršim pri tej priliki dve pripombe: Naglašam, da je poljski Sokol katoliško društvo. Splošno pa je znano, da je tudi poljski Sokol organiziran na temelju Tyrševga sistema telesne vzgoje in na Tyrševi osnovi sokolske ideologije. Na tej osnovi je bil ustanovljen tudi bivši hrvaški Sokol. Na tej podlagi, čeprav se ne omenja ime Tyrša, je bil ustanovljen tudi

Orel. Poljski Sokol je torej ravno toliko katoliško društvo, kolikor je tudi češki Sokol in kolikor je SKJ.

Čl. 11 ustave

Kar se tiče sodelovanja Sokolov pri cerkvenih obredih, je res čudno, da govori poslanica v takem smislu, kakor da je dolžnost Sokolstva, da svojemu članstvu ukaže sodelovanje. Katoliški episkopat očitno ne pozna ustave države, v kateri živi in ne ve, da čl. 11. ustave od 3. novembra 1931. določa: »Nikdo ni dolžan, da svoje versko prepričanje javno izpoveduje. Nikdo ni dolžan, da sodeluje pri verskih zakonskih aktih, svečanostih, obredih in vezbah.« Če bi on to vedel, bi mogel razumeti tudi to, zakaj Sokolstvo ne more nalogati svojemu članstvu prisostvovanje pri cerkvenih obredih, temveč more svojemu članstvu to samo priporočiti korporativno sodelovanje pa samo v toliko, v kolikor se strinja članstvo s takim postopanjem.

Sokolske in cerkvene prireditve

Skofovska poslanica trdi, da sokolska društva odvrta vernike od cerkve, ker imajo ob nedeljah in praznikih svoje zle. Res je, da se to dogaja v večini primerih, vendar pa ne zaradi odvrta članstva od cerkve, temveč samo zato, ker so to edino primerni dnevi.

Dogodek v Novi Gradiški

Služaj v Novi Gradiški ni točno opisan. Gre za dogodek 20. junija 1931, ko se je vršil okrožni zlet v Novi Gradiški. Tedaj je nadškof dr. Ante Bauer ravno tam blagoslovil temeljni kamen za dom usmiljenih sester. Sokolski zlet je bil sklenjen in določen že koncem leta 1930. in objavljen že mesec dni, predno je bila naznanjena blagoslovitev temeljnega kamna doma usmiljenih sester. Slavnostna maša ni bila napovedana razven v cerkvi in še to mnogo kasneje. Tudi od župnika ni prišlo nikako opozorilo, da se bo vršila istega dne cerkvena svečanost, ki bi jo mogla sokolska prireditev motiti. Župnijski urad je celo dal sokolskemu društvu v najem vežbališče za 200 Din in prostol 10 krovov bivšega hrvaškega Sokola Sokolu kraljevine Jugoslavije za 200 Din, da bi bila sokolska godba pri tej priliki v kroju. Spreved je šel v običajni smeri skozi glavno ulico. Ko je šel mimo cerkve, sokolska godba sploh ni igrala. Posamezni člani so bili v cerkvi pri službi božji, eden od njih je pri maši sviral na orgle. Nikomur, niti župniku Nove Gradiške se ni zdelo to nič nenavadnega. Nikdo ni videl v tem nobenega izzivanja, ali motenja za cerkev.

V Boštanjju

Tudi slučaj v Boštanjju ob Savi, ki ga navaja škofovska poslanica, ni točno opisan. Dne 14. maja 1931 je sv. misijon odredil dopoldne pridigo za matere. Izlet sokolske mladine tega ni čisto nič motil, kajti omladina ni smela prisostvovati tej propovedi. Izleta tudi ni bilo mogoče odgoditi, ker je bil to še edini prost dan za vezbe pred okrožnim zletom. Tudi ni res, da so otroci vezbali na dvorišču gostilne in poteca sodelovali na plesu. Vaje so bile na nekem vrtu in otroci sploh niso prihajali v gostilno. Zanimivo je, da so na prvi dan misijona dne 10. maja tamkajšnji glasili priredili svojo veselico, a to ni nikogar oviralo.

V Krapini

Netočno opisan je tudi slučaj v Krapini. Skupščina se je vršila na glavnem trgu in ni niti opazila običajnega spreveda romarjev, ki nima nobenega oficijelnega značaja. Govorniki na trgu so govorili o Sokolstvu in o Ljudevitu Gaju. Z nobeno besedo se niso dotaknili niti vere niti cerkve. Noben vzklík ni padel proti veri ali cerkvi. Po sokolskem nastopu je govoril neki govornik na dvorišču Sokolskega doma o pomenu Sokolstva in delu za versko zblaznjenje. Omenil je primer verske nestrpnosti nekakega župnika. Pri tej priliki je nekdo iz publike vzklíknil: »Doli s črno internacionalo!« Ni res, da bi govornik sam koga sramotil in se posluževal grdih besedi, kakor tudi ni res, da bi primerjal Tyrša s Kristom ali ga postavljali celo pred Krista.

Kakor je torej razvidno, so bili vsi ti primeri popolnoma netočno opisani. Vsem je podtaknjena neka posebna tendenca, vsi so občutno pretirani in prikazani tako, da so zelo daleč od prave resnice in nikakor ne nudijo dokaza, da bi vršilo Sokolstvo v svojem delovanju sploh kake protiverske akcije. Se hušje pa je s trditvijo, da se končujejo sokolski sestanki redno s plesom in pijančevanjem, da se dajejo predstave z nemoralno vsebino, da se širijo golota pri javnih nastopih. Vse te trditve o škofovski poslanici so brez konkretnih dokazov.

Kljub temu pa sem jaz proučil tudi to splošno obtožbo in morem reči, da nisem mogel najti niti enega primera, ki bi vsaj sličil iznešenim obtožbam.

Na pravi poti

Gospodje narodni poslanci! Moral sem vse to omeniti, da vas kot nadzorni organ SKJ uradno obvestim o stvarni neupravičenosti obtožb škofovske poslanice. Kakor vidite, je od vsega tega ostalo zelo malo, ali skoro nič, kar bi moglo opraviti čiti tako postopanje katoliškega episkopata, in kar bi moglo razjasniti nenavaden način, s katerim je katoliški episkopat v teh težkih časih nastopil proti SKJ in s tem tudi proti prestizju državne oblasti. Ponovno morem zagotoviti, da SKJ ni osnovan na protiverskem in proticerkvenem duhu. On tudi ničesar ni storil proti cerkvi, on ni nikake nevarnosti niti za vero, niti za cerkev, niti za moralno in versko vzgojo naše mladine. Res so se mogli dogoditi pojavi, ki bi se mogli tako tolmačiti, ako se upošteva, kakim provokacijam, poniževanjem in posvojenju so bili izpostavljeni Sokoli, kar je malo poprej naševal narodni poslanec g. Dobrovoljac. Vendar

tega ni bilo niti pred niti po škofovski poslanici SKJ je obdržal svoj mir in dostojanstvo, svest si velike naloge, ki mu je poverjena, zahvaljujoč se svoji visoki disciplini, ki vlada v njem. V mnogem je to tudi zasloga vodstva in članstva. Ugotavljam to in smatram, da je največja pohvala za Sokola, ki dela z geslom »brez koristi in slave«, ako javno prizna, da je izvršil svojo dolžnost.

Da je naše Sokolstvo na pravem potu, dokazujejo tudi izjave solidarnosti češkega in poljskega sokolskega saveza, ki jih je dobil naš sokolski savez ravno ob priliki omenjene škofovske poslanice. Solidarnost je z nami tudi poljski sokolski savez, ki ima blagoslov svetlega očeta papeža in ki je po škofovski poslanici neoporečno katoliška organizacija.

Gospodje poslanci, mi moremo biti zadovoljni z našim SKJ, ker je v tem viharju zadržal na svojih prstih napad na nas vse in tako ponovno dokazal, da je sposoben, da je prevzel nase veliki skrb države za fizično in telesno vzgojo naše mladine. Zato ne morem sprejeti niti zahteve niti sugešcije, da bi se SKJ po čegarkoli volji preuredil, bodisi v pogledu načel, bodisi v pogledu organizacije. Onim, ki to zahtevajo, morem odgovoriti enako, kakor je na slično zahtevno odgovoril jezuitski general papežu Klementu XIII.:

Sint ut sunt aut non sint! (Sokol kraljevine Jugoslavije mora biti, kakršen je, ali pa ga ne bo.)

Gospodje narodni poslanci! Škofovska poslanica je v resnici mogla vzbuditi v naši državi versko borbo. Toda čeprav je prišel udarec nepričakovano ter je bil napadjen proti najbolj občutljivemu področju notranjega življenja enega dela našega naroda, je k sreči vendar ostal brez učinka. In hvala Bogu in njegovi previdnosti,

tudi zlu ne dopušča, da rodi vedno zlo, smo dobili v tej nevarnosti tudi krasen vzgled naše narodne vrednosti in neovrgljive dokaze naše narodne kohezije in moči. Veliki naš plemeniti narod je, čeprav razdeljen po verah, po svoji zdravi prirodi tako prežet s spoštovanjem svojih in vsakih svetinj, da ga nikdo ne more pognati v borbo proti katerikoli bogu, pa naj bi prišel ta poziv tudi v božjem! Zato on odklanja in ne sprejme verske borbe.

Pribojivši si svojo svobodo in uedinjenje po tako težkih in stoletnih mukah in trpljenju, se naš divni mučeniški narod dobro zaveda, da je ta kraljevina edino možna podlaga življenja in edina sigurna zaščita narodnih pridobitev; notranji mir, ljubezen in bratstvo vseh delov naroda pa edini pogoj državne in narodne samobitnosti. Naš narod se zaveda, da ga nikdo z nobenim geslom ne more zavesti v bratromorno borbo. Zato on odklanja in ne sprejme verske borbe.

Tudi sedanja kraljevska vlada, ki izvršuje svojo narodno in državno službo po zaupanju vrhovnega čuvarja verske svobode, Nj. Vel. kralja, po zaupanju celokupnega našega jugoslovenskega naroda; ki črpa svojo moč in svoje misli iz teh globokih in nepresušljivih narodnih izvirkov; ki vidi, kako nevarnost se skriva v nepremišljenosti dejanj, ki se zaveda, kako težke in škodljive posledice bi mogla roditi vsaka verska borba, odklanja in ne sprejme vsiljene borbe, in sicer v interesu države in cerkve ter v interesu celokupnega našega naroda.

Prosim vas, gospodje narodni poslanci, da ste tudi vi solidarni s to kraljevsko vlado in odobrite njeno stališče tudi v tem vprašanju s svojim glasovanjem za proračun. (Dolgotrajno in viharno odobravanje, kiter vzklikanje: Dobrimo z aklamacijoj!)

Protisokolska poslanica ni vplivala negativno niti na Sokola niti na sokolske delavce. Ta dogodek je samo utrdil sokolske vrste in jih pomnožil za več tisoč članov. G. mostarski škofu, v katerega področje spada moj volilni okraj, predlagam in ga prosim, naj gre enkrat z menoj po Hercegovini v kraje, ki si jih sam izbere. Obiskala bova tamošnje sokolske čete, pa naj se na lico mesta prepriča, ali je v njihovem delu katerikoli stvar, ki bi se mogla označiti za brezbožno ali nedostojno bogoboječnega človeka. Ako bo gospod škof sprejel moje vabilo, se bo prepričal tudi on, kakor so se prepričali tudi mnogi drugi škofi, da je bila poslanica katoliškega episkopata neutemeljena in da so g. škofje bili v veliki zablodi, ko so jo izdali.

Na koncu svojega govora je poslanec Spahić formuliral več predlogov, kako naj bi državna uprava uspešno podpirala sokolski pokret. Med drugim je predlagal: Na vseh učiteljskih naj se osnujejo sokolske čete kot jedinice, ki bi se v njih učiteljski kandidati pripravljali za praktično delo v kmetijskih sokolskih četah. Kmetijsko ministristvo naj podpre sokolske čete s kmetijskim orodjem, s semeni, s sadnimi sadikami itd. V državne rudnike, v tobačne tovarne in slične državne ustanove naj se prvenstveno sprejmejo člani sokolskih čet. Sokolske jedinice naj se oproste takšna svoja prireditev. Nadaljnji predlogi se nanašajo v prvi vrsti na mostarsko župo, ki je prva začela sistematično organizirati sokolske čete in kjer je ta pokret še danes najbolj razvit.

Posl. Djuro Ostojić

Pozornost in veliko odobravanje je vzbudil kratki, a odlični in jedrnat govor narodnega poslanca Albina Komana. Govor smo v obsejnejšem izveščju prinesli že v svojem telefonskem poročilu. Naslednji govornik je bil narodni poslanec dr. Gjura Ostojić. Izvajal je med drugim:

»Iz vsega srca se pridružujem besedam, ki so jih v tej debati izrekli bratje Sokoli. V svoji domovini, v sredi bratskega českoslovaškega naroda je Sokolstvo vzniklo kot nacionalni pokret s ciljem, da prebudi svoj narod, ga zedini, ojači in usposobi za vse preizkušnje, zlasti pa, da ustvari sokolski ideal svobode in neodvisnosti. Sokolstvo je zavzelo zaradi tega v českoslovaškem narodnem življenju tako veliko vlogo, da je nastal znani narodni izrek: Kdor čeh, ta Sokol! Tudi v naših krajih je Sokolstvo že od nekdaj gojilo enake ideale. Toda šele po osvoboditvi postaja Sokolstvo tudi pri nas resničen narodni pokret.

Tri četrtine našega naroda živi na deželi. Zato more pokret postati splošno naroden šele, ako je zajel tudi vas in z njo široke kmetijske množice. Posebno važnost moramo polagati ravno na ono sokolsko delo poslednjih let, ko je Sokolstvo z razvitimi prapori krenilo na delo v vas. V našem selu je Sokolstvo prva in večinoma edina organizacija, ki dela na kulturni in civilizatorični povzdigi. Sokolstvo je v selu matica vsega dela za napredek. Ono pobija nepismenost, ustanavlja in vzdržuje knjižnice in čitalnice, marsikje nadomešča kmetijske zadruge, briga se za zboljšanje zdravstvenih razmer, za olepšanje kmetijskih domov itd.

Sokolstvo vrši na deželi veliko misijo, zato je nujno potrebno, da tudi država vsestransko podpre sokolski pokret na kmetih. Ne bo to ničesar izrednega, saj izvršuje Sokolstvo s svojim delom važne točke državnega programa. Kmetički Sokoli v sedanjih krizi ne zahtevajo drugega kakor dela in zaposlitve, ne žele si nikakih privilegijev, marveč samo to, da se jim da prilika s težkim telesnim delom zaslužiti najnujnejše za sebe in svojo rodbino. V interesu državne uprave same je, da pri enakih pogojih sprejema v službo prvenstveno člane Sokola. Saj prožita sokolska morala in organizacija najboljšo garancijo za svoje člane, tako v moralnem pogledu, kakor tudi v pogledu zanesljivosti in vestnosti v službi ter vdanosti domovini.

Tople besede je posvetil poslanec Ostojić tudi jugoslovenskemu sportu, ki mu šteje zlasti v dobro, da se preko vseh notranjih sporov in klub zastrupljenim razmerjem vedno čuti za državno celoto, da složno dela ter da goji duh tovarštva in viteštva.

Posl. M. Dobrovoljac

V razpravi o proračunu ministristva za telesno vzgojo je med drugim govoril tudi narodni poslanec g. Milan Dobrovoljac, odlični sokolski delavec, ki je med drugim izjavil:

Vse države v sedanjih dobi resno pojmujejo važnost okrepitve mladine. Tudi papež v svoji enciklici o krščanski vzgoji dopušča, da se mladina čim bolj vzgaja v vojaškem duhu. Znano je, da vzgaja Musolini tudi najmanjše dečke, bačilo, in večje, avangardiste, z lesenimi puškami in lesenimi sabljami. Mi imamo za vzgojo mladine, za telesno vzgojo naroda posebno ministristvo, pod katerega spada tudi naš Sokol kraljevine Jugoslavije. Dočim pa v Italiji in drugod vsi, ki se drže besed sv. očeta, blagoslovljajo take organizacije, vidimo pri nas, da nekateri proglašajo Sokola za brezversko in protikršćansko organizacijo.

Zakaj se škof dr. Srebrnič tako buni proti Sokolu kraljevine Jugoslavije? Zato, ker se po mnenju škofov SKJ ne ravna dovolj strogo po ideologiji Tyrševi. Ko je SKJ odredil v drugi polovici decembra lanskega leta, da se mora proslaviti 100. letnica rojstva dr. Tyrša v vseh sokolskih jedinicah v soboto 5. ali v nedeljo 6. marca letošnjega leta, je krški škof razposlal okrožnico v kateri med drugim pravi: »So pa stvari, ki pripadajo Tyrševi ideologiji, ki jih pa jugoslovensko Sokolstvo niti ne omenja, čeprav se naglašja, da je jugoslovenski Sokol prevzel Tyršev misel vzgoje in Tyršev ideologijo v celoti. Tyrš je bil na primer proti temu, da se koga sili v Sokolstvo. Branil je svobodo javne kritike sokolskega dela, v političnem pogledu je bil demokrat in zato odlično protipolitičnim nasiljem. Vse to prikazuje črki sokolski pisec Jandasec v svoji najnovejši knjigi »Dr. Miroslav Tyrš — učitelj demokracije«. Toda vse te momente jugoslovensko Sokolstvo iz programa svoje dela izključuje, četudi »Pota in cilja« naglašja, da se je prevzela Tyrševa misel vzgoje v vsem obsegu. Sigurno pa je, da se izjava Tyrševa misel vzgoje le v toliko, v kolikor je brezverska.

S tega mesta odovarjam gospodu J. Komana, da Sokol kraljevine Jugoslavije izpoveduje idejo jugoslovenstva, a jugoslovenstvo pomeni naše edinstvo, našo stogo, našo enakopravnost, naše uedinjenje, o katerem so sanjali naši pesniki, našo nezlomljivo fronto proti katerikoli napadu. Jugoslovenstvo pomeni novo slavno poglavje naše zgodovine pod junjsko dinastijo Karađorđević, neomajno zvestobo in ljubezen do našega kralja Aleksandra.

V rokah imam najnovejši pamflet, ki se širi proti Sokolom v Sloveniji, in ki se glasi: »Z ogorčenjem smo izvedeli, da so vam vaši vzgojitelji« pod pritiskom prosvetne oblasti prečitali lažne dokaze o vestnosti in iskrenosti Sokola Jugoslavije nam pravi veriti in hoteti s tem izbrisati porazne posledice moške besede našega episkopata. Spozabili so se tako daleč, da so v okrožnici po srednjih šolah trdili, da Sokoli lažejo in da delajo to zaradi svojih posebnih ciljev. Ta napad je tako ogaen, da ga mora celokupna slovenaška omladina enodušno obsoditi in nanj dostojno odgovoriti. Zato ti, slovenaška omladina, pokazi izdajalcem, da si se vedno slovenaška, da si katoliška. Vzklikni na ves glas: Dovolj dolgo ste tlačili naš narod, bicala ga in ga izmagovali. Mi, njegovi sinovi, smo vedeli za vse to, toda vi ste nam zamašili usta. Glasu srca pa niste mogli nikdar zadušiti in tega ne boste nikdar dosegli. Zapomnite si, krvoloki in izdajalci lastnega naroda, da se v šolah ne sme čitati sokolska okrožnica, in naj si v bodoče ne drzne niti en profesor siliti našo mladino v Sokola, kajti v naših dušah mirzimo to organizacijo, ki je v resnici toliko brezidejnih slovenskih liberalcev, da bi z njeno pomočjo ostali čim delj pri koritu. Tovariši, dvignite glave, kajti naše odredbe se bliža. Dotlej pa vsi v boju proti hidri in izdajalcem našega naroda, med katere spada Sokol kraljevine Jugoslavije. Vsi v složen boju proti izdajalcem in uničevalcem slovenskega katoliškega ljudstva. Neusmiljen boji Kramerjev bandi, ki je konfirirala borbo za slovensko svobodo. Živela svoboda in samostojna Slovenija!

Vprašam sedaj gospoda ministra za telesno vzgojo, kaj misli vlada odnoso gospod ministristva, da talti napadi na Sokola kraljevine Jugoslavije že enkrat prenehajo, in kaj namerava storiti, da bo mogel neovirano razvijati svoje delovanje za kralja in Jugoslavijo. Kristus je dejal: Dajte Bogu, kar je božjega, in kralju, kar je kraljevega! Prosil bi gosp. škofa, ko se že tako brigajo za Sokola, naj se pobriga.

»Vprašam sedaj gospoda ministra za telesno vzgojo, kaj misli vlada odnoso gospod ministristva, da talti napadi na Sokola kraljevine Jugoslavije že enkrat prenehajo, in kaj namerava storiti, da bo mogel neovirano razvijati svoje delovanje za kralja in Jugoslavijo. Kristus je dejal: Dajte Bogu, kar je božjega, in kralju, kar je kraljevega! Prosil bi gosp. škofa, ko se že tako brigajo za Sokola, naj se pobriga.

Radio

Sobota, 26. marca.

Ljubljana 7.30: Čebelarstvo. — 8: Navesti za kmetovalce. — 8.15: Gimnastika. — 8.45: Poročila. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prens cerkvene glasbe. — 10.30: Šah. — 11: Pevski dueti: g. Zupan in Gošić. — 12: Čas, plošče. — 15.30: Slovenske narodne (g. Dermota s sal. kvintetom). — 16.30: Tucičeva dramska legenda »Golgotae«. — 20: Prens opere iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila.

Nedelja, 26. marca.

Ljubljana 7.30: Mekarstvo. — 8: Navesti za kmetovalce. — 8.15: Gimnastika. — 8.45: Poročila. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Cerkevne glasbe. — 10: Zdravilna zelišča dravske banovine. — 10.30: Historija Trojra. — 11: Oktet »Ljubljanskega zvonca«. — 12: Čas, plošče. — 15.15: Mladostni skrb. — 15.45: Harmonika. — 16.30: »Nedolžni lahkoževci«. — 20.15: Opereta »Študenti smole«. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

Beograd 12.30: Narodna glasba. — 16: Orkester. — 19.30: Violinski koncert. — 20.15: Prens iz Ljubljane. — 20.45: Slušna igra. — 21.35: Orkestralni koncert. — 22.30: Laska glasba. — Zagreb 12: Zborovsko petje na ploščah. — 17: Jazz. — 20: Violinski in klavirski koncert. — 21.10: Orkester. — 22.10: Plesna glasba. — Praga 20: Mešan program iz Bratislave. — 22.20: Ciganska godba in slovaške pesmi. — Brno 20: Prens iz Prage. — 21.20: Vesele simfonije. — 22.20: Prens iz Prage. — Varšava 17: Klavirske skladbe. 18: Laska godba. — 20: Dunajski večer. — 21.40: Violinski koncert. — 22.30: Godba za ples. Dunaj 9.40: Kantata »Golgotae«. — 10.30: Koncert na celo. — 13.15: Stare koračnice. — 15.30: Komorna glasba. — 16.55: Orkester. — 19.10: Pesmi. — 20: Spevoigra. — 22: Dobrodelni koncert slepcev. — Berlin 20: Prens iz Dunaja. — 22.30: Plesna glasba. — Königsberg 18.40: Virtuozna klavirska muzika. — 19.30: Mešan program. — 21.05: Oratorij. — 22.35: Plesna glasba iz Berlina. — Mühllacker 19.10: Tercet harmonik. — 19.40: Mešan program. — 22.45: Nočni koncert iz Monakovega. —

Ponedeljek 27. marca

Ljubljana 12.15: Plošče. — 25.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Esperanto. — 19: Srborvaščina. — 19.30: Zdravstvena ura. — 20: Prens iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, plošče. — Beograd 12.05: Radio orkester. — 16: Narodne melodije na harmoniko. — 19: Orkestralni koncert. — 20: Prens iz Zagreba. — Laska glasba. — Zagreb 12.30: Plošče. — 17: Prens zvočnega filma. — 20: Schlickov večer. — 21: Dobronične skladbe. — 22.10: Laska glasba. — Praga 19.25: Prens iz Brna. — 20.40: Koncert na celo. — 21.05: Godba na pihala. — Brno 19.25: Kabaretni program. — 20.40: Godba na pihala. — 21.15: Kompozicijski večer: I. Kunca. — Varšava 17: Pevski in klavirski koncert. — 18.25: Laska glasba. — 20: Operetni večer. — 22.15: Godba za ples. — Dunaj 11.30: Godalni kvartet. — 16.50: Koncert orkestra. — 20: Poljuden koncertni večer. — 21: Nemški mojstri glasbe. — 22.35: Godba za ples. — Berlin 20.05: Zabaven program. — Plesna glasba. — Königsberg 19: Nemške baročne pesmi. — 20.15: Narodne in vojaške pesmi. — Mühllacker 19.40: Mešan program. — 22.45: Nočni koncert iz Frankfurt. — Budimpešta 17.30: Ciganska godba. — 19: Arije in pesmi. — 20: Koncert na ploščah. — Tork 28. m. p. rca.

Ljubljana 11.15: Šolska ura: Od branjaveca do borznega špekulanta — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Nemščina. — 19: Izleti v poljografske hribe. — 19.30: Junaki našega časa. — 20: Prens koncerta iz Beograda. — 22: Čas, poročila, plošče. — Beograd 11: Radio orkester. — 16: Popolninski koncert. — 19: Pesmi. — 20.30: Simfonični koncert. — 22.40: Laska glasba. — Zagreb 12.30: Plošče. — 17: Orke-

to tudi za to, »da bodo njihovi duhovniki izpolnjevali božje besede in dali Bogu, kar je božjega, a kralju, kar je kraljevega. Poslanec Dobrovoljac je navedel nato več primerov, kako nekateri politično sfanatizirani duhovniki vplivajo na vernike v duhu, ki je v popolnem nasprotju z državno in narodno mislijo. Potem je nadaljeval:

»Naš spoštovani tovariš, stari istrski borec in veliki patriot, prof. Vekoslav Spinčić, čestit duhovnik, ki je imel nedavno demantno sveto mašo, je prišel na ukaz senjskega škota dr. Starčevića v preiskavo, ker je rekel, da ga je škofovska poslanica proti Sokolu prestrašila in ker se je pohvalno izrazil o Sokolu. Sedaj zahteva episkopat, da se dr. Spinčić odvzame pravica maševanja in sploh izvrševanje vseh duhovniških opravil. Naš spoštovani svolski starina dr. Spinčić naj ne bi smel več s svojimi drhtečimi rokami dvigniti telo Kristovo, ne bi smel več pred oltarjem pripogniti svojih drhtečih kolien v poklon Kristusu samo zaradi tega, ker se je poklonil tudi on ideji, ki je draga in sveta vsakemu Sokolu kraljevine Jugoslavije, a to je Jugoslavija in jugoslovenstvo.

Toda iz »Hrvatskega Sokola« iz l. 1926. vidimo, da baš senjski škof ni bil vedno tak nasprotnik Sokolstva. Na strani 4119 »Hrvatskega Sokola« namreč beremo: »Službo božjo je opravil ob veliki asistenci dr. Ivica Starčević iz Senja, ki je tudi izvršil posvetitev zelo lepe zastave, pri čemer je imel najprvo verski, a nato nad vse domoljubni hrvatski nagovor, ki je napravil na vse navzoče globok vtis.« Sedaj moremo razumeti, zakaj je takrat posvečeval sokolske prapore, a danes izključuje Spinčić zaradi Sokola. Izjavljam, da bom glasoval za proračun ministristva za telesno vzgojo, ker se ministristvo briga tudi za našega Sokola, ker se briga za zgradbo Sokolskih domov, a vsek Sokolski dom je dom, kjer se po Tyrševi ideologiji poučujemo z drugimi besedami besede Kristusa: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, ker se v vsakem Sokolskem domu uči »brat je mlo, koje vere bilo.

Glasoval bom za proračun ministristva za telesno vzgojo naroda, ker spada pod njegovo kompetenco one riječi frajca, ki s svojo barvo dokazujejo žar svoje ljubezni do kralja in domovine in svojo pripravljenost, da poroče s svojo krovno mejo naše države, branče jo proti črnim rjavim in bežna se kakim drugim frajcam.

Iz sokolske debate

Govori narodnih poslancev Sokolov v Narodni skupščini — Obračun z domačimi in tujimi nasprotniki Sokolstva

O proračunu ministristva za telesno vzgojo naroda se je razvila stvarna in živahna debata. Zaradi vodilne vloge, ki jo ima v telesni vzgoji pri nas Sokol, in zaradi hude protisokolske gonje v zadnjih mesecih je razumljivo, da so govorniki v proračunski razpravi pretežno del svojih izjavljanj posvetili Sokolstvu in zadnjim napadom proti njemu. Navajali so neštete primere, ki kažejo, da nagibi protisokolske gonje niso ne verskega ne moralnega značaja, marveč v prvi vrsti političnega. Prostor nam ne dopušča, da bi v celoti objavili vsa ta zanimiva izjavljanja. Zato se moramo omejiti le na kratke izveščje iz njih. Glavni govorniki v sokolski razpravi so bili narodni poslanci g. dr. Bogdan Vidović, Albin Koman, Vlado Spahić, dr. Djuro Ostojić, dr. Dragan Kraljević in Milan Dobrovoljac.

Posl. dr. Vidović

Narodni poslanec dr. Bogdan Vidović, starešina sokolske župe v Sarajevu, je prvi del svojega govora posvetil splošnim nalogam ministristva za telesno vzgojo naroda. Dokazoval je, da je kredit v znesku 11.7 milijona dinarjev mnogo premajhen za obsežne naloge, ki bi jih moralo vsiti to ministristvo. Dolžnost ministristva za telesno vzgojo je, da obrani in zbere vse sile naroda, jih organizira na zdravi podlagi in tako sevari nepremagljivo narodno vojsko. V soledovanju s pravnostno iniciativo, zlasti s Sokolom kraljevine Jugoslavije mora delati na kulturni povzdigi naroda ter ga iztrebljenju raznih škodljivih razvad. Stremeti mora zatem, da ustvari nov, zdrav tip jugoslovenskega človeka. Z vztrajnim širjenjem sokolske ideje mora vzgojiti disciplinirano in jedeno mladino. Z doslednim delom v duhu jugoslovenske politike in v duhu Sokolstva bomo dosegli, da bo zadnja naša hiša enaka trdnjava skupne domovine kakor naš kraljevski dvor. V svojih nadaljnjih izjavljanjih je dr. Vidović rekel med drugim:

»Sokolstvo je že neštokrat dokazalo s svojim plemenitim delom svojo veliko važnost za prosvetno povzdigo naroda. Dokaz te važnosti nam je tudi dejstvo, da so vsi naši neprijatelji, tuji in domači, uverili svoje strele v po našo najboljšo in najplemenitejšo organizacijo. Sokolstvo proti temu napadam ne rabi nikake pomoči. Dovolj močno je, da se obrani teh in vseh drugih napadov, pa naj pridejo od kodr koli.

Sokolstvo cenil in spoštuje vsako versko prepričanje, ker smatra vero za najsvečnejši del duševnega življenja vsakega posameznika. Sokolstvo to svoje načelo jasno in povsod izpoveduje. Zato ne more niti dvomiti, da imajo napadi proti njemu popolnoma druge vzroke, kakor pa obrambo vere ali verskih načel. Nič ne more trditi, da bi kak vernik pod vplivom Sokolstva izstopil iz svoje vere in vstopil v katero drugo.

Napad proti Sokolstvu se je skušal ublažiti s tem, da mu je bilo naknadno dano drugačno tolmačenje. Toda mi vemo, kaj je bilo prečeno, in protestiramo proti temu, da bi se napadale metode sokolskega dela. Čudim se, kako da naša naša nemrtva celja napadajo šele sedaj, ko se je Sokolstvo po Tyrševih načelih vkoreninilo pri nas vendar že leta 1862 Sokolstvo je ves ta čas ostalo zvesto svojemu programu. Kljub temu naj bi veri in edino odrešujoči cerkvi postalo nevarno šele sedaj? Ne vem, kaj nai bi mi Sokoli na te napade še odgovorili. Najboljši naš odgovor bo neumorno, vztrajno in nesebično delo na prosvetni povzdigi naroda.

Sokoli smo bili prvi, ki smo l. 1920. prevzeli vzvišeno jugoslovensko ime. Z zadoščenjem vidimo, da hodi naša državna in nacionalna politika po isti poti kakor Sokolstvo. Zato smo prepričani, da se bomo prej ali slej vsi znašli v skupnem delu za napredek in blagostanje naše domovine. Jugoslovenstvo je naša vera, z njim stojimo in pademo.

Sokoli nismo nikdar delali razlike med enim in drugim, med mladimi in starimi, nemo smo visoko dvignili svoj ideal narodne in državne skupnosti in svojo lepo jugoslovensko ime. Posebno drag nam je brat, ki je bil morda v zablodi prejšnjega partizanstva, pa je odrgel od sebe vse slabo iz prošlosti ter stopil v naše vrste, da se skupno z nami bori za naše vzvišene ideale. Za nas ni srbskega, hrvaškega ali slovenskega vprašanja, za nas je samo vprašanje ureditve naših notranjih razmer, vprašanje izboljšanja naše administracije in rešitve gospodarske krize ter končno vprašanje uničevanja škodljivca naše države — ko-

rupcije. Ko rešimo te probleme, bo naša država srečna in okrog sokolske jugoslovenske zastave bomo zbrali vse konstruktivne elemente naroda. Od te stene se bodo brez uspeha odbijali napadi od zunaj in znotraj.

Posl. dr. Kraljević

Narodni poslanec dr. Dragan Kraljević, naš prvi minister za telesno vzgojo naroda, je izjavil med drugim:

»Kaj je pomenilo Sokolstvo za naš narod v prošlosti, ko se je razvijalo v raznih državnih tvorbah, ni treba še posebej omenjati. Vsi vemo, da je Sokol vedno stremel k narodni svobodi in k narodnemu zedinjenju. Družne meje ga v njegovem delu niso ovirale. Sokolstvo je postalo glasnik one jugoslovenske misli, ki ji je poleg drugih del tudi moj ded že pred 70 leti izrazil, ko je v takratni list »Slavonac« napisal: »Posebno bomo utirali pot književnemu in narodnemu edinstvu južnih Slovanov, ker vidimo, da je samo in izključno na tem temelju mogoča za nas bodočnost.« Ta duh je od takrat naprej neprestano gojilo Sokolstvo in izbiralo okrog sebe najboljše narodne sinove, ki so se v polni meri zavedali, da je čvrsta sokolska falanga najboljša obramba proti vsem neprijateljskim napadom.

Sokol kraljevine Jugoslavije ima vse atribute viteštva narodne moči in narodnega ponosa. Ne boji se nobene borbe. Saj se moč in junaštvo pokažeta šele v borbi. Tudi najnovejši napad nanj je samo utrdil njegove vrste in pojačil njegovo moč.

Drugi del svojega govora je posvetil narodni posl. dr. Kraljević problemom sporta in gasilstva, pri čemer je zlasti poudaril veliki pomen ravnokar Narodni skupščini predložene zakona o gasilcih.

Posl. Vlado Spahić

Narodni poslanec Vlado Spahić je v uvodu govoril o potrebi in koristi sistematične telesne vzgoje. Tudi pri nas beležimo že lepe uspehe na tem polju, čeprav je naše delo še razmeroma mlado. Opozarja na rezultate, ki so jih dosegli na mednarodnih forumih Štukelj, Primožič in drugi Sokoli, pa tudi mnogi naši sportniki in sportna moštva. Ko je prešel na Sokolstvo, je poslanec Spahić zlasti obširno orisal sokolsko delo med kmetičkim prebivalstvom v onih pokrajinah, kamor poprej ni nihče prišel med ljudstvo z nesebičnim namenom, mu pomagati in ga voditi k vsestranskemu napredku. S ponosom je poudaril, da so sokolske kmetičke čete v zadnjih par letih na gospodarskem, kulturnem in zdravstvenem področju storile več dobrega, kakor je bilo storjenega poprej v celih desetletjih. S sistematičnim, nadvse poštvalnim delom so v mnogih krajih sokolske čete postavile in zalozile skladišča za hrano, tako da se bo vas, ki ima sokolsko četo, lahko v bodoče mnogo uspešneje uprta staremu našemu grozemu sovražniku — gladi.

Sokolsko delo na deželi bi bilo drago razkošje, ako bi se omejilo samo na telovadbo. Ravno tako pa nas ne bi zadovoljilo samo kolektivno delo. V tej naši skupnosti je tudi individualnost nad vse važna. Individualnost krepka, zavedna, sposobna za življenje in razvoj. Zato delo Sokol tudi na izpopolnjevanju posameznika in naši napori dajejo tudi v tem pravcu zadovoljive rezultate.

S svojim blagotvornim delom prosvetljuje Sokolstvo naš narod kulturno in ga krepi telesno, tako da bo postal zdrav, močan, čil in zaveden do sebe in domovine. Edino Sokolstvo bo moglo do kraja izvesti idejo narodne osvoboditve in združitve in ravno zato zasluži največjo pozornost vseh onih, ki ljubijo svoj narod in svojo domovino. Zato upravičeno zahtevamo od vlade in njenih organov, da povsod upoštevajo sokolsko delo in sokolske delavce. Zlasti odkar je država vzela Sokolstvo pod svoje okrilje, je dolžnost vseh državnih organov, posebno še ministristva prosvete, da vodi evidenco sokolskih delavcev, predvsem delavcev in sokolskih kmetičkih četah. Tako mladi sokolski delavci naj se ne premešajo brez nujne potrebe ali brez lastne krivde, posebno pa ne v kraje, kjer svojih sposobnosti ne morejo uveljaviti. Ta dolžnost je tem večja v času, ko mečejo na Sokole polna in kamenje, kakor smo to videli pred tedni v znani poslanici jugoslovenskih škofov.

star. — 20.30: Prens iz Beograda. — Praga 19.10: Laska glasba. — 20.25: Reportaža iz Brna. — 21: Kvartet na lutne. — 22.15: Primeri sodobne glasbe. — Brno 19.30: Koncert na celo. — 20.10: Prens iz Prage. — 20.25: Reportaža iz Slovaške. — 21: Koncert iz Prage. — Varšava 17: Simfonični koncert. — 18.25: Laska glasba. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.25: Godba za ples. — Dunaj 11.30: Godalni kvartet. — 15.20: Nastop novih solistov. — 15.55: Laska godba orkestra. — 20: Bratje Straussi. — 22.15: Plesna glasba. — Berlin 19.25: Orkester. — 21.20: Zborovski koncert. — 22.30: Nočni koncert iz Stuttgarta. — Königsberg 20.10: Operetni večer. — Mühllacker 19.30: Mešan program. — 20: Literarni program. — 20.40: Koncert orkestra in solistov. — 22.50: Nočni koncert filharmonikov. — Budimpešta 17: Klavirske skladbe. — 18: Laska godba.

CRIKVENICA, največje kopališče na Jadranu. 4 in pol ure vožnje od Zagreba via Plase. 30 hotelov in penzionov. Tega leta veliki svečanosti in znatno znižane cene. Informacije in prospekte pošlji Zdravni poverjenstvo in hoteli sami.

HOTEL MIRAMARE nasproti kopališnega parka in plaže. Lift. Družabni prostori. Toplo morske kopelji. Predsezona 65—80 Din.

DOM DR. SEIDL 50 sob s tekočo vodo. Kopeli, garaže. Pension v sezoni 65 do 95 Din.

HOTEL PENS. ESPLANADE vis-avis plaže.

Kraljestvo mode

Novi klobuki

Vesela elegantna žena ve, da je klobuk skoro najvažnejši element njene opreme in zato izbira klobuka ni le sezonsko vprašanje, temveč je važna zadeva, ki zahteva nekaj študija in dosu okusa. Pred leti je bilo ženam lahko: nosile so isti klobuk celo sezono in so bile po enkratnem nakupu rešene vseh skrbi. Danesnja doba pa ima navzile težavnih prilik mnogo večje zahteve. Danes moramo imeti vsaj dva klobuka.

Zato pa je tudi moda klobukov mnogo bolj pestrá in vse bolj zanimiva, kakor včasih. Pri proučevanju novih klobukov zajedmo zlasti letos v pravec labirint novih idej, kajti baš letos polaga moda največjo važnost na originalno obliko pokrivala, dočim so ji še lani zadostovala učinkovita tvoriva in lepe barve. Seveda pa vse to povzroča, da je letos študij novih klobukov poglavje, ki se mora prav temeljito obravnavati.

Ze prej smo dejali, da nam nikakor več ne zadostuje in sam klobuk. Predpis mode je tukaj, da je treba za vsako priložnost odgovarjajoče pokrivalo in kakor rečeno: skromne dame se bodo zadovoljile z dvema. Da bi pa mogle dojeti vse obširno polje te nove mode, se je predvsem treba spoznati s posameznimi tipi modelov.

Priljubimo s sportnim klobukom, ki ga določa moda za zlate in predpoldan. Sprehodi po mestu. Tak model vidimo na naši zadnji skici. Vsak bežen pogled nam poka-

že njegove značilnosti: nizko oglavje in okraj v obliki krožnika, lahko usločen rob je jako priljubljen, prav tako je važna kombinacija kontrastnih barv. Naša skica predstavlja klobučev-nast model mandljevo zelene barve, okrašen s temnim usnjanim trakom.

Povsem drugačen je klobuček za popoldne. Posrejena sicer kasno obliko prejšnje sezone, vendar pa je zadaj jako zvisan a spredaj potisnjen na čelo, tako da nastane drugačna, še bolj originalna oblika. Tudi te modele izdelujemo iz dvojnega tvoriva kontrastnih barv. Priljubljene so črna-bele, modro-bele, ali celo rjavo-bele sestave. Jako zanimive so kombinacije slame s svilo ali slame s klobučevino. Klobuk te vrste opremimo s cvetličnim ali pernatim okrasjem (leva skica spodaj).

Ob toplem vremenu bomo nosili širokokeglaste slamnike. G'ava takega modela je zadaj mnogo daljša kakor spredaj, kar mu daje jako originalen videz. Okrasimo ga z enostavnim trakom ali s kito umetnih cvetlic (2. skica zgoraj).

Sploh je cvetlični okrasje letos jako v modi in bo tudi poleti igralo važno vlogo. S cvetličnimi so tudi okrašeni zanimivi mali slamniki, ki predstavljajo nekak »kompromis« črne in »tonkinga«, pri čemer služi za izvrsten prehod kita umetnega cvetja (1. skica).

Progasti plašč

»Krožnjaškim« kepom je zanimiv modni pojav v pomladni sezoni, ki zasluži vse našo pozornost. Ker je progasto tvorivo že samo

po sebi dovolj učinkovito, mora biti oblika plašča na moč enostavna. Kep okrasimo le z progno večkratnih robov, plašč pa zavežemo postrani. Rokavi so večnoma ravni, zaključimo jih pa, kakor v dobrih, starih časih, z gladkimi manšetami.

Temni plastron

na svetli spomladanski obleki je originalna ideja, ki pudi tako zvanim »malim« oblekam mnogo več možnosti kakor že nekoliko za-

stareli, večno beli ovrtniki. Idejo moramo tako razumeti, da gosimo k obleki pešene barve temnorjav plastron namestu svetlega, k svetlomodri obleki pa temno modrega, dasi vsi vedo, da si je premoženje mogoče napraviti le s svojo kosmato vestjo. Za krsto korakajo sorodniki vsi v črnem, navadno vsi v novih, nalašč za pogreb napravljanih oblekah. Ženske zastre z dolgimi črnimi koprenami, moški s črnimi flori na rokavih in pokrivalih. Vsi pa držijo črnobrobilne robece pred ustni. Za njimi se vije dolga vrsta cilindrov vseh letnikov, za temi dame v klobukih, nato moški in potem ženske. Radovednega spalnja pa je toliko, da mora policija delati red.

† Bogomil Vdovič:

Pogrebi

Ta podlistek, značilen za satiro pokojnega avtorja, je bil napisan in objavljen l. 1927. Če bi ga Bogomil Vdovič, ki je tako mrtuž zlaganost čuvstvo, najrejeno turobnost in publicističnost, napisal danes, bi k večjemu še opozoril vse, ki bogato od dolgov žive, naj zapuste poleg nepravičnega računa kajdarje nemerno vsoto gotovine, vendi pogreb je treba naprej plačati, ker pogrebni zavod ne mara za nikomur žalovati.

— Človeško življenje se začne z rojstvom in se konča — s smrtno, bi rekel ti, pa to ni res, temveč — s pogrebom, s pokopom, mi je modroval Munla Bekir. Kajti dokler ljudje niso pokopani, še niso vsi enaki. In da niso vsi enaki, se najbolj vidi na pogrebi, kjer se hočejo ljudje še poslednjikrat pokazati v vsi domišljivosti. učemurnosti in hinavščini. Seveda ne velja to za vse pogrebe, temveč za večino in pa v mestu.

— Pogrebi so različni. Pogrebni zavodi jih delijo po razredih. Tako imamo pogrebe prvega, drugega in tretjega razreda. Deliti pa se dajo še drugače. V revne in bogate, v navadne, imenitne in slovesne; v oficijelne in neoficijelne; v civilne in vojaške itd.

— Da veš, če je pogreb reven ali bogat, ti ni treba imeti oči, temveč zadostujejo ušesa. Revnemu pogrebu se strašno mudi, tako mudi, da pogrebci komaj dohajajo krsto; zvonjenje je malo, vencev nič. Niti joki ni dosti. Nekaj pa je navadno, a se ne vidi, oziroma ne sliši: dosti resnične žalosti in vdanosti v usodo, skratka dosti odkritosti in malo hinavščine.

— Ves drugačen pa je bogatov pogreb. Voz prvega ali drugega razreda, ves pokrit z venci. Navadnemu pridenejo še en voz za vence; navzamenitejše in najpomembnejše pa nosijo pogrebi v rokah po trije in trije — srednji nosi vence, desni in levi pa držita vsak za en trak s pompozilnim napisom: »ljubljenemu soprogu« ali »ljubljeni soprogi«, dasi vse svet ve, kakšen je bil ta zakon; »zvestemu prijatelju«, kljub temu, da je bil neodkrit in zahrbtn licemer; »poštenemu stanovskemu tovarišu«, dasi vsi vedo, da si je premoženje mogoče napraviti le s svojo kosmato vestjo. Za krsto korakajo sorodniki vsi v črnem, navadno vsi v novih, nalašč za pogreb napravljanih oblekah. Ženske zastre z dolgimi črnimi koprenami, moški s črnimi flori na rokavih in pokrivalih. Vsi pa držijo črnobrobilne robece pred ustni. Za njimi se vije dolga vrsta cilindrov vseh letnikov, za temi dame v klobukih, nato moški in potem ženske. Radovednega spalnja pa je toliko, da mora policija delati red.

Od leta
1813
odlično
belo platno

Zdravniška posvetovalnica

I. J. Novomesto. Kozmetične operacije lahko izvrši vsak kirurg. Posebni zavodi, ki se bavijo s kozmetiko, so tudi v Zagrebu. Operacije, ki se tam izvršujejo, so brez nevarnosti v kolikor so pod zdravniškim nadzorstvom. — H. D. Če je rak maternice prešel že na nožnico, tako da operacija ni več izvršljiva, se seveda na trajno ozdravljenje ne more več misliti. V nekaterih primerih se da ustaviti potek bolezni ali pa vsaj stanje in bolečine tako olajšati, da postane življenje znosno. Če vam je mogoče, peljite bolnico na žensko kliniko v Zagreb. Mogoče, da tam poskusijo obeševanje z radijem. Smrad se odstrani z izpiranjem z rastopino kal. hypermangan, bolečine v takih primerih pa pogosto olajša aspirin. — O. P. v Lj. Pege je mogoče odstraniti, vendar navadno le za nekaj časa. Sredstev, ki bi trajno odpravile pege, ne poznamo. Pege odstranjujemo na ta način, da pripravimo kožno plast, kjer so pege, od tega, da se hitreje odloži. Vea sredstva, ki odstranjujejo pege, imajo isti cilj, da bi se koža, z njimi namazana, olupila. Seveda se pa barvilno zrnce čez nekaj časa na isti način porazdeli v njej in pege se, posebno poleti, zopet ponove. Najboljše sredstvo za odstranitev peg, ki vodi že po prvi uporabi do cilja, je koncentrirana karbolova kislina. To namažemo previdno s končasto stekleno iglo na posamezne pege. Ta način je pripraven za odstranitev večjih ne preveč številnih peg. Če se pojavi močnejše vnetje kože, dajemo obkladke s sviečeno vodo in potem prilagamo cinkovo pasto. V par dneh se namazani deli olupijo in polavi se lepa bela polt. — Spomladanska kura. Povsem verjetno je, da se spomladi, ko se narava predi, tudi človeški organizem regenerira, čeprav za to iz strogo medicinskega znanstvenega stališča ni nobene podlage. Zato tudi medicina ne pozna krstične kure. Zelišča, ki se zato uporabljajo, so navadno odvajalna sredstva, ki seveda koristijo pri prenosni tkiva. Priporočamo vam čaj St. Germain, ki obstoja iz različnih čajev. Uživate bolj rastlinsko hrano, gibalste se veliko na zraku, konajte se pogosto, tako boste najboljše izvršili pomladansko kuro. Dodatek amoniaka k navadni kopelji ima namen dražiti kožo in s tem povečati obtok krvi. Pri mastni koži uporabljajte dobro toaletno milo. Umivajte se večkrat s alkoholom ali pa z boraksom. — P. S. v D. Mozolji nastanejo vsled splošnih in krajevnih vzrokov. Ker krajevna sredstva niso pomagala, je verjetno, da so po eredi splošni vzroki, h katerim spada: bledica, škrofuloza, bolezn prebavil in kronično zaprtje. Priporočimo vam torej, da se potom zdravniške preiskave dožene vzrok in po njem se ravna tudi zdravljenje. — Vzroki nočnega plajenja še niso točno dognani. Najbrže je živčnega izvora. Zdraviti je treba splošno nervoznost, ogibati se zvečer težkih in obilnih jedi. Dobro učinkujejo daji kot običajno trajajoče mlačne kopelji in pa lahka pomirjevalna sredstva. — I. Z. Po klimateriju, t. j. po času, ko prestane menstruacija, nastopi navadno nagnjenje k debelosti. To zaradi tega, ker so zmanjšale delavnost žleze z notranjo sekrecijo, ki regulirajo menstruacijo, obenem pa tudi vplivajo na prenosno hrano. Priporočamo vam, da jemljete hormone dotičnih žlez, katere vam lahko zapiše vsak zdravnik.

Nova frizura za dame

Berlinski damski frizerji napovedujejo za letošnje leto novo frizuro. Barva bo »čajno plava« in sicer jo bodo pripravljali s čajnimi vodicami in pa z vodikom. Prednost bo baje ta, da v soncu ne bo videti tako slamnata kakor pri sedanjih belkastih, skoraj modrikastih platinovi plavi barvi.

Težišče frizure bo v zadnjem delu glave, kjer se bo dvigala z mehikmi, tekoči, mi kodri tako, da bo vzbujala iluzijo nekakšnega volza. Prilagoditi se bo dala vsem obrazom, ozki se bodo dali z njo napraviti široki, široki ozki. Dnevna frizura bo preprostejša. Majhni kodrički bodo povdarjali levo stran glave, del glave zadaj in razna mesta izven klobuka. Med lisp pridejce ozki, diademom podobni glavni in kovinski trak preko čela.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Veliki Bogoljubov v Jugoslaviji! Ta novica je padla zelo nepričakovano v naš šahovski svet. Nihče bi tej dobitni med velikimi šahovskimi mojstri ne prisodil, da udan kakor strela z jasnega neba v mirne šahovske kroge.

Preteklo soboto je naš velemojster otvoril svoj damski gambit v Ljubljani. Kot da je zrastle iz tal, se je pojavila gdnca. Liseotta Šahmannova, znana nemška šahistinja, v ljubljanskem šahovskem klubu. Povedala je, da se za njo vali ogromni Bogoljubov, ki mu spretno utira pot. Simul, tanke, turnirke, dvoboje dogovarja ona, izvršuje pa jih po dogovoru on.

Ko je gdnca, Šahmannova začela razsajati v ljubljanskem klubu, se je seveda naglo raznesla novica, da je — gdnca. Menčikova tu. Ljubljancani so pač znani strokovnjaki v konstruiranju novic — resničnih in pa seveda v daleko večji izmeri nerresničnih.

Bogoljubov se vozi že dalj časa za svojo aranžerko. Najprej ga je speljala ob Reu nazvali do Aachena, potem pa nazaj v Švico in dalje v Italijo. Ob Rivieri ga je potegnila vse do Nice.

Nemirni duh jo je vrge nazaj v Ženevo, Curih, Monakovo. Preko Passaua je vdrila v Avstrijo: Linz, Dunajsko Novo mesto, Graz. Hajd čez jugoslovansko mejo! Maribor. Nazaj v Avstrijo: Celovec. Zopet v Jugoslavijo: Ljubljana.

Menda gre Bogoljubov iz Ljubljane v Zagreb in nato na Sušak. Potem bo igral na Reki, v Trstu. Slišal sem nadaljnja imena: Udine, Ferrara, menda Benetke. Bog ve, kje se bo ubogi Bogoljubov strgal z vrvi, ki ga vlačijo po Evropi od kluba do kluba.

O simpatičnem Rusu, ki je sedaj nemški državljani, bom na drugem mestu postal nekaj zanimivih osebnih podatkov. Njegovo živo, optimistično in prav zato drzno igro pa moram še nekoliko predčeti. Naslednja partija iz londonskega turnirja iz leta 1927. je čisti Bogoljubov. Le pogledjte si jo!

★

Bel: Bogoljubov Črn: Sir G. Thomas

1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5
3. Sb1—c3 Lf8—b4

Njemčević je v New Yorku leta 1927. rehabilitiral to staro obrambo. Dobro mu je služila. Tudi dr. Aljehinu je v dvoboju za svetovno prvenstvo prinesla zmago.

4. e4—e5
Mirnejša je varianta: 4. e4×d5. Bogoljubov pa ne mara mirnih iger.

5. — — c7—c5
Presenetljiva, toda stara poteza. Ze dr. Gottschall jo je v Nürnbergu leta 1888. igral proti dr. Tarraschu.

6. — — c5×d4
7. b2—b4 a7—a6
Lovca mora paziti na polje d6.

8. b4×c5 a6×b5
9. d4—g4 — —
Beli že napada.

10. Sg1—f3 Sb8—f8
11. Lf1×b5 Sg8—e7
Brez pravega pomena bi bilo 11. — —

h7—h5, ker bi dama na f4 našla izvrstno polje.

12. 0—0 Lc8—d7
13. Lb5—d3 Dd8—c7
14. Tf1—e1 — —

Beli ima le na videz težave s kmetom na e5.

15. h2—h4! Se7—g6
Zelo duhovito brani Bogoljubov kmeta na e5 z novim napadom.

16. Dg4—g3 Ta8—c8
Na 15. — — Sg6×e5 bi sledilo: 16. Sf3 vzame e5, Sc6×e5, 17. Dg4—g3, f7—f6, 18. Ld2—f4, Dc7×c5, 19. Te1×e5!! in beli zmaga.

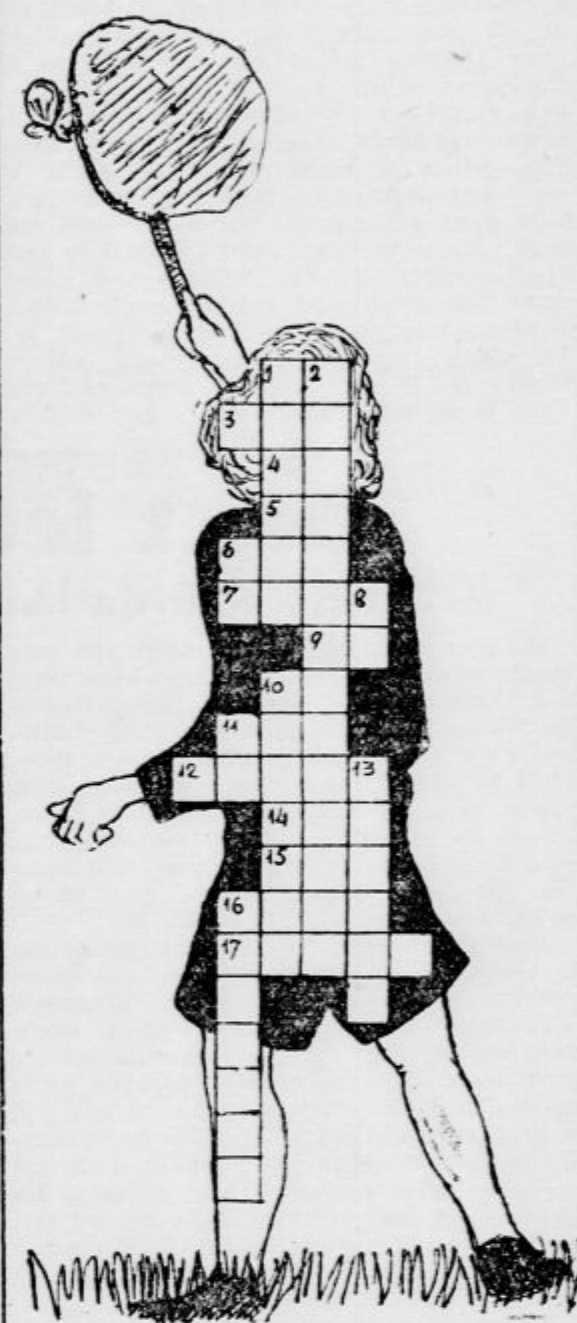
16. Dg4—g3 f7—f5
17. h4—h5 Sg6—e7

18. h5—h6! — —
Lep napad. — —
19. Ta1—b1 Se7—g6
Črni ima težko življenje. Tc8—a8
20. Tb1—b2 Ld7—c8
21. Dg3—g5 Th8—g8
Na 21. — — Dc7—d8 bi seveda sledilo
22. h6×g7+, Kf8×g7, 23. Dg5—h6+. — —
22. Dg5—h5 Kf8—e8
Črni se izogiba varianti: 23. h6×g7+, Tg8×g7, 24. Ld2—h6. — —
23. Ld3—b5 — —
Sedaj je tudi drugi tekač povezan. — —
24. Sf3×d4 g7×h6
25. Lb5×c6 Ke8—d8
26. Tb2—b6 b7×c6
Hud poper! — —
26. — — Dc7—f7
Prav nič bi ne pomagalo: 26. — — Ld8 na d7. Beli ima namreč odgovor: 27. Tb7 vzame c6!, Ld7×c6?, 28. Sd4×e6+. — —
27. Tb6×c6 Ta8—a4
28. Tc6—d6+ Kd8—e8
Nesrečni kralj nima nikjer obstanke. — —
29. Sd4—c6 Lc8—d7
30. Te1—b1 Ta4—a8
31. Tb1—b7 Črni se vda.

Bogoljubov je to zanimivo partijo igral z veliko energijo. Skoraj vsaka njegova poteza je udar z medvedjo šapo. Pa tak je: medved med velikimi šahovskimi roparci.

Križaljka Metuljčnica

Vodoravno: 1. kemijska kratica, 3. svetopisemska oseba, 4. kratica, 5. pogojnik, 6. živalski vrst, 7. angleška mera, 9. francoski predlog, 10. kratica, 11. uradni spis, 12. sovok, 14. italijanski zaimsek, 15. bzu, 16. moško krstno ime, 17. meja (lat.)

Navpično: 1. vrh v Julijskih Alpah, 2. svetovni sistem, 6. nemški predlog, 8. dve tretjini dneva, 10. morska riba, 11. belo (tursko), 13. francoski pisatelj, 16. ameriški polotok.

Rešitev križaljke „Zmaj“

Vodoravno: 2. kos, 4. Epir, 7. Puc, 10. županec, 12. Lima, 14. bor, 15. rob, 16. Slovan, 20. rak, 22. Atena, 23. ena, 25. ar, 25.a Antonij, 29. noj, 30. os, 32. Dionizij, 34. Ibar, 36. Roland, 37. mir, 38. sin, 40. Rab, 41. sel, 43. Tavčar, 46. votel, 49. re, 50. Emil, 51. ti, 52. krap, 55. Sana, 56. so, 57. rž, 59. Igr, 60. žganje, 62. nikalnica.

Navpično: 1. vino, 3. on, 4. ep, 5. par, 6. riba, 7. pi, 8. um, 9. Castro, 10. zo, 11. ura, 13. Tona, 17. le, 18. vandali, 19. tein, 21. kraj, 22. da, 24. njiva, 26. tiran, 27. oj, 28. Nord, 29. Nis, 31. sir, 33. Hribar, 35. Bosna, 37. mat, 39. alt, 41. swila, 42. eol, 44. vek, 45. repa, 47. et, 48. Lidoo, 54. as, 54. re, 56. Perič, 58. žganje, 61. je.

30 m poljuba

Neki londonski sodnik je prišel pred kratkim v neprijetno zadrego, ker je moral soditi mlado dvojico, ki jo je bil zasledil stražnik v parku pri poljubljanju. Stražnik bi bil lahko tako diskreten, da bi opustil prijavo, a je hotel iz tega afero napraviti, kar se mu je tudi posrečilo.

Ko sta stopila pred sodnika mlada grešnica, je mož pravice poklical stražnika in ga vprašal: »Kako dolgo pa je trajal poljub? Ali ste gledali na uro?« Stražnik seveda ni mogel odgovoriti pritrilno, kajti na uro ni gledal, ko je opazoval mladega moškega in žensko med poljubljanjem. Izjavil pa je, da je poljubovanje preseglo običajno mero tega početja pri zemljan h.

Po tem pojasnilu je legla težka skrb na sodnikovo glavo. Kako dognati, kako dolgo traja normalen poljub? Treba je bilo preskrbeti najprej dokumente o tem. Prišlo mu je na um, da ima neko merilo za poljube v filmu! Brevo! Sel je v filmsko centralo in tam so mu zjavili, da traja poljub pri mladih zakoncih 20 m. Zaročencem je dovoljeno 15 m poljuba, starejšim zakoncem samo 10 m. Če pa se poljubi tača in vet, zadostuje samo 2 m filmskega traka. In krivirani poljub v parku pa je bil takšen, da ga niso mogli uvrstiti v nobeno izmed teh kategorij. Zato se je sodnik opogumil in določil na lastno nevarnost, da sme trajati poljub 30 m. Potem je razglasil oprostilo razsodbo in priporočil mladima, naj nikoli ne odrgete ust drug od drugega, dokler ni dosežena ta uradna dolžina.

Iz življenja in sveta

Preračunavanje

Celzij, Reaumur
in Fahrenheit

toplotnih stopinj

Razna ljudstva merijo toplotne stopinje še vedno po treh sistemih, po Celzijevem, Reaumurjevem in Fahrenheitovem. Preračunavanje tega sistema v drugega ni težko, a malo neokretno je. Sedaj je našel zdravnik dr. Schuschny praktično in hitro metodo.

Celzijeve stopinje spremenimo po tej metodi v Fahrenheitove na ta način, da prištejemo tem stopinjam in ustrezajočim Reaumurjevim stopinjam 32; isto tako spremenimo Reaumurjeve stopinje v Fahrenheitove, če prištejemo tem stopinjam in ustrezajočim Celzijevim stopinjam 32. N. pr.: 60 stop. C. = 48 stop. R., 60 stop.

C. je torej 60+48+32=140 stop. F., 72 stop. R. = 90 stop. C., 72 stop. R. = 72+90+32=194 stop. F.

Isto tako lahko se spremenijo Fahrenheitove stopinje v Celzijeve in Reaumurjeve. Od števila Fahrenheitovih stopinj odštejemo 32 in dobimo vsoto ustrezajočih Reaumurjevih in Celzijevih stopinj; pet devetin te vsote nam da Celzijeve stopinje, štiri devetine nam da Reaumurjeve stopinje. Gre n. pr. za 176 stopinj Fahrenheitov, 176-32=144, pet devetin te vsote=80, štiri devetine = 64, 176 stop. F. je torej 80 stop. C. ali 64 stop. R.

Udav z jelenjo glavo

Nenavadno srečanje s kačo v pragozdu

Dunajski potovalec Egon Schott je izdal knjigo, v kateri opisuje neštete dogodivšaje, ki jih je imel v brazilskem pragozdu. Posebno zanimivo je poglavje, v katerem opisuje brazilsko kačo in zlasti svoje srečanje z ogromnim udavom.

Nekoč je napravil lovski izlet v družbi nekega polutana. Izbrala sta si v goščavi primeren prestop, da bi ustrelila tapirja (neko vrsto divjega prašiča). Hipoma je Schott opazil, da ga polutan, ki je prežal malo oddaljen od njega, z znameniti zove k sebi. Schott je previdno stopil bližje in je na polutana poziv obrnil pogled v smer njegove iztegnjene roke. Tam, v zmešnjavi vej in listov, se dogajalo nekaj česar si raziskovalec sploh ni mogel razlagati. Zgledal je glavo mladega jelena iz vrste beadvov, ki se je v rogovev proti tlom počasi in čudno nihaje pomikala naprej. Glava je tičala na vratu, ki je se neprenehoma daljšal in mu ni bilo videti konca. Schott je najprej mislil, da stoji pred kakšno predpotopno živaljo, ki je ni nihče videl. Opazil je, da mestica njegovo presenečenje stili v smeh in je začel iskati druge razloge. Vrat je postajal čedalje daljši in vse sku-

paj je bilo videti naravnost strahotno, kajti beadvova glava, kakor je sedaj spoznal po zaprtih očeh in jeziku, ki je mol iz gobca, sploh ni bila živa. In vendar se je pomikala naprej in se je začela končno plaziti okoli drevesnega debla celo navzgor.

Vrat je meril že kakšna dva metra, telesa pa še ni bilo videti. Schott je že hotel vprašati, kaj je to, ko se mu je hipoma posvetilo: boja constrictor, udav, ogromna kača brazilskih pragozdov, a jelenja glava je bila del njenega plena, ki ji je mol iz gobca! Ostali del so njeni ostrzi zločeni soki že prebavljali! Glave z rogovjem kača ni mogla požreti in niti ne pregrizniti, zato jo je v svojem gobcu viačala s seboj in čakala, da zgine in odpade potem sama od sebe... Ta proces traja navzlic žledodnim sokom, ki gnije silno pospešijo, 10 do 14 dni, a kača, že sama na sebi grozotna, je bila v tem času podobna še bolj grozotni predpotopni zveri. Ta prizor je bil tako osten, da je Schott dvignil puško in razstrelil neokretno plazeco se reptilu z enim strelom glavo.

Deset let inzulina

Jubilej odkritja kanadskega raziskovalca

Pred desetimi leti je šla skovi ves svet vesela vest, da je uspelo nekemu kanadskemu raziskovalcu v Torontu pridelati dolgo iskano sredstvo zoper sladkorno bolezen v čisti obliki. To je inzulini, tista snov, ki si jo prideluje v trebušni slinavki organizem sam, da omogoči zgorevanje sladkorja. Da eksistira ta snov oziroma hormon v telesu, je dokazal že prej neki nemški raziskovalec, z ephalnim poskusom pa so ugotovili delovanje te snovi.

Poskusnemu psu so odstranili velike dele trebušne slinavke. Kmalu potem so se pokazala na živali vsa tipična znamenja sladkorne bolezni. Njegovo telo ni imelo več zadosti inzulina, sladkorna količina v krvi in seči je hitro narasla, pojavile so se usodne posledice tega porasta in žival je v kratkem času poginila. Tako so dokazali, da je pomanjkanje inzulina tudi pri človeku vzrok smrtonosnega obolenja. Z njega, sečna griza, srbenje, slaba celitev ran in vse, kar še trpi bolnik s sladkorno boleznijo, do najtežje samozastrupitve je le posledica tega vzroka.

Še takrat so začeli poskušati, da bi pridobivali to prevažno snov iz trebušnih slinavk zaklanih živali, kajti slutili so, da bi potem s preprostimi injekcijami lahko odpravili bolezen in vse njene posledice. Toda pot do metode, ki je omogočila to

pridobivanje, je bila še zelo težka. Šele pred desetimi leti je to uspelo. Možu, ki je odkril to metodo, je prineslo odkritje Nobelovo nagrado, neštetim bolnikom pa rešitev celo v najtežjih primerih, kjer so bili prej zdravniški brez pomoči. Pričakovano, da bodo injekcije z inzulinom za vse, le odpravile bolezen, pa se seveda ni moglo izpolniti, kajti ta umetno vcepljeni inzulini igra vendarle samo ulogo bergelja pri hromcih. Dokler imajo ti svojo bergeljo, lahko hodijo, čim je nimajo, pa so brez pomoči. Injekcijami inzulina nadomešča nedostajanje naravnega inzulina v telesu, žal, samo za kratek čas, na kar je treba nove injekcije, kajti drugače bi se bolezen vrnila. In te neustavne injekcije niso nič prijetnega, ne glede na to, da so zaradi težkega pridelovanja po umetnem potu tudi precej drage. Zato je zdravilna znanost iskala in še išče novih načinov, po katerih bi odpravljala sladkorno bolezen in bi te lo samo pripravila do tega, da bi proizvajalo potrebni inzulini v zadostni količini. Teh načinov je danes legijon in marsikateri si so med njimi zelo uspešni, čeprav prvotnih inzulinskih injekcij ne morejo povsem nadomestiti. Te so se izkazale tudi proti različnim drugim boleznim, kakor proti mršavosti, breztečnosti, oteklinam, morfinizmu itd.

Likalnik za parkete

in drugi izumi za gospodinjstvo

Trajni kodri so lepa in tudi prekršna moda, nerodno pa je pri električnih aparatih, s katerimi se pripravljajo ti kodri. Te niso pravzaprav za vsako vrsto las, na primer za nekoč zbledelo in barvane lase, in utegnejo vsakim lasem ob nepravilnem ravnanju škodovati. Vzrok je v tem, da je njih toplota prevelika.

Temu naj odzvozi nova priprava, ki daje vlažno toploto. Gre za ogrevalno blazinico, ki se pravi s primernim vodo do tega, da prične oddajati toploto. Lasje se navijejo okrog primerno oblikovane jeklene valja in okoli njih se s skokami prihrsti blazinica. V četrt ure so trajni kodri narejeni, in sicer ne preveč ne pre malo. Blazinica pa se da na isti način uporabiti še štirinast.

Praktičen izum je nadalje šel za odrgnjenje parketa, da zadobi naravno svetlo barvo lesa. Ščet ima obliko obroča, njene »ščetice« pa so iz kratkih, trdih, kakor kavli upognjenih jeklenih žic. Priprava se natakne na dolg ročaj, tako da odpade delo v utrudljivi klečec drža. Brez elektrike in drugih takšnih pripomočkov se izlika v kratkem času parket, kakršnega si želi vsaka gospodinja. Povoščenje parketa, ki sledi tej proceduri, se izvrši isto tako lahko in hitro z aparatom v podobni nizke, široke pločevinate posode, ki se napolni s toplo vodo, prevleče spodaj s flanelo in opremi z držajem, tako da se ta »parketni likalnik« v naravni pokončni drža uporablja za povoščenje.

Pariški umetnostni četrti

Montmartre in Montparnasse — Malo zgodovine

Pariz ima dva predela, ki slovita še danes kot zbirališči umetniškega sveta in vseh, ki iščejo zabave. To sta Montmartre in Montparnasse. Zanimivo je, kako je prišel Montmartre do tega slovesa.

L. 1880. je osnoval tam Rodolphe Salis majhen lokal, kamor so prihlieli v kratkem romati prav vneto množico peresa, čopica in diela. Ko je postal lokal pretesen, je Salis odprl drugi »Cabaret du Chat noir« za majhnim odrom, na katerem so z ogromnim uspehom uprizorjali senčne igre. A baš ta veliki uspeh ki je privabil polno internacionalne publike in zabave željnih ljudi iz neumetniških krogov, je povzročil, da je prvotni lokal izgubil: umetniki so šli drugam.

Svetovna vojna je še bolj spremenila nekdanje umetniško lice malih montmartreskih kabaretov, časi, ko so se tam zbirali možje, kakor Asselin, Utrillo, Picasso, Van Dougen itd., so minili. Montmartre-

ška umetnost je imela dve strani: sentimentalno in humoristično. Prvo prav do bro označuje poslednja želja slikarja Villeta, ki je naročil, naj bi vsako leto na dan njegove smrti v najstarejši pariški cerkvi, St. Germain l'Auxerrois, brali mašo za dušnico za umetnike, ki bi umrli med letom.

Montparnasse so osnovali ob koncu preteklega stoletja umetniki, ki so se bili preselili iz Montmartra. Umetniško središče so postale tri znamenite kavarnе. V prvi, »Closier de Lilas«, so se zbirali pred vsem pisatelji v ostalih dveh »Rotondes« in »Dôme«, so se zbirali slikarji in kinarji. Tudi tu je svetovna vojna opravila delo razdejavanja, vendar ne v takšni meri kakor na Montmartnu. A kdor si predstavlja obe četrti zgolj kot četrti boheme in zabave, se zelo moti. Za internacionalno fasado se skriva nekaj prafrancoskega in za zabavo je mnogo resnega dela.

Ali veš...

...da uporabljajo v novejšem času sirovi gumi za prižiganje ognja na prostem?

...da so nitke prave svile okrogle, do čim so najtanjše nitke umetne svile ploščate?

...da so uvedli v Ameriki bančne čeke v pisavi za slepce, ki naj bi jim ti uporabljali?

...da se milijarda ljudi, torej polovica človeštva, hrani pred vsem z rižem?

...da je v Zedinjenih državah nad 4 milijone analfabetov?

...da presežek rojstev na Japonskem nazaduje in da po vsej priki se ni dosel najnižjega stanja?

...da se umetni mramor izdehuje pred vsem iz lesa?

...da je v Severni Ameriki več medvedov nego na vsem ostalem svetu?

...da so kovini »stantal« dali to ime, ker je povzročala prave stantske muke, preden je znanosti uspelo, da jo izolira?

...da so se v starem Egiptu ponujali »sigurne pripomočke« zoper pčšavost?

...da ostajajo najdragocenejše sestavine mleka v steklenici, če ga pijemo s slamico razen če ga ne izpijemo do zadnje kaplje ali steklenico prej dobro pretresemo?

Pri obelelosti vzbuja redna zdravila uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo in sicer zjutraj, popoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Towerski ujetnik

Angleški poročnik Bailey-Stewart proti kateremu se je začela v Londonu obravnava zaradi vohunstva v prid Nemčije

Največji zrakoplov sveta

V zrakoplovni lop v Acronu so nedavno krstili novi ameriški zrakoplov »Macon«, ki prekaša po svojih dimenzijah vse dosedanje tovrstne konstrukcije

Zlati zaklad Izredna najdba v Rimu v osrčju velemesta

Listi so te dni poročali, da so sredi Rima, nedaleč od trga Venezia, našli velik zaklad, ki je vreden najmanj milijon lir.

Na tem mestu podirajo skupino poslopj, ki so na poti obnovitvi starih cesarskih forumov. Pri tem delu so odkrili delavci nena doma votlino v zidovju in ko so segli vanjo, so našli v njej štiri usnjene vreče, ki so bile zavite v časopisni papir. Letnica na časopisih je kazala 1888. Ena izmed vreč je padla na tla in iz nje se je vsul kup zlatnikov. Delavci so obvestili vodjo izkopavanja prof. Riccija, ki je že po prvem pregledu ugotovil, da gre za dragoceno zbirko zlatnikov od dobe rimskih cesarjev do Napoleona, razen tega za zbirko zlatih prstanov, krasno izrezanih kamej in drugih dragocenosti, ki bi delale čast vsakemu muzeju. Vsega skupaj je bilo za kakšnih 15 kg zlata, ki pa ima do sedaj še ne točno ocenjeno vrednost po starosti in redkosti mnogih najdenih predmetov.

Rimski listi in oblasti so se začele seveda takoj zanimati za izvor tega nenačakanega zaklada. Njegov lastnik je moral biti po dosedanjih poizvedbah neki antikvar po imenu Francesco Martinetti, čigar last je bila v tistih časih ta hiša in ki

je bil znan po izredni vrednosti svojih starinskih zbirk, kakor tudi po svoji zredni skoposti. Kaj je moža napotilo do tega, da je skril zaklad in nanj »pozabil« v svoji oporoki, ni točno znano. Ždi se pa, da ga ni privlačila svojemu požrešnim sorodnikom, ki so samo na to čakali, da mož umre in da poberejo njegovo bogastvo. Po smrti svoje žene je živel Martinetti, čeprav mu je bilo že 60 let, z neko 24letno žensko, zaradi katere so mu sorodniki delali še posebej težave. Ta dama še danes živi in je poročevalcem povedala, kako so jo Martinetti sorodniki po njegovi smrti planili na omare in skrinje, v katerih so stili njegove zaklade, njo pa so vrgli iz hiše. Martinettija opisuje kot čudaškega, a nikakor stopnega človeka.

Ta zgodba je zbudila v Rimu seveda veličansko senzacijo, a kot prvi so se oglašali potomci Martinettijevih sorodnikov z zahtevom, da bi jim izročili zlati zaklad. Iz tega pa ne bo nič, kajti mesto je po vseh pravih razlaskih hiša, ki so jo delavci podirli, zemljišče pripada njemu in si lasti tudi pravico do zaklada. Za zdaj ga ima tudi mesto v svojih shrambah. Tako je starinar svoji zlahti še 50 let po svoji smrti priredil veliko žalost in jezo.

Patentirane norosti

Konservna škatla za brodolomce in uspalni stolp

Američani niso edini izumitelji najbolj čudnih in najbolj nemogočih stvari. O tem se prepričamo, če pogledamo v akte nemškega patentnega urada.

Tam je najti med drugim kar večkrat opise in načrte »držalnika za kravji rep«, ki morda ni niti tako bedast, kakor se vidi na prvi pogled. Treba si je zamisliti samo dekle, ki sedi ob liski in jo molze. Ta bo najbolje znala ceniti pripravo, ki onemogoča kravidi, da bi jo s svojim repon neprestano »brislala« po obrazu.

V času, ko še ni bilo »dečjih glav«, je bila marsikatera dama prisiljena, da si je nataknila na glavo umetne kite. Od tu do »umetnega konjskega repa« pod patentno številko 218.841 je samo en korak. In zelo naraven. Tudi marsikateremu konju je narava odrekla rep, kar ni brez pomena za te pomorne živali, še bolj pa za njih lastnike.

Neki Anglež si je dal pod številko 232.529 patentirati pripravo, ki vzbuja videz srednjeveške mučnice. Gre pa samo za aparat za »odpravo preobilne tolsče v spodnjem telesu«. Pacient, ki mu je ta tolsča na poti, se privede na neko vrsto gugalnice z obrazom in leži s trebuhom na tleh. Strežnik spravi aparaturo v gibanje in pri tem se izvrši nad tolstimi deli nekešen masažni postopek, ski pospešuje, je tudi pristažično gibanje želodca in črevesja ter ustvarja s tem zdravo stanje

v teh organi, kakor veli priloženi spisa. Neka druga glava si je izmislila čudovito rešilno pripravo za tiste, ki potujejo po morju. Podobna je veliki konservni škatli, v katero zleze človek, tako da mu gleda samo glava iz nje. Ker je škatla spodaj obtežena, ga lahko s mirno vestjo vržejo v valove, plaval bo tako, da bo glava vedno zgoraj. V notranjosti priprav, ve je dovolj prostora za celo zalogo živil, pijače in različnih rekvizitov, med katerimi ne manjka niti — dežnik. Vprašanje je samo, kam naj spravi moderen prekomornik recimo 2000 takšnih škatel za konserviranje brodolomcev.

Možje, ki so izumili celo vrsto priprav, ki štejejo — popite vrčke piva, so bili gotovo štedljivi in brihtni Bajuvarci, mož, ki je izumil »uspalni stolp«, pa se je rodil, kakor je razvidno iz aktov, v našem slovenskem Ptujju. Ze zato bomo za deveto nekoliko podrobneje opisali (komentar na naj si napravi vsak sam). Ta stolp iz jekla ali aluminija postaviš k postelji. V njegovem vznožju je glasilbo, ki igra celih 20 minut najprej uspavanke. Komaj te utihnejo, se zabliška na vrhu stolpa luč v dveh barvah in kroži kakor svetlo. ba morskih svetilnikov nesrečnemu preko obraza. Če se to ni rodilo uspeha, tedaj zaleže gotovo kladivo, ki prične po dval setih minutah trkati svoj uspavalni takt.

Diablotin ni izumrl

Važno odkritje angleškega živaloslovca

Na nekem zborovanju angleških zoologov je sporočil ornitolog Seth-Smith, da so na otoku Dominiki odkrili nekoliko eksemplarjev ptice diablotina ali »vravgovega hudournika«, o katerem so menili, da je v 18. stoletju popolnoma izumrl.

Ptica je živel nekoli v ogromnih jatah v Zapadni Indiji (na Antilih) in čestokrat so jo opazili tudi ob angleških in francoskih obalah. Ime je dobila po pretežni črni barvi svojih peres; bila je pa v ostalem povsem nedolžna žival in je imela le ta nedostatek, da je bilo njeno meso zelo okusno, zaradi česar so jo začeli proti koncu 17. stoletja neusmiljeno zasledovati. K njenemu uničenju so pripomogli malo

tudi misionarji, ki so jo po neki svetopisemski besedi proglasili za — zelenjavo, kakor so v starih časih marsikaterim pticam pripisovali rastlinski značaj. Rastlinska hrana pa je dovoljena tudi v postnih dneh. Dasi je bil diablotin eden najboljših letalcev med pticami, vendar si odolel človeški požrešnosti in tako je veljal že proti koncu 18. stoletja za izumrlo žival. Britski muzej je edini, ki hrani eksemplar diablotinovega perja. Sredi 19. stoletja je šla po svetu vest, da ptica vendarle še ni izumrla, a te vesti niso mogli dokazati. Primerke, ki so jih odkrili na Dominiki so postavili seveda pod najstrožjo zaščito in upajo, da se bodo razmnožili.

Stvaritelji pariške modne elegance

niso Francozi, ampak v Parizu živeči inozemci

Parižani? Francozi? Niti od daleč ne! Kolikor nam je znano iz zgodovine krojaške umetnosti, gre prvenstveno nekemu Angležu, ki je v Parizu otvoril prvo veliko podjetje za izdelovanje modnih oblačil. Njegovemu vzgladu so sledili potem Italijani, Rusi, švicarji, Američani in šele prav na koncu Francozi.

Tuji so napravili francosko prestolnico za kraljico mode in še danes sta med sedmimi, v tej stroki vodilnimi pariškimi tvrdkami ena italijanska in ena ameriška. Provincialna Francozinja se dolgo ni mogla odločiti, da bi sledila »pariški modici«, ki je bila produkt inostrancev in inostrank. Parižanka je še dolgo časa ostala zvesta svoji šiviljici in svojemu malemu »salonu«, ki pa sta začela nazadnje čedalje bolj vneto posnemati velike salone. Med temi je še danes veliko inostranskih tvrdk.

Francozi so pa potem spoznali važnost modne industrije, ki si je tako slučajno izbrala Pariz za svoj sedež, in so jo začeli podpirati na vse kriplje. Danes Pariz seveda ni več edini modni center na svetu, vstali so močni konkurenti v drugih prestolnicah sveta. Vendar pa je še vedno dovolj žensk, ki bi za eno tovarno leto z napisom »Pariz« dale dve domači in za en klobuk iz tega mesta celo zalogo drugih. Dolgo pa ne pojde več tako, kajti polagoma se začnejo zavedati, da tudi domači izdelki in lastni okus nista slabša od »pariškega«.

SPOMLADANSKE OBLEKE

za gospode, površnike in velika izbira suknja modernih vzorcev še vedno najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

Povišanje mezd v Angliji

Imperial Chemical Industries Limited, največji angleški koncern za kemično stroko, ki ima 65 podružnic in zaposluje 25 tisoč delavcev, je sklenil zvišati mezde vsemu delavskemu osebju, kateremu so bile plače znižane pred dvema letoma. Brutto dobiček podjetja se je namreč letos v primeri z letom 1931 dvignil od 4.668.000 funtov na 6.415.000 funtov.

Nepisemenost — ovira za poroko

Kemal paša je izdal naredbu, da se ne sme v bodoče izdati poročno dovoljenje nobenemu turškemu državljanu, če ne dokaže, da obvlada turščino v besedi in pisavi.

ANEKDOTA

Prilasko igralko Jeanneto MacDonaldovo obožuje trop moških. Neki oboževalec ji je nekoč dejal: »Presrečen sem, milostiva, imam veselo presenečenje: v žepu dva vozna krtica za potovanje okoli sveta!« — »Res ste srečni,« je odvrnila zvezdnica, »lahko se popeljete dvakrat okoli sveta.«

Vsak dan ona

»Metka, koliko reber ima človek?«
»Ne vem, gospod učitelj.«
»Potem jih preštej sama na sebi.«
»Hi-hi, tega si pa ne upam.«
»In zakaj ne?«
»Ker me tako rado žgečka.«

W. MECKAUER:

Hana išče poti

Roman.

Popoldne je šla Hana spet v službo. Glavobol jo je bil popolnoma minil. Opravka je bilo mnogo; zato se je kar vrgla na delo, ki se je bilo nakopičilo, da bi dohitela zamudo, in delala deli kakor po navadi.

Vrnila se je šele ob devetih. Liza je pravkar sedela pri pismu, ki ga je bil mož prinesel iz pisarne, kakor je bil opoldne obljubil. »Poglej, stvar je res zelo čudna,« je rekla, ko je končala, in porinila pismo sestri.

Hana ga je vzela. Papir je bil sanatorijski. Napisano je bilo pred kakimi dvajsetimi dnevi. Pisava je bila vegasta in drgetava; videti je bilo, da je bilo spisano v postelji v nenavadnem položaju.

»Veleccenjeni gospod odvetnik!« je brala Hana. »Ali vas smem prositi za majhno uslugo? Kakor veste, me je zbudil v pljuča, ki sem ga po nesreči dobil pri čiščenju tujega orožja, napravil nezmožnega za delo. Bodite tako prijazni in nikar ne povejte tega svojima damama, s katerima sem prebil zadnje čase nekaj tako prijetnih ur, ako doslej še ne veste. Nerač bi povzročil nepotrebno skrb, če si tudi ne smem laskati, da bi bila moja oseba za dami Bog si ga vеди kako pomembna. Zanesem se torej na vašo molčečnost in sem s tovariškimi spoštovanjem vaš vdani Schröter.«

Hana je pismo nekajkrat prebrala. Zdaj je bilo jasno: doktor Schröter se je bil po nepazljivosti zmedel v pljuča. Gotovo je šlo za katero izmed tistih indijanskih bodal v njegovi zbirki, ki jih je bil prinesel iz Amerike in o katerih ji je tako ponosno pripovedoval. Nenadna misel jo je prešinila. Ali se je mar sam poziknil ubiti? To bi bilo strašno. A kaj bi mu bilo moglo vdihniti tak namen? Zmerom je čutila, da ga nekaj teži. Ali je imela njegova potrlost toli globoke vzroke, da je posegel po takem sredstvu?

23

»Kdo ve, ali je napisal to samo iz skrbi za najino mirno spanje?« je zdajci Liza prekinila njene misli. »Bolj in bolj se mi zdi, da se nekaj skriva za tem. Vsa reč je videti zelo čudna. Kaj si je neki Wolfgang mislil o meni? Ta doktor piše tako, kakor da bi imel pravico do najinega sočutja.«

»A vendar bi nama moral Wolfgang povedati.«

»Wolfgang je ravnal popolnoma pravilno. Takega zaupanja ni moči pustiti na cedilu.«

»To je res. A čudim se, da ni Wolfgang izpregovoril, že preden je dobil to pismo. V tovarni je vendar gotovo kaj slišal o tem.«

»Tedad je vsa reč menda res tovarniška skrivnost.«

Hana se je nehote nasmehnila. Kako prostodušna je bila Liza! Opoldanski razgovor z Wolfgangom ji je spet prišel na um. Očividno je bil Wolfgang ljubosumen na Schröterja, ki ga ni maral, in zato ni hotel, da bi se Liza v mislih ukvarjala z njim. Pri tem je pa sam imel reči, ki jih je skrival Lizi. Wolfgang je bil vendarle hudo malenkosten, zakaj Liza je bila dosti preveč vrta žena in mati, da bi bil mogel kdo drugi zbuditi v njej resno zanimanje.

Naslednje dni je Hana med opoldanskim odmorom vsak dan obiskala bolnega prijatelja. Dolgo ni mogla nikoli ostati ob njegovi postelji, ker je bil čas tako skopo odmerjen, čeprav se ji ni smilil denar za avtomobile, da je bila točno spet pri delu. Nekajkrat je tudi spotoma pojedla kako malenkost, da si je prihranila pot do doma; a vse to je požiralo velik del njene plače, zakaj srce ji ni dalo, da bi prišla k njemu praznih rok. Danes mu je položila na odedo lepo cvetlico, jutri redke sad ali zanimivo knjigo, ki naj bi mu krajšala čas.

Kadar je stopila v sobo, se je njegov resni obraz zjasnil. S smehljajem na ustnicah je grajal njeno lahkomišestost, da si zaradi njega nalaga toliko truda in stroškov; a vendar je čutila, kolikani ji je hvaležen, ker tako zvesto misli nanj.

Govorila sta samo o oblihi rečeh, o njegovem skorajšnjem ozdravljenju, o tem, kako se danes počuti, o njenem delu v pisarni in napredovanju male Barbare. Izkušala ga je razvedriti in zaman čakala, da bi sam kaj namignil o svoji nezdolgi; spomniti se ga pa

tudi ni upala, in njeni kratki razgovori s sestro voditeljico ji niso dali jasnosti. Njej se je zmerom tako mudilo, in on je bil še vedno zelo šibak. Nikjer ni videla možnosti, da bi se rešila negotovosti, ki jo je mučila.

Neko nedeljo, ko je imela več časa, ga je našla zunaj postelje; prvokrat je bil vstal. Prinesel so mu bili mehaki naslanjač in mu ga postavili k oknu. Blazine in odeje so bile nakopičene okoli njega. Široko okno je bilo odprto, in topli opoldanski zrak je dobrodejno dihal z vrta v zatohlo bojniško sobo. Doktor je bil v svetlem, z vrvicami obšitem jopiču iz velblodje diake. Jopič je bil zgoraj odpet, in pod njim je videla debelo obvezo na njegovih prsih. Bolnik je opazil njen pogled in dejal:

»Vaš svak vam je gotovo povedal, kaj se mi je zgodilo. Takoj sem uganil, že ko ste prvič prišli k meni.«

Hana je zmajala z glavo. »Wolfgang je molčal kakor grob. Kar zamerim mu, da mi ni ničesar povedal.«

»Tedad ni bil on? A kako ste me potem našli, nesrečnega bolnika? Nekdo vam je moral povedati, kje sem.«

Obotavljala se je. Ali naj prizna, da je sama poizvedovala? Kaj si bo mislil o njej? Nato je rekla:

»Po naključju sem šla mimo vaše hiše. Pred hišo je stal vratar, da sem ga vprašala.«

»Gospoda Grütznerja?«

»Ne vem, kako mu je ime.«

»Mar je gospod Grützner vedel, kje sem?«

»Seveda je vedel!«

»In vam je kar takoj povedal?«

Zdaj je Hana zardela. »Pet mark sem mu dala,« je hlabro priznala. Lagati se vendar ni mogla! Izprva je bil zelo nedostopen, a to je zaleglo.«

Zvedavo mu je pogledala v obraz, češ, ali se bo norčeval iz nje. A njegov obraz je ostal resen, da, zdelo se ji je, da je zdaj še strožji, nego je bil prej.

»Ta Grützner je nevarna klepetulja. Prosim vas, nikar se več ne obračajte do njega.«

Maja opanke

dovršene v tem letu vas bodo zadivile pri nakupu in izberi vaše poletne obutve. Zahvalujte pri svojem trgovcu, da vam pokaže one, ki nosijo na podplatu gornji žig 100

MEHANIČNA TOVARNA OPANK IN OBUTVE

PETAR M. DUMITROV, PANČEVO

VSA
PRIČAKOVANJA
bodo nadkrijala izvrstna
glazbila
največje domače odprme
trgovke
KRALJEVSKI SVRHOV
DOKUMENTI
F. SCHNEIDER
PROIZVOD
GLAZBIL IN PRIBOR
ZAGREB
Nikoliceva ul. 12/c
Violine... 74.-
Citarne... 158.-
Mandoline... 108.-
Harmonika... 75.-
Hajvajske gitarne, kromolne
harmonike, trube, saksofoni
i. t. d. po najnižjih cenah.
ZAHTEVAJTE
brezplačno poučni
CENIK

Pomoč

v vseh zadevah nudi
»Jutro« mali oglaš-
nik

Pomlad
prihaja!

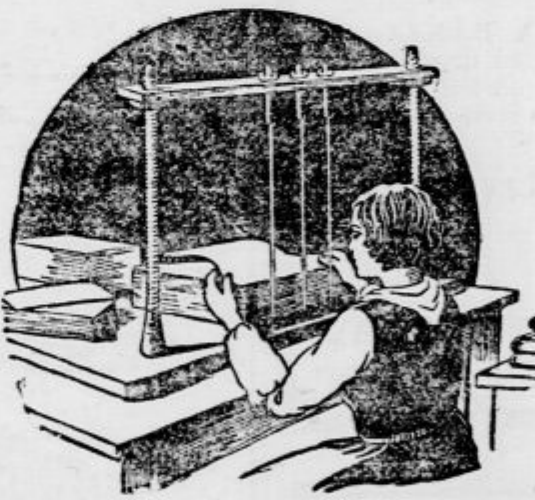

Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svilne jemljemo v račun (do preklica) tudi hvalnice knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov.

A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10.
3819

Specteljni entel obliki, azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Strudel.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjali; entljanje, izdelovanje gumbic. Vseled najmoderneje ureditve podjetja — najnižje cene. 79

Raznovrstne knjigoveške potrebščine

platno, usnje, marmor-papir, zlato, sukanec i. t. d. Vam nudi po najnižjih cenah

A. JANEŽIČ

LJUBLJANA, Florjanska ulica št. 14
Telefon 32-20

Obleke po Din 58.—, 79.—, 99.—
Plašči po » 199.—, 260.—, 320.—
Kostumi po » 320.—, 470.—, 560.—

samo tovarna konfekcija

Sternceki
TOVARNA PERILA IN OBLEK

CELJE ŠTEV. 20

Zahtevaajte takoj veliki ilustrirani cenik in vzorce! Kar ne odgovarja se zamenja ali vrne denar.

REDKA PRILIKA

V Zagrebu

je naprodaj v centru mesta, Jelačićev trg, velika gostilničarska in restavracijska obrt, dobro idoca. Promet znaša preko 20 vagonov vina, silovke in likerjev na leto. Veliki, lepo urejeni prostori. Prostora je za nek lko stotin gostov, mešano občinstvo meščanstva in delavstva. Stanarina nizka, obrat siguran. Potrebna gotovina 250.000 Din; ostalo po dogovoru. Razlog prodaje je, ker je lastnik preobremenjen z drugimi podjetji. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe na Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9, pod »Br. 33540«. 3988

KOLESA

»Dürkopp«, »Sport« in dr. po izredno nizkih cenah! Nogometne in tenis potrebščine v veliki izbiri le pri

„Tehnik“ JOS. BANJAI
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 20

Zaloga gramofonov in radioaparatorov. 3998

Rdeča kokarda

je sijajen roman, ki ga morete čitati le s pritajenim dihanjem. — Poveda Vas v čase velike revolucije, Din 35.—, vezan Din 45.—. Naroča se pri uravi »Jutra«.

OBVESTILO!

S tem obveščam, da sem oddal vodstvo svojega podjetja, hotel »Union« na Bledu, gospodu Ferdu Jelencu, priznanemu hotelskemu strokovnjaku, ter prosim cenjene goste še za nadaljnjo naklonjenost. 248-a

Janka Raitharek.

Trgovski potnik

V Sloveniji in Gorskem Kotarju kar najbolje vpeljan, potuje s svojim avtomobilom in obiskuje redno vse kraje v tem rajonu. Išče zastopstva solidnih in zmognih tvrdk. Cenjene ponudbe pod S. M. 315 na oglašni oddelci »Jutra«. 3949

Kalefluid

izdaja sekretarno de-
ovanje. Leta. Priporoča
se v vseh primerih
kjer je tekočina, ki
je mešana z vodo, pr-
stano. Kje je postojala
tega. Ojačuje živčni
sistem in krepi orga-
nizem. Uporablja se pri
zmožnosti, pri nelah-
nih živcih, pri polni
nervoznosti.
Brezplačno dostajna
literatura. Zahtevaajte

Miloš Marković

Beograd, Kralja Milana
št. 15 — »Kalefluid«
se prodaja v lekarni
in drogerijah.

Odobreno od min-
ist. pol. in narodnega
zdravja S. br. 5200 —
od 28. marca 1932. 2602

Zdrave nože lepe oblike!
Ose bolečine v nožah
takoj odstranite!

Ako vas nože pe-
ko in bole, ako
vam postane ekipe-
ti, nato (postojajo
nože), ki se isti ve-
der okolišnice nože
v kopejki, ki je v
njej raztopljena sol
sv. Roka. Vzemite
prave sv. Roka
sol (v teženem
omotu) dve polni
žlici in jih vlijete
v umivalnik vroče
vode. Tako: nasto-
ne balzamski mied
zmesi ali raz-
topine, ki vsebuje
množico kislina.
V tej raztopini si kopejte nože prično de-
trt ure. Takoj začne blagodejno olajšanje in
gibnost, ki jo daje sv. Roka sol. Bolna in
strujena noga bo kakor prerojena. Rožnata
kurja otepa in oteklina vam omehča in prva ko-
polj » sv. Roka soljo toliko, da jih lahko tudi
brez noža lahko izločite. Ako boste negovan-
je » sv. Roka soljo vam postanejo zdrave,
močne in majhne, da se boste lahko počutili tu-
di v težnih časih. Sv. Roka sol se dobiva po
lekarnah, drogerijah in parfumerijah po 16 Din. 132

Obelitate zobe

za tri stopinje
v treh dneh!

Ako kljub Vašemu prizade-
vanju Vaši zobje še niso po-
stali beli in lepi, vzemite en
centimeter KOLYNOSA na
suhi četki dvakrat na dan.
Po treh dneh postanejo Vaši
zobje bolj beli za tri stopi-
nje. KOLYNOS ozdravi
usta, ojači dlesni, usadi dihi.
Obelitate zobe brez škode za
zobno sklenino. 840-8

KOLYNOS

antiseptično sredstvo,
najboljše sredstvo za negova-
nje zob. En centimeter zadostuje.

Velika
izbira

svile

v vseh modnih
oavrah, gladka in
vzorčasta, različne
kakovosti, za
obleke, bluze in
perilo.

R. Miklauc

„Pri škofu“
Ljubljana

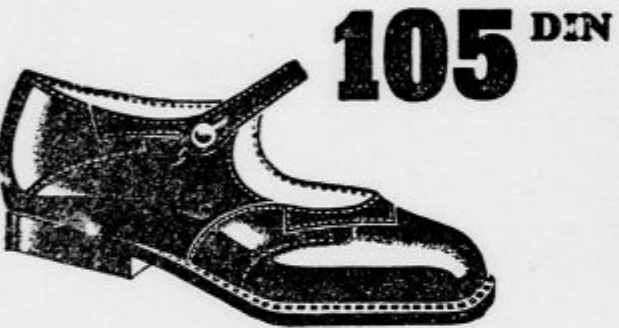
Higijenični čevlji za otroke, črni ali rjavi, od št. 18 do 27 Din 40.—, iz laka Din 55.—.

Priljubljen dekleški čevlji iz črnega ali rjavega boksa v okusnih kombinacijah in iz laka do št. 35.

Sportni čevlji za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rjavega boksa, prvovrstni podplati. Od št. 26 do 27 Din 85.—, od 28-30 Din 95.—, od št. 31-35 Din 125.—, od št. 36-39 Din 155.—.

Mlade gospodične nosijo samo ta elegantni čevlji iz črnega ali rjavega boksa v različnih kombinacijah.

Okusna izbira vseh vrst nogavic, kopit in drugih potrebščin ter vsega potrebnega pribora: „Peko“ kreme, politure i. t. d., ki vam le pod pristno znamko „Peko“ zagotavlja trajnost oblike čevlja, lep sijaj in izgled čevlja.

V LEPO POMLAD
Z DOBRIMI ČEVLI
IN NIZKIMI CENAMI

PRINAŠAMO NAJLEPŠE VZORCE ZADNJE MODE!

LJUBLJANA: Aleksandrova cesta št. 1 MARIBOR: Slovenska ulica št. 12
Miklošičeva cesta št. 14 CELJE: Aleksandrova ulica
MURSKA SOBOTA
in v vseh večjih krajih države.

ORIGINAL
GOODYEAR WELT

izdelava, najdovršenejša oblika, iz črnega ali rjavega boksa in iz laka.

Trpežen moški polčevlji iz črnega ali rjavega usnja, prvovrstni usnjeni podplati, udobna oblika.

Udoben moški polčevlji iz črnega ali rjavega usnja.

V rjavi ali črni barvi, z elegantno visoko in nizko peto.

Eleganten čevlji na zaponko in v salonski obliki, z visoko ali nizko peto, iz laka ali rjavega boksa, v različnih kombinacijah.

V najnovejših barvah in modelih ter najmodernejših kombinacijah, z visoko ali nizko peto, na zaponko ali v salonski obliki.

Iz črnega ali rjavega jelenjega usnja, krasne kombinacije z lakom ali rjavim boksom. Na promenadi najelegantnejši čevlji.

Naslovi malih oglasov

se dobe odslej dalje tudi v

ekspozituri „Jutra“ Bežigrad

Tyrševa cesta 37. Prodajalna Raunacher,

ki sprejema tudi naročila za male oglase, inserate in druge zasebne in društvene objave.

Vrnjačka Banja!

Na cerkvenem griču, znana »VAZDUŠNA BANJA« na najlepšem prostoru v novozidani imponentni in elegantni vili »ZORAIDA«, ki razpolaga s 25 dovršeno lepimi sobami, popolnim komfortom in raznimi terasami in verandami se da od 1. maja 1933 v zakup.

Eleganten paviljon z restavracijo

Samo sposobni in prvovrstni reflektanti za te objekte s lastnim kapitalom naj se obrnejo radi detajlnega pojasnila na tvrdko:

KUZMAN S. NIKOLIĆ trg. BEOGRAD

Bosanska br. 43, telefon 20-808. 3960

UGODEN NAKUP

TVRDKA

MOČIVNIK & OGRISEG

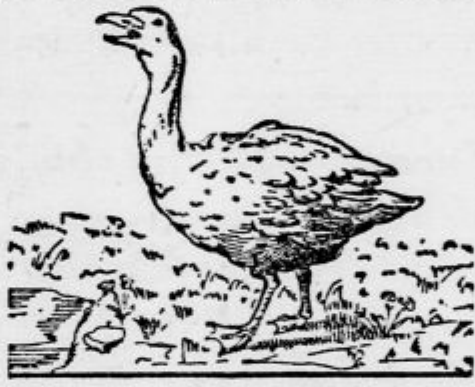
v likvidaciji,

MARIBOR, Rotovski trg št. 6,

obvešča cenj. g. trgovce, da ima še prilično lep sortiment v manufakturnem blagu, katerega prodaja po zelo reduciranih cenah, na kar posebno opozarja, ter vlijudno vabi na obisk. 3985

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RACJE
NAVADNO, S STROJEM ČISČENO in COHANO

PO ZNATNO NIZKIH CENAH.

VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI

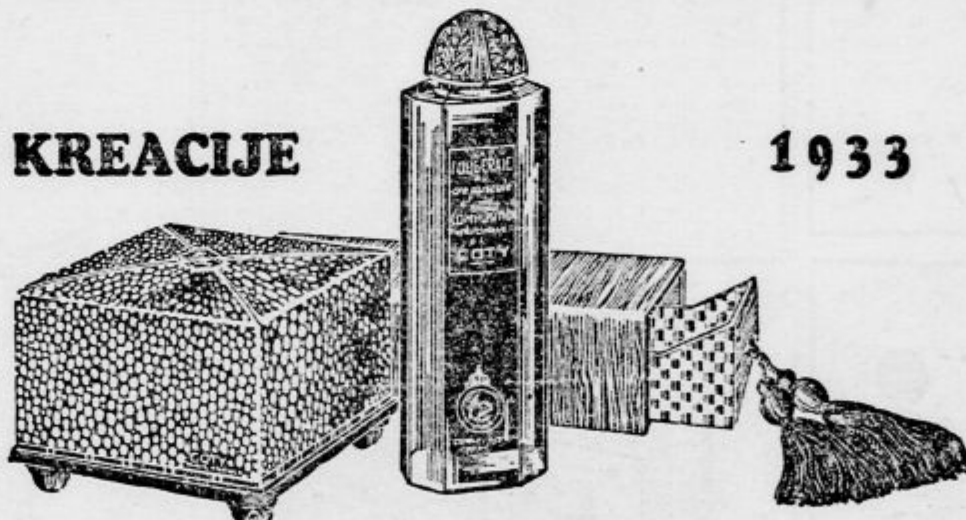
E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

„LA FOUGERAIE AU CREPUSCULE“

KREACIJE

1933

COTY

Dve senzacionalni novosti. Parfem, čigar ogromni uspeh po vsem svetu potrjuje kakovost, ki je ni para, kakor tudi pravico na visoki luksuz. Zevojček pudra ki ga hoče vsaka elegantna dama imeti na svoji toaletni mizici. Glavno zastopstvo in skladišče: Hinko Mayer in drug, Zagreb, Praška ulica 6. 3868

„Svoji lepi polti...“ pravi lepa Foxova igralka Irena Ware

se imam zahvaliti za veliki uspeh“

Te odlike dovršene lepote se dosežajo naglo in sigurno in redno nego Porenal Cold creme, ki se uporablja preko noči ali, ako je obraz preveč suh.

Sigurna zaščita pred sončnimi pegami in ostalimi kvarnimi vplivi vremena je suha Porenal creme, ki se uporablja preko dneva; ona služi obenem kot najboljša podloga za zamčeno neškodljivemu in finemu Porenal pudru, ki se dobiva v 12 prekrasnih barvah.

Porenal creme (Cold ali suha) po 18.— Din ter Porenal puder po 24.— Din se dobiva povsod ali ga pošlje po pošti Nobilior-parfumerija, Zagreb, Illica 34, Jelacicev trg 15.

PERJE

puhasto kg 32.— Din
velo 45.—, puh 140.—
»zposilja po povzetju.
Lepo volno in zimno
najceneje prodaja

SEVER

Martini trg št. 2

Regentin

Delo

dobri danes v teh težkih časih se najraje vsak, če si doma opremi domaćo predelavo. Domo izdelane stvari komar dole s tem, la mu odkupuje mo izdelane ple tenne, dobavlja mo prejo in ispa šujemo merdo za pletenje. kar do kazuje mnogo sa hvalnih pism. Če hočete delati la zaslužiti, obrnite se zaupno na gra verskeprospekte na svetlo: Domača platarska todelarja Josip Kalša, Maribor, Trubarjeva 2 odd. 6. 375

kot vsakdanja jutranja in večerna pijača ohrani družino zdravo in ne pomeni nobenih izdatkov, ker je cena sprico njegovih odličnih lastnosti, njegovega aroma kakor tudi njegove razširjenosti kot prava ljudska pijača zelo nizka. Zahtevajte ga povsod! Glavna zaloga: Franc Kovač, Ljubljana, Poljanska c. 29. 3682

Kayus'

Edino čudodelno, radikalno specialno sredstvo zoper kurja očesa in trdo kožo (Hornhaut) od gg. zdravnikov priporočana je samo tinktura »KAYUS«. Dobiva se povsod. Cena Din 20.—. 114

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

KLEPARSKA DELAVNICA

ANTON FUCHS

GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 16 »pri Levu«

Vam izvrši vsa kleparska dela kakor tudi raznovrstne ravne strehe in strelovode, prav po Vaši želji, najsolidneje in po zmernih cenah.

U. F. NOGAVICE

z decentnim ažurjem

se dobe povsod po naslednjih stalnih cenah: 3844

»U. F.« gladke s srebrno znamko Din 48.—

»U. F.« gladke z zlato znamko Din 51.—

»U. F.« z ažurjem s srebr. znamko Din 51.—

»U. F.« z ažurjem z zlato znamko Din 54.—